

Kitscher, Johann von

Dialogus de Sacri Romani Imperii rebus perquam utilis cum epithomatibus
historiarum ne dum Romanarum sed et externarum fere omnium

Lipsia [1504]

Res/4 H.misc. 131 m

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00009311-3

VD16 K 1096

Copyright

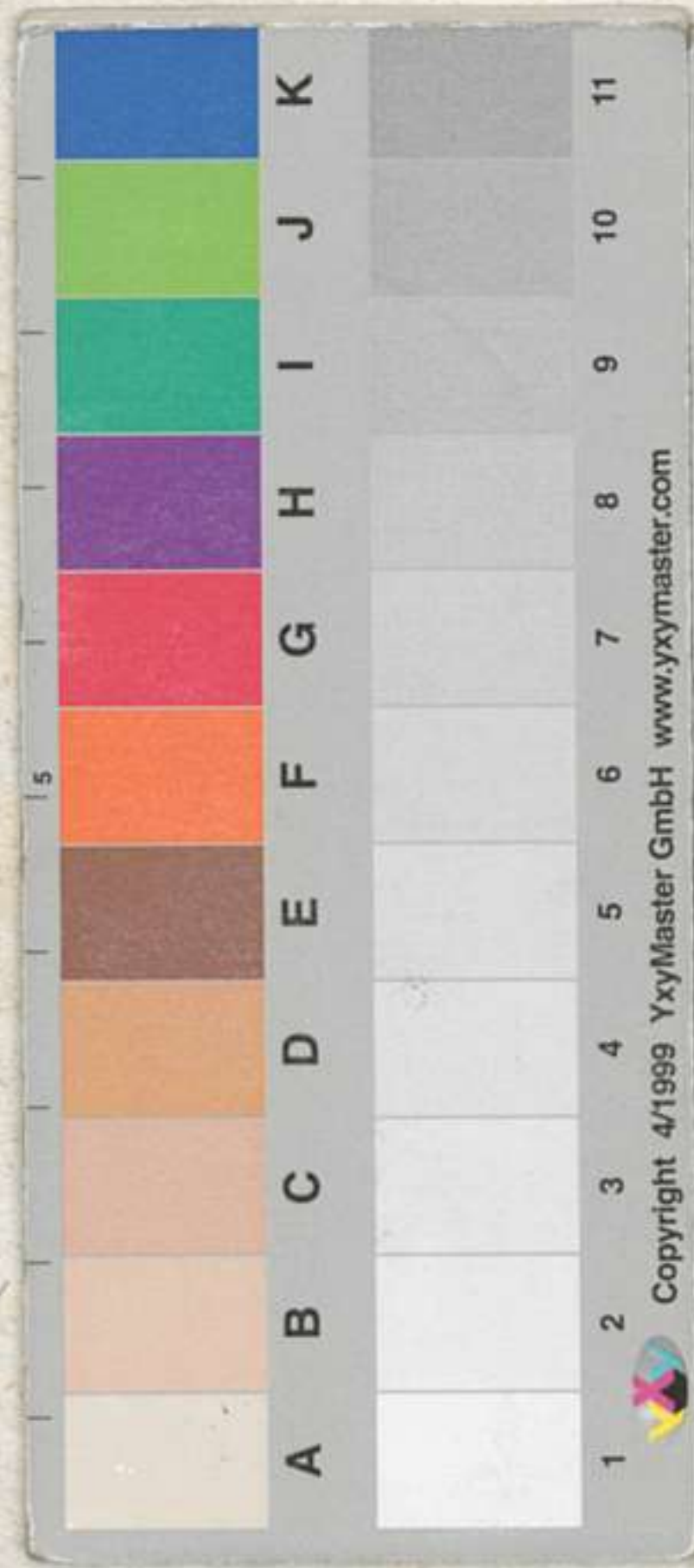
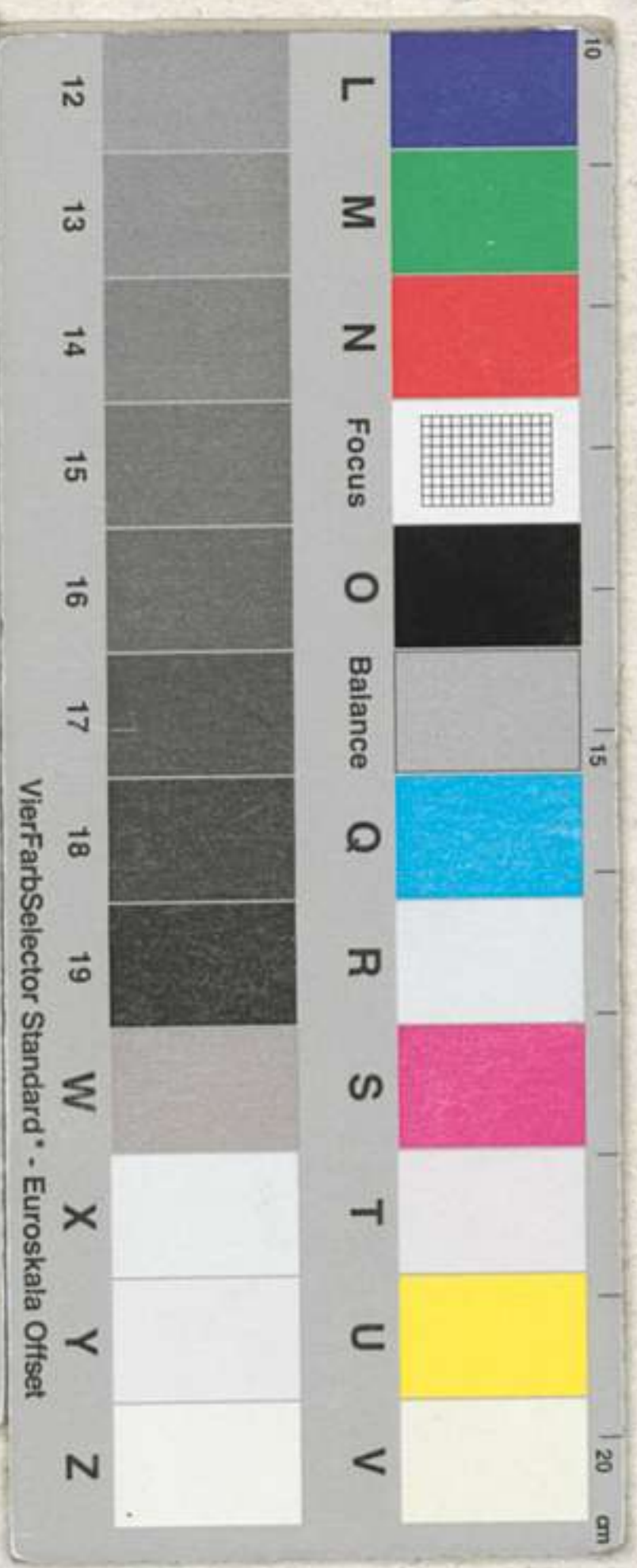
Das Copyright für alle Webdokumente, insbesondere für Bilder, liegt bei der Bayerischen Staatsbibliothek. Eine Folgeverwertung von Webdokumenten ist nur mit Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek bzw. des Autors möglich. Externe Links auf die Angebote sind ausdrücklich erwünscht. Eine unautorisierte Übernahme ganzer Seiten oder ganzer Beiträge oder Beitragsteile ist dagegen nicht zulässig. Für nicht-kommerzielle Ausbildungszwecke können einzelne Materialien kopiert werden, solange eindeutig die Urheberschaft der Autoren bzw. der Bayerischen Staatsbibliothek kenntlich gemacht wird.

Eine Verwertung von urheberrechtlich geschützten Beiträgen und Abbildungen der auf den Servern der Bayerischen Staatsbibliothek befindlichen Daten, insbesondere durch Vervielfältigung oder Verbreitung, ist ohne vorherige schriftliche Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig und strafbar, soweit sich aus dem Urheberrechtsgesetz nichts anderes ergibt. Insbesondere ist eine Einspeicherung oder Verarbeitung in Daten systemen ohne Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig.

The Bayerische Staatsbibliothek (BSB) owns the copyright for all web documents, in particular for all images. Any further use of the web documents is subject to the approval of the Bayerische Staatsbibliothek and/or the author. External links to the offer of the BSB are expressly welcome. However, it is illegal to copy whole pages or complete articles or parts of articles without prior authorisation. Some individual materials may be copied for non-commercial educational purposes, provided that the authorship of the author(s) or of the Bayerische Staatsbibliothek is indicated unambiguously.

Unless provided otherwise by the copyright law, it is illegal and may be prosecuted as a punishable offence to use copyrighted articles and representations of the data stored on the servers of the Bayerische Staatsbibliothek, in particular by copying or disseminating them, without the prior written approval of the Bayerische Staatsbibliothek. It is in particular illegal to store or process any data in data systems without the approval of the Bayerische Staatsbibliothek.

* Res. 4 *
* H. misc *
* 131 *
* m *

ad Lecturas humaniores

425 A

P. Blaufrüch Krimische Beiträge, II. B. 13. 8.

40 H misc 131 m

π

Joannis de Rytscher

Dialogus de Sa-

**cri Ro. Imperij rebus per q̄s uti-
lis cū epithomatibus histo-
riarū ne dū Romana-
rū sed et externarū
fere oīm.**

Qui sunt interlocutores.

Nullus & nemo.

Et hūc est Dialogus.

Lipsiae per Mich. Lotter.

M. D. IV.

THE
UNIVERSITY OF
CHICAGO
LIBRARY
1100 E. 58th St.
Chicago, Ill. 60637
U.S.A.

Inclyto & preclaro Principi et dño
dño Frederico Sacri Ro. Imperij electori
& Archimarschalco: Duci Saxonie: Land-
grauio Thuringie: Marchioni Misne: do-
mino & Patrono colendissimo Joannes de
Rytischer Juris vtriusq; Doctor: Prepo-
situs Colbergensis. Salutē plurimā dicit.

¶ Inter multa alia laudabilia & p̄clara opera. Princeps illustris que pas-
sim domi forisq; magno cum splendore edidisti non impostremis laudum
numerabitur Academia illa tua. tanto apparatu & sumptu Quittenbur-
gij erecta. quod tam salubre conamen prius confectum vidimus. q̄ suspi-
cari posset vnq̄ te animū intendisse. et quod posteritati non parua admi-
rationem incutiet trimestri spacio confluisse eo animaduertim⁹ scholasticis
ce doctrine amatores. diuersarum nationum homines fere quingētos. Con-
leuit itaq; tanto hominum stupore. vt ex augustis salubribusq; principijs.
non nisi celebre medium optatusq; sit sperandus finis. Ego igitur in hac vi-
rimū mearum tenuitate. cupiens huic tuo instituto adesse. scholasticisq; ti-
ronibus prodesse. Dialogum dum in Italic oris litteraria fungerer pale-
stra. a me de imperij rebus editum. censui publicandum. Quem hactenus
et si a multis admonitus (vt precocem) in publicum prodire passus non
sum. inuenient in eo studiosi. si non politam et concinnam dicendi forma-
lam. ac inuentum non mere inconditum. aut iners preterea epitoma his-
toriarum cum Romanarum tum externarum fere omnium. Quarum si vel-
lent inuestigare seriem. multorum cogerentur reuoluere auctorum codices
diutinoq; ac laborioso conamine eo contingere. quod in succincta hac & bre-
ui enarratione excipient. Primos itaq; istos nostrarum lucubrationū frus-
ctus. qualescunq; sunt. felicissimo tuo nomine inscribendas et vt studioso-
rum patrono. dicādos duri. Quos rogo hilari frōte serenoq; excipias ani-
mo. eos si grādis amplitudini tue persperero. breui posthac alia fortassis
plus placitura ad te dabo. Vale musarum decus. Clientis memor. Date
Torgau. Anno salutis. MD. D. liij. xij. kalen. Julij.

Joannes de Rytscher Vtriusq; Vniuersitatis
Bononiens. Rector Philippo Beroaldi
eiusdem studij publico Interpreti.
Salu. Plu. Di.

¶ Rediens ex porrete balneis quo sanitatis recuperande causa diuiter
animus ex aquarū istarū voluptuosa consuetudine non nihil tabuit. versa
bar namq; quotidie in caterua pulcherrimarū adulescentularū que nunc
pedum regulatis artificiosisq; saltationibus nunc salibus facetisq; argutis
illico dulci vocū armonia. aut diuersorū ludorū frequentia ita me alienaue-
rant vt plane litteras omneq; studiū aspernarer. sordabant Laouones. vili-
it legum maiestas. Quid multis. humanarū litterarū nausea me intercepe-
rat. refugiebam tortuosas ambages dubiosa enigmata. scrupulosa veritas
series tum scribingentium dissona sententia ⁊ velamen inextricabile ita tur-
barant mentem vt singula fastidirem. non priscus ille mentis vigor. nō ver-
satile ingenium. non liber animus. non deniq; feruor eruditionis appetit⁹
in me fuit. Sed vt aliquādo bonis artibus conciliarer erercendi ingenij gra-
tia opusculum de imperij rebus sum aggressus. quod cū nondū triduo ex-
pleto absoluisssem. illico ad te mittendum duxi vt id deterfis mendis. poli-
tiori lima erasceares preter enim id tumultuarie congefferam. ne secundā
quidem admonui mansi. quod ignosces itaq; si quid errati inuenies. Si ve-
ro quid extaret qđ a te probaretur gauderem non parum. Vale nostris ex
edibus pridie nonis Septembribus. Adillesimoquadringentesimonona-
gesimosesto.

Philippus Beroaldi Magnifico viro Joan-
ni de Rytscher Alemāno Vtriusq; Vni-
uersitatis Bononiens. Rectori dig-
nissimo. Sa. Di. Pluri.

¶ Legi cupide et sitienter opusculum tuū magnifice rector in quo me mul-
ta oblectarunt. inuentum precellens. latinum eloquium. varietas multis
luga. eruditio copiosa. Zinnotani quedam verba. que librarij incuria qua-
rundam syllabarum defectu polluit vt scires quā multa placuissent. cū tam
pauca displicuerint. laudo ingenium. exosculor eloquentiam. diligo et co-
lo conditorem. Vale. date ex edibus nostris tertio Idus Septembribus.
Adillesimoquadringentesimononagesimosesto.

¶ Venerem adhuc me necdū puberē cū tenuis illa lanugo nondū genas vestisset : ingens cupido cognoscendi incessit : si vera essent que passim vulgo de inferis dicerent malos a bonis p loca tetra horrida distingui : luctuosis regionibus . spurcisq; transitibus separari : hos cruciatibus tormētisq; immodicis exagitari : illos perpetuo vere hilares in voluptatibus et gaudiis transigere dies . Cū doctorū maxime sententias exaudire : que probatiorēs cōmūa ratiōe indicātī videbant : doctrina vel studio ea posse investigari ratus : ad litteras adieci aīam . Quārū cū in tenera iuēta imbibissem prima rudimēta ut spes nō exigua pceptoribus subiceret perfectus : parentis pietissimi iussu ad curā domesticā (cui pseruabar) sum retractus : durāte imo augefcēte aviditate desideriose psciētie . Tandē cū robustiore etate vegescēte ingenio : et intellectus facibus ad altiora duratis : serulle abieci munus : invito et abnuente genitore in Italiam traieciens quo ceptū studiū implerē : et si qua possez diligētia ad ea que aīam exagitabāt sollicitudine penetrarem . Multa variāq; legentē maior erroris nebula circūcinxit : aliorū nāq; vidi sentētia mundū perpetuo duraturū : aliorū defecturū tpe ad hoc statuto . multorū cū corpore aīam sum interitura : illoz varios post expletā vitā fugientū aīarū meatus : aliorū in tris nō plū distinguētū māsiōnū figuras . In tanta itaq; sentētiarū diversitate incertior quid credere : cui astipularer : quē alteri anteferrē penitus ignarus : oēm spem lectione posse aliquid indagari abiiciens : ad imortales me cōferri deos : istos intellectū meū illustrarent hūilius deprecabar : aperirēt archana : detegerēt incognita : revelarēt secretiora enixius sedula orabā prece . Iā triennū trāsegerā pstantis animi et immobilis volūtate cū herus meus (Ascanius Cardinalis is erat) in cuius

primo introitu diuerterā edes: venatib⁹ se accingeret
 delect⁹ familiarū: quorū & ego cetū imiscebar: secus
 trahēs. Nō erat haud pua v̄tute p̄dit⁹: magnanīm⁹
 liberalis: mūsic⁹: mltiūq; speciminib⁹ insignit⁹.
 Imp̄mis prudētia vsq; multarū rerū clar⁹. Ad hoc
 vberior fortune fauor: splendor gētis: vetustas dom⁹
 malorū stēmata: claritudo fratrū: opū affluētia: fa-
 miliarū ingēs nūerus lōgusq; ordo hoīem honesta-
 bāt. Ceterū tot tātaq; nature insignia & sortis bōa va-
 ria scelera flagitiq; adequabāt: imit⁹: crudelis: ef-
 fer⁹: incōtinēs: ghibitiosus magna altaq; aio cōple-
 ctēs: quib⁹ Rēp. Christianā aliquoties quassabat
 p̄duces ad iminētis ruīe p̄cipitiū. Huic comes vetusta
 Albe (magna venetorū canū vī) peto iuga tēdūt retia.

¶ Eneas post dirutā Troiā pfugus postq; post septē annos omnia maria
 errabund⁹ plustrasset. tandē ad ora Liberina classē applicuit. deuictosq;
 Turno. Lauiniā Latini regis filiā vxorē duxit. dehinc urbē adēs quā vxorē
 noīe Lauiniū appellauit. Decedēs Sinū Tiscantiū liquit supstitez. alterum
 Creusa. alterū Lauinia p̄gentiū. Lauinie filius sub tutela materna educa-
 tus. pubescēs relicto auito regno matri Albā longā addidit. Vnde Adaro.
 enei. i. Parce metu Lytherea manēt immota tuorū fata tibi. cernes urbem
 & p̄missa Lauini Adenia. At puer Tiscanti⁹ (cui nūc cognomē Iulo. Ziddit
 Iulus erat. dū res stetit Iulia regno) Triginta magnos voluēdis mensibus
 orbes. Imperio explebit. regnūq; a sede Lauini. Trāsseret. & longā multa
 vi muniet Albā. Idic iam ter centū totos regnabit annos. Bente sub He-
 ctorea. donec regina sacerdos. Adarte grauis geminā partu dabit Iulia p̄-
 lem. Vbi tercentū expletis annis Ikhea Siluia ex regio sanguine orta. vir-
 go vestalis. oppressa Adarte Ikomulū edidit & Ikhemū. Qui expositi & ali-
 ti a lupa. vel verius a faustuli vxore regij pastoris (que cū passim cū alijs
 pastorib⁹ coiret se ipsis prosternēs lupa dicta est) Ikoma addidere. Vñ idēz
 Adaro. Inde lupe fuluo nutricis tegmine letus. Ikomul⁹ excipiet gentē et
 Adauortia condet Adenia. Ikomanosq; suo de noīe dicet. Idis ego nec me-
 tas rerū nec tpa pono. Imperiū sine fine dedi. Auspicio sumpto. vter eorū
 menib⁹ urbē cingeret & regno p̄sseret. sex Vultures Ikemo. duodeci. Iko-
 mulo apparuisse ferunt. Ikomul⁹ rex cōsalutatus. aratro sulcū fecit. sancis-
 ens edicto. ne quis temere transcēderet. Ikemus seu sp̄cto impio siue adu-
 lescentia & lasciuia percit⁹. an iocabund⁹ sulcū trāsilijt. quē frater interemit.
 ob detrectatū imperiū minitabund⁹ adijciens. Sic eueniet. qui Ikoman-
 menia trāscendet. Vñ Lucan⁹ Nulla fides regni socijs. omīsq; p̄tās. Im-
 patiēs cōsortis erit. nec longe exempla petant. fraterno primi maduerunt
 sanguine muri. Item Quidiū D q̄ de tenui Ikoman⁹ origine creuit. Tur-
 ba vetus quā non inuidiosa fugit.

Ioumēna

Xp̄mēna

Panatij
 Panatij
 Panatij

^{monum}
 Custodiaq; extremay partū deputat. Alijs feras
 insectent insugit: illis canū cura comitit: stationō
 nullis comendat: at perit; artis tela: spicula et balli
 ste mandant. ^{longiora} Dextrario insidebā: fugientū ferarū
 p̄mendo terga: nūc apros vrsosue horridos aut lū
 pos: lynces: tigresq; feras: rhynocerotes aut dasy
 podas: mites capreolos aliaue minutiora cōspicēs
 om̄ia clamore adigo. ^{clamoze} Qd faciūt 7 comites: multiso
 na voce sylua circūsonat: mugit aer: caueq; montiū
 caueſne reboant: arua tubarū clangor: cornūq; cō
 cent⁹ circūuolat. Jam aliquātisp a socijs abscesseraz
 cū ceruū aspicio forma pstantē nūdū tergoſe 7 cornu
 um magnitudine decor. quē obis olite rei raritatem
 mirabund⁹ leniter insequor. qui me p̄ lūia ferarū lū
 stra: p̄ruptos colles: saltuosos mōtiū vertices: aspā
 q; iuga sequētē trahit. Tandē cū acrius equi armos
 confoderē iamīaq; tenere viderer in tenues ab oculis
 euahuit auras: obstupui: gelidusq; tremor p̄ ima cu
 currit ossa. Incipio venerabundus tundens pectora.
 Quisq; es deoz dearūue aut q̄ missus numie: ignos
 ce error: p̄dona ignorātie: indulge inscitie: nec obsit
 inscio laceſſiſſe venerabile Numen. Ad eipm his ve cū
 b⁹ retraho: imp̄ssa humo leges vestigia: sed tāta fu
 it abietū om̄iūq; p̄centas. tāta diuersitas ramoz
 vt celi aspectū eriperet trāseunti. Jāq; densa nebula
 (qualis diluculo esse solet) tpa cingebat: nec sol me
 diū celi axem traiecerat cū errabūd⁹ secretiora luci in
 uiserē: 7 sollicit⁹ vastā illā solitudinē pagrarē. Tāta
 equo ex durato labore irrepſit lassitudo vt laberet ses
 dulo: totūq; corpus defluentis sudoris gutte humes
 ctaret. Insidentē me sollicitū: anxīū: nec min⁹ fessum
 sopor ingens inuasit: vt pendul⁹ lapsuro similis dex
 trarij tergo adhererē: qui rectore carens laxiorib⁹ ha
 bens quo ferebat volūtas huc nūc illuc flectēdo iter

Detrazo

Longiora

Omnia p̄ p̄p̄

Longiora

Omnia p̄ p̄p̄

Omnia p̄ p̄p̄

Omnia p̄ p̄p̄

incedebat. Mator euannu rat diei pars sole sã ad vesp
perã inclinãte cū inopinato lumẽ oborist : cedūt pau
lisp tenebre vt solet cū p̄uina diei Venus Phaethō
tis accersens equos : Phebū amatꝝ Titanis abstra
hens cubilibus emergit aurozam Oceano.

¶ Phaethon Solis filius vidēs patrē alto incedentē curru silem triūphā
ti ⁊ lora pulcerrimoz equozū manu simul ⁊ nutu gubernantē. libidine accē
sus simul feruide optās vt ⁊ ipse eodē impio p̄fungere. Pati ē adiūt roga
bund⁹ vni⁹ diei impiū cōdonaret. p̄cussus genitor tam insano siq̄ desiderio
hortari nō destitit. ne tanto se piculo incaut⁹ submitteret. sub eo nāq; p̄nde
re eū fore cōcisurū qñ ferocie equozū imbecilla etas min⁹ cōgrueret. Itē mo
nebat adulescēs salubri patris cōsilio. sed obstinate cepto p̄stitit. Qui Sol
assentiens. multū antebac monitū. equis rectorem imponit. Qui vt sensere
verum aurigam abesse correptis habenis nūc celo nunc terre p̄p̄quant.
mundū penitus exurentes inenitabili flamma. Iuppiter celo metuens. ful
mine ipsum percussit. Quare Sol dilectissimo orbatus filio. gemēs fremēs
q; equos repetit. Quidiū.

Somnū pronus executio : circūferunt oclī : plustrā
tur situs : noua spes oēm desidīã torporēq; abigebat
pratū late patens conspicitur : molli viridantiq; gra
mine decorum : ornatum vario florum genere : impi
mis planicie spaciosum : quod mediū placidus in
tersecabat amnis : qui dulci labans susurro id agrus
is tpib⁹ irrigabat. Ad mediū fons erat : aqua purus
nitidusq; arena : largo scaturies fluento : p̄ceps cele
ri in fluiū ferebat cursu. Eū annose quercus ramis
foliisq; p̄tegebāt : arcebāt inde dulci vmbra omēs so
lis estus. Quo viso auid⁹ p̄sillo : equū arborꝝ ramo
alligans : dulcis aque haustu feruidā restinguo siti :
lassus sterno humo : vbi dissonus exaudī autū con
cent⁹ : que dulci harmonia varioq; modulamiē som
nū inducebāt iacenti. Irrepiit simillima mortī quies
qua obrutus altos (cōfect⁹ curis) carpebā somnos.

Exp̄icit prima pars huius opusculi.

Incipit Secunda.

Cum videre video: hoies duos accedere quo
rū alter humana fuit specie augustior: alatus
plantis: dorsoq; cui flava cesaries pregebat
humeros: habitudo oris rosea: gene nitide florentesq;
q̄le solet indicū ebur tinctū lilijs: oclorū acies lucida
stellarū fulgore radiās. Nasus instar fili rect⁹: minus
tus: et Cretico cādore albior. Mentū imberbe: pudī
cū et speciosus: q̄le fuisse Sanymedi testat posteritas.

Sanymedes Dardani Troiani filius pulchritudinis fuit eximie. cuius
Iuppiter amore captus sub specie aquile se celo demittēs. cū rapuit in altū
deducēs Olīmpū. pudicitieq; florē decerpit. et quo honorificetior ipsi⁹ esset
cōditio pincernā sibi cōstituit ut sedulo ipsius cōspectu fungeret. cui officio
(si poetis credimus) in hodiernū vsq; diē preest. Juno egregerēs preatus
sibi in amore puerū ppetuo odio ptra Troianos deflagrat. que et causa sub
nersionis vr̄bis extitit. vnde Adaro. Adanet alta mēte repostū Iudiciū Pa
ridis spreteq; iniuria forme. Et genus inuisum et rapti Sanymedis hono
res. Item Dardanus habuit reginā noīe Electraz que erat Iouis peller.
Qua de re Juno fuit omnib⁹ Troianis irata ab initio ergo dicit. Et genus
inuisum quia Dardanus fuit primus auctor Troie.

Ceterorū membrorū dignitas et pulchritudo vul
tui cōgruebat. Vestitus niue purior: geminis intext⁹
oculis officiebat. Qui dormienti adstās lateri virga
quā gerebat manu molliter recubantis tangens lat⁹
surgere imperavit: perculsus erigor: oculos ad mo
tis purgo manibus: et illico Picum Mirandulanū
Comitem adstare cerno.

Picus ex illustri Mirandulano: Comitū familia traxit originē patres
habuit clarissimū belli ductorē. qui inter oēs Italos longe sciētissimū in di
sciplina militari habebat. ob id a Venetiis Mediolanensib⁹q; duce. magno
ere in militiā ē conduct⁹. Adaro natus ex filijs suis principatū hodie obtinet
haud patri virtutib⁹ et animi magnitudine inferior. Picus noster hui⁹ fra
ter sciens non min⁹ esse laude dignū excolere aim bonis morib⁹ artib⁹ et sci
entijs. q̄ in militia prestare. Animū ad līas cōiecit quas tāta imbibit audi
tate ut nedū Italorū sed videntū oīm doctissim⁹ haberet. Rome exercen
di īgenij grā et ostendēdarū doctrinarū suarū causa nō ingētas cōclones in
artib⁹ liberalib⁹ naturali et morali p̄bia et sublimissima theologia publica
vit quas fere oēs cōtra cōm doctorū scribentūq; sententiam formauerat.
Scripsit plura opa hodie extantia. inter alia opus sex dierū. que qualia sūt
cuiusq; docti hoīs censure subijcio. Admouerat manū vtrūq; testamēto ex
planatur⁹ theologie abdita et secreta. Grece et Hebraice lingue doctissim⁹
fuit sed iniqua morte preuent⁹ ante q̄ opus tāto molimie et conatu aggres
sum absolueret. trigesimotertio etatis anno florētie mori nō sine magna

omnium studiosorum iactura. Eum auctor propter natalium splendorem
doctrinarum eminentiam et temporum congruitatem inscriuit, eo namq[ue] tem-
pore quo Fredericus interijt. et hic migravit e vita. Venit cum quouis do-
ctissimo qui vnq[ue] fuit hic noster equandus.

Quē cū accepta redditaq[ue] salute amplexari satago
refuglēs manu inuit et ne tāgerē indixit: se missos pie-
tate deor[um] denūciat vt tandē: et si sero: cōpos voti mel-
Libri secretor[um] edocear: nec locut[us] plura vterq[ue] preit:
seqr[ur] ego spei merorisq[ue] plen[us]. Haudebā optatū illuxis-
se diē q[uam] vmbraz arcana pādēda forēt. Ingemui P[er]
ci fatū q[uo]d sup[er] tantū orbī lumen ademissent. Cū pal-
lor faciei insolitus amictusq[ue] isueta raritas id quod
erat presagebat. Jam vmbrefere sylue cecisq[ue] lucus in-
gens spacium emensi fuimus cū trita et ampla sem-
ta nigra penit[us] et tetri odoris se obtulit excepitq[ue] gra-
dientes: que haud longe durans p[er] immēsum sub ter-
rā hlatū tendebat. Itur in specus horridū: spurcū et
formidolosum. Ego P[er]ici adherens vestibus p[er] loca
mortalib[us] inuisa: caliginesq[ue] pice nigriores trahebar
pauor intimas penetrat medullas: fibrasq[ue] corrodit
metus: pre tabifico odore sepe corruo exanimat[us]: sed
caducel p[er] tactu surgo robustior intermissumq[ue] restau-
ro iter. Ventū erat ad limen cū crassitudo nebule eua-
nesceret: p[er] prupta puallū: nigra pendentia saxa: et
saltuosos scopulos descēdim[us] in planiclē. Iāq[ue] Ache-
ron apparebat cui[us] ripe inūiere adstare manes. Por-
titor ipse Charon squalid[us]: teter: et lacerus p[er]pinq[ue]
ripe. Tandē me vldens. Deus tu quis es viue: quis
stygiū paras tranare flumen: spem abijce: discede p[er]
pere: hoc nō excipieris alueo. Tum comes: tu ne sus-
perū: furcifer: temnes imperia: nec deo missum cym-
ba excipies: age festinans remis incūbito: hūc ipm
traisce: caue moreris verbero: adnatat obtemperat
mandatis: et acceptos in alia exponit rīpa. Tū ge-
mitus diuerberat aera ploratus atq[ue] elulatus celum.

edocuit. Subsisto pauld^o: miseras auribus colligēs
voce s: Tūc Picus moueret ne tali planctu inquirīt.
Immo tot^o tremo horreoq; respōdi. Locū hūc ait in
fantes innocui habitāt qui tenera iugulati etate fon
te nō sūt abluti. Proximū ab his qui mortē cōsciscūt
qui et ipsi cruciant i euū: Nec via ad imania ducit tar
tara vbi ppetuo sacrilegi: auari: ambitiosi: incōti
nētes: efferi: arrogātes: gulosi: iracūdi: patricide:
Impij: inuidiosi torquent sine fine. Viden Cerberus
trifauci gutture psonantē? Ecce Megera sororesq; q
miseris aiabus obsultant nouis inuentis.

*Tres sunt infernales furie, Tisiphone, Megera, et Alecto. Tres insu
per sunt Parce, Clotho, Atropos, et Lachesis. Clotho nascenti homini fu
sum torquet, Atropos fila producit, Lachesis instante fato resecat. Parce si
lie necessitatis a Platone dicuntur.*

Nichilla reqes: nō spes vlli boni: nō deniq; vni^o
momēti intermissio. Vellē (si liceret dico) penarū for
mas dī noscere: et fas si esset ppius accedere. At Pic^o
mille si haberē linguas totidēq; ora: nō minūmas pe
narū formulas enumerē: nec lingua mortalis exp
mit: nec mens capit: nō cor credit: q̄ implis dirisq;
exerceant penīs. Tartar^o ipse in p̄ceps tendit: inenar
rabilis pfunditas late vastitat: nō mod^o vll^o: ter
min^o: aut mēsurā. In ipso imo Ditis sunt regna: il
lic Minos Rhadamanthusq; implo pfraunt.

*Saturn^o tres habuit filios, Iouem, Neptunū, et Ditem, eo defuncto sor
te imperia partiunt Ioui celū, mare Neptuno, Diti infernus euenit.*

*Adinos rex Erete seuissim^o q̄ multifaria pena fontes pariter et insontes tor
quebat, ob id crudelissim^o (vt fuit) habit^o, quo epistheto Plato et Homer
rus eū exornāt. Fratru habuit Rhadamanthuū haud quāq; truculētia aut
impietate inferiorem. Qui defuncti in corde inferni sunt sepulti, ob id poete
singunt eos loco demonum in questionibus et cruciatibus animarum pre
esse. Vnde Virgi. vi. Quesitor Adinos vnam mouet ille silentium
Conciliumq; vocat, vitasq; et crimina discat.*

Menia q̄ sunt inaccessa: q̄ inexpugnabilis turrius
fortitudo corā cernis: vt ne ipsi quidē cellcole valeāt
rescindere. Locyti nigri ambit flumen quod vi nulla
arte: ingenio: potentia aut fraude potest superari.

*Adinos inferna
lis duo M
4 Rhadaman*

Hic procedim⁹ ad leuā videntes urbē tartareo Phle
gethōte munitā : quā septenari⁹ cingit murosū ordo
ferree turres surgūt in auras. Prīmū a spectatoria
turri cernimur. Dat signū tubicē: classicus canit: et ad
pugnacula demones discurrūt catapultisq; scorpi
onibusq; arcturi veniētes. Pars sulphura picēq; flā
ma mixtū diffundit: cui⁹ cōtactu durissime absūmū
tur petre. Horride visu erāt spēs: terrore solo quēlibz
abacturi sed Comes fluct⁹ virga diuerberans viam
aperit qua illesi tranam⁹. Exterriti statioēs deserūt
portas muniūt obices et pessulos obducētes: sed pede
puciēs hostiū deus vanū laborē demonstrat pandūt
postes: stridēt cardines aditū volētib⁹ offerētes. Elul
cēt flāme gemit⁹ planctusq; victorū circūsonat. Tūc
Pius Hic p̄tinet locis qui deos excessib⁹ suis offen
derūt ingemiscētes tamē mēuere grām: ob id tp̄alis
nō penitis est eorū pena. Ternis dirā penarū anxias
q; solitudinē. Tracūdi hic torquent: prime accidio
si pendēt penas. Dein auari: libidinosi: posthac in
uidiosi (pro Iuppiter) quib⁹ subiacēt tormēt⁹. Horū
vides supbia quos cōciderit: quo eos fastus trium
phus pduxerit. Deus aio. Hi qui sunt mediū tenen
tes: q̄ eorū est cruciat⁹ ceteris asperior. Obloquuto
res has incolūt regiones ait qui primi denigrant fa
mā: aut eū maledicētia enecāt. Hinc suspiciētes: odia
simultates: discordie: rapine: homicidia: grassatio
nes: incēdia: agrozū populatōes: ciuitatū ruine ori
ginē trahūt. Deu quot hoc malū pp̄los: quot urbes
claras: q̄ potentes reges pessum dedit. Et cū hoc sit
maloz radix gñalūsq; ceteris pctm̄ quo plures offen
dunt: eo exquisitiōib⁹ formulis diluit. Turris erat
ingens elata nubib⁹ imminēs qua p̄spitant miserī
quos forte nouaculis excipit: dilaniāt et minuti dis
cerpunt. Nulle insup alijs cruciatibus subijcientes:

horis uno clamore tortor: Insequit: Discite iusticiam
moniti: et non tenere diuos. Auerto oculos a spectaculo
tam fedo et circumferes alios penarum plustro lacus. Su-
bit memoria plurium quos viuos nouerat qui gregibus
inerant et submissis oculis vultus congregabant pudore.
Tandem cum medios per ignes illesi penetrarem omnia so-
lerti cura inuestigantes porta emittimur: que multis
erat repagulis occlusa. Hec: Sic ait: ad Elysios du-
cit campos ubi clare gestis aie perpetuo viuunt: oboritur
lux clara: amenaque appareret arua quibus incredi-
bilis fertilitas: fructuum inestimabilis copia: perpetua
serenitas: nulli noctis caligo: estus nulli: ignotum fri-
gus: gelusque: temperies antea et in eum duratura sentiet.
Circumiacent vrbes insignes et nimia celebritate conspi-
cuae: nullis muroz ordinibus cincte: menibus: fossis:
aggeribus aut propugnaculis munite: alter alteri vrbes
domumque ingredit sine fraude: perpetua pax: fides amor:
concordia voluntas: non liuor edax: non cupiscetia praua
aut sceleratum habendi desiderium ipsos exagitat. Pri-
ma hec Thebe sunt: Sic dixit olim ingenio et indu-
stria clare. Lacedemon adiacet que intestina discor-
dia percidit. Hic Athene doctria atque prudentia insignis
parua hec quam vides Saguntum est ob egregiam seruata
fide alijs illustrioribus annuerari digna. Quelibet sus-
os perseruat ciues qui aut bello sublimes aut ingenioz
vi et dexteritate conspiciunt. Hic videre est Themistoclen:
Alcibiaden: Leonidam: Theseum: Epaminundam:
Miltiaden: Aristiden: Phocionem: et plerosque alios:
qui hisce vagantur in oris et regionibus. Nisiue hec est su-
perbumque Babylon: Alexandria incluta: Syracuse. et
quam nunc canes habitant (olim imperij culmen) Constan-
tinopolis mestior est ceteris: carens regali luxu: quod eam
plebs christiana non vendicat et execranda eximit serui-
tuti. Quam tanta ambit multitudo stipantque numerose

caterue Macedo est ille magnus Alexander qui totum cele-
ritate in ira et fausto impetu orbem perdomuit. adstat
Pirrhus. Lingunt latera Cyrus Cresusque magna
humane fragilitatis exempla. Subsequuntur Dari- et Po-
rus: quibus quod victi sunt striti et viribus exhausti pallo-
ris mesticiamque tristis permanet. Nullus omnium sequentium
non aliquid speciminis edidit: quorum recensere nomi-
na longum esset et pertesum.

*Themisto-
cles*

Themistocles civis fuit atheniensis illustris qui adolescens adhuc sub Ar-
ciade contra Darii regem militabat eiusque in eo certamine opera insignis fuit et
clara tandem Imperator electus. contra Xersem. qui oppressurum libertatem grecie fuit.
copias duxit. Rebellarunt medio tempore athenienses. Ioni a vetusto subiecti eorum diti-
oni. quos cum sciret Themistocles. in litteris delecturos. lapidibus undique inscripsit. Ipsi
ne attauorum virtute partem libertatem eorum perfidia suppressuri essent. Adouit Ioni-
os scriptum. et se atheniensibus reconciliarunt. Tandem (pertracto omni subsidio grecie)
in Salaminum mare classem deduxit. ubi dexteritate virtuteque Xersem vicit.
fugauitque. Tandem liuore ciuium in exilium actus. ad Xersem profugit quem (et si vi-
ctus) ob virtutes placide excepit adauxitque honoribus et cum eum ad inferendum pa-
trie bellum impulsisset. penitentia ductus ne patrie bellum inferret. hausit venenum. extor-
sisque animam exhalauit. Eadem ob contumeliam (ne ascenderet ad magnas dignita-
tes. et alios ingenio et industria quam polluit excelleret) decretum fuit officium ster-
nendi plateas. quod ita solerter et strenue administrauit. ut omnes postea illud ex-
peterent. Sic plus auctoritatem officia ex hominibus capiunt quam homines ex officiis.

Alcibiades

Alcibiades dissidentibus cum carthaginensibus Lacedemoniis. Alcibiades cum
Micia et Lamaco carthaginensibus auxilium ab atheniensi. quorum opem implorauerat.
mittit cum celeriter ab ea expeditione reuocaret in exilium mittit. Lacedemonia-
os percipit. Vbi cum aliquot temporibus deguisset uxore Agisti regis abutitur quare fu-
gere compellitur ad Isifernem prefectum Darii filium Xerxis se contulit bellum interea
inter Ionios Lacedemonios et athenienses. omnes asperrimus. et cum Isifernes greciam
suppressurum. ceruicibus eorum vellet iugum imponere dissuasit Alcibiades. utputa-
que sola assentatione posse finiri dixit. Athenienses tanto eum videtes honore predi-
tum legatos mittunt. orantes Isifernem eorum reipublice conciliaret. Annuit es-
adiecta conditione. Si potestas sanciendo leges (que apud populum fuit) patri-
bus contuleret. Quo facto seuire in plebem senatus cepit populus ab exilio Alcibia-
den reuocans patriciorum et nobilium potestati eum obiecit. Qui pre omnibus de
nobilitate que eum in exilium miserat se vindicauit eos necando vel mittendo
in exilium. Posthac ouertit arma contra Lacedemonios. quos primo nautis
eo demum terrestri prelio superauit. ob id maximo honore a ciuibus atheniensi-
bus. Cum centum nauibus in asiam traiecit ibique ab asiaticis vincit. quare in spon-
taneum transiit exilium ad Artaxersem paulopost deuincit a Lacedemoniis. athenienses.
ipsis triginta viri ad regimen reipublice imponunt. Dubitantes Lacedemoni-
um ne per Alcibiaden libertas atheniensi. restitueret ad eum interimendum nuncios mit-
tunt. quem cum ferro necare non possent in domo propria occlusum comburunt. Hec
Justinus. Tradunt nonnulli alij Lisandrum regem Lacedemoniorum ad Isiferna-
tem magnam auri quantitatem misisse. ut Alcibiaden hospitum interficeret. Isifernem

na: & occidit auri amore tā sedū facin⁹ petrasse. In bonū singulare Lisan-
dro caput misisse hospit⁹ corp⁹ tradit a cōcubina humanū &c.

Leonidas Spartan⁹ Xerxi regis persarū cū sexingētis milib⁹ militū in
greciā veniēti se obiecit quē nō plus q̄tuor milib⁹ sunt secuti. Vñ angustis
as termopili occupans triduo Xersen ab introitu grece coercuit. q̄rto die
cū Xerses tumultū castris Leonide elatiorē occupasset. et iam cecubissent
sexingēti milites Leonidis. ceter⁹ cōmeatū dedit iussis ciuitates munirent.
ipse septē apud se retētis nocturno tpe castra reg⁹ adori⁹. vtp̄ta certo mo-
ribund⁹ audierat em̄ antebac oraculi vocē dicētis. aut duci aut regi vrbine
spartanor⁹ cadendū. q̄re cū licētiosius totis castris cū cōmilitonib⁹ grassa-
ret. nō victus sed vincēs. occubuit. fērt cū p̄stituta die bellū instur⁹ cēt. so-
cūs p̄adiū luculētissimū dedisse dixisseq; interpretandū. p̄adete cōmilito-
nes hodie apd inferos cenaturi. hec Dale. Adari. li. iij. ca. ij. Lice. i. tul. q̄s.

Thescus atbentensis herculee vie comes. preclara facinora edidit. nihil
omittēdo qd̄ immortalitē parere posset. nō pericula ingētia. nō certa mors
eū cepto deterruit. Primo cū hercule. iussu regis Euristei deuicit Oiteas et
Zintiope reginas amazonū. q̄ p̄fecto victoria sanguinolēta fuit nec minus
gloriosa. Scdario regis Creontis thebani supbiā fregit. q̄ crudelitate in-
terfecta corpora humari vetuit. Tertio vicit ferocissimū taurū in campis
marathonijs ad quē debellandū ab Euristeo missus fuit q̄ taur⁹ terrā Atti-
cam desolabat. ad iminentē pducēs ruinā. Occidit q̄rto Eiron et Procuste
crassatores viarū p̄niciosissimos. rapuit Helenā. interfecit Abinothaurū.
Comitat⁹ est pirithoa ad inferni vsq; fauces. Postremo operū p̄stātissimū
edidit. oēs atbentiēses varie dispsos p̄ie restituēs. Demū abigēdo Ipolitū
qui ciuib⁹ charus fuit. populi deflagrat inuidia & in exiliū missus. morte
(in Schiron insula) perijt.

Epaminundā. Epaminūdas theban⁹ patriā ante sua tpa min⁹ clarā sua
vtute & bellica opa illustrauit. diffidētib⁹ nāq; cū eis spartanis. primo apd
Leuctrā. Scdo apud Manthiniā p̄speris p̄ijs eos vicit. fugauit & castris
eruit. ita res eor⁹ affligēdo vt caput postbac nūq; eleuarint. ipse decertās ha-
sta traiecit. Primo quesuit an clipe⁹ salu⁹ cēt. Scdo an hostes ad interniti-
onē fusi que vt ita fore auduit. nō morior inquit cōmilitones. sed viuere ho-
die incipio. Thebas ductu & auspicijs meis caput grece factas video Spar-
tanā pauloante floridā & pullulantē p̄cidisse. seruitutē ingū grece mea vtutē
re excussam. Orbis nō sine liberis morior filiā Leuctrā & Manthiniā relin-
quēs Ita hasta corpore educta inter planctū fletuq; cōmilitonū expirauit.

Aristiden. Aristides nō solū in re militari et castrensi disciplina scientissi-
mus. Verū etiā philosoph⁹ rhetorq; insignis fuit qui totā greciā ab immē-
nente tyrānide bis liberauit. Volētes nāq; Athe. sumere vindictā de iniu-
ria a Persis illata. Aristiden Lacedemonij pausaniā exercitūz
duces elegerūt. qui pallātes multas persie partes. flāma. ferro agroū po-
pulatōe deuastarūt. pausantias tyrannide grece intentus Xerxi regi scripsit
oēs se captiuos redditurū pollicēs persie se excessurū si filiā ei despōdisset. &
quo secret⁹ hec ptractari posset. cōmisit regi oēs legatos q̄s mitteret ad eū
indifferēter vocaret solerti indagatōe Aristides. Pausanie p̄fidia rescivit de-
terit grece q̄ eū (vt merebat) in exiliū cōpulerūt. fuit idē Aristides nō mi-
n⁹ iusticie & eq̄tat⁹ cultor q̄ amator vtut⁹. Nihil em̄ vtile cēsuit nisi idē esset
decor. vñ cū Themistocles persarū vires debilitasset veniēs athenas se ois-
lū afferre saluberrimū reipublice dixit quod nō plus q̄ vni senatori velle

Vertere Aristiden ad id rei assignasse cui dederit Lacedemoniorum classem
in egypto statone secura pferri. eā posse occulte flāma absumi quo ppetuo a
patria periculū instātis belli ppulsaret Aristides re intellecta senatui dixit
Themistoclen sanū porro et utile piliū. sed min⁹ honestū. afferre quā ppter
standū decreto nō esse credidit. homo integerrim⁹ nihil vtile qd nō siml' ho
nestatē cōplecteret tandē a patria pulsus exulavit a quo (vt Valer⁹ quito
libro dicit) virt⁹. p̄tinentia. castimōia. et sanctitas greca emanavit.

Alexandria Egypti fuit ciuitas p̄fētissima subiecta Ptolomeorū diciōi
que oīm doctrinarū fuit refertissima. imprimis medicine studiū tantū ibi
polluit vt Alexandrie studiū p̄fētū dabat medicū. bibliotheca ibi fuit p̄e
cellens ad quā vetusti reges oīm scriptorū codices p̄gesserant que maxime
doctorū et doctrinarū studiosorū iactura. tpe quo Cesar dictator urbē incen
dit. cremata est. ea urbs aluit Cleopatram reginā que inter Octavianū et
gustū et Marcū Antonīū seminauit discordias tandē apud Acciā p̄mōto
riū cū Antonio victa a serpētib⁹ (q̄s studio in eū euentū aluerat) interficit.

Alexander Macedonū rex Philippi regis fili⁹ (sed vt ipse voluit Iouis
et Olimpiadis) mortuo Philippo (qui a Pausania adulescēte ob nō vindē
catū stuprū ab Attalo illatū interfec⁹ fuerat) regnare cepit. Vir dū vige
simū etatis nactus annū in qua tam tenera etate iam tot⁹ orbis imperiū
aio cōplectebat sed cū fratrē cepto obflare videret eū sustulit et statim cepit
regnare in grecia. sed Atheniēses et Thebani suasu Demosthenis rebellas
rūt. q̄s superas Thebas ciuitatē clarissimā exterminauit solo equādo Athe
nienlib⁹ donauit prudētia exanamanis p̄bi qui cū ad regē accederet rogās
vt audiret credēs rex p̄ atheniētib⁹ eū petiturū. Iurauit se nō facturū qd
petisset. Hoc rescies exanamanes rogauit regem vt athenas subuerteret.

Rex iureiurādo astrictus necessario ipsis pepcit. tandem grecia subacta. in
Asia p̄tra Dariū Persie regē arma puerit quē ter superauit. Matrē Proxē
filiasq; cepit cū oīm regia gaza. quas cū Darius maxima auri q̄ntitate vel
let redimere. suauit Parmenio vt aurū Alexander acciperet cui respōdisse fer
tur Alexander Ego pecuniā quā gloriā mallē. si Parmenio essem nūc autē
Alexander. De paupertate secur⁹ sum et me nō mercatorē meminī sed regē.
Nihil quidē habeo venale. sed fortunā meā vtiq; non vendo. Captiuos si
placet reddi honesti⁹ dono dabim⁹ q̄ p̄cto remittē. Idē Parmenio alia
quadā die dixit Alexandro vt Dariū cōmeatū (quo exercit⁹ alebat) nocte in
uaderet. Hāc regiā et plenā virtutē vocē edidit. Adalo me victorie penites
at q̄ pudeat. Itaq; ad p̄liū vos parate. iterū vt magnanimitas animi ip
sius clari⁹ enitesceret. Admonētib⁹ amicis (cū grani morbo p̄meret et ipsi
dissuaderēt repētina remedia) respondit lenta remedia et segnes medicos
nō expectāt tpa mea. Vel mori strenue q̄ tarde sualescere mihi meli⁹ est
Proinde si qd opis. si quid artis in medicis est. sciāt me. nō tam mortis q̄
belli remedia querere. Inde p̄tra Porum Indie regē. durit copias quem
multis certamib⁹ vincendo in dedicionē postremo accepit. Vicit posthac
Rhodū. Ciliciā. Egyptū. Illiriciū. Acheos. Bobetiā. Thraciā. Spartani
Peloponessum. Hellespontū. Carīā. Lydiā. Capadociā. Frigiā. Paphla
goniā. Panphiliā. Feniciā. Armeniā. Persiā. Mediciā. Parthiā. et p̄p̄os ad
iacētes mōte caucaso quib⁹ adde multos reges. infinitos p̄p̄os. validas na
tiōes. feroces gētes. et quicq; milia magnarū urbū. Postremo ingressus Ba
biloniā anno etatis trigessimotertio veneno (p̄ intimos amicos Antipatē
Qui proprijs totū superari viribus urbem
Excussit flammis corde cupidines.

Quid iuvat externis belli clarere triumphis

Si mens egra manet. interiusque furit

Pirrus. duo clarissimi fuerunt pirri. alter Achillis filius de quo non hic sed in sequentibus fit mentio. alter Epirotharum rex qui bis regno exulare coactus. tandem instantissimum exercitum ducere crevit. quod ipsi Annibalis vox testatur qui Scipionem querenti quae crederet instantissimum belli ducem haud cunctanter Alexanderum respondit. quod parvis copiis egisset multa. Secundum ab eo Pirrum quoniam is in muniendis castris. eligendis locis. ducendo vallo precipuus fuit. Hic Pirrus dissidentibus Demetrio Seleuco Ptolomeo et Antimaco. qui magni Alexandri principes fuerant. Pirrus corruptis Demetrii affeclas ipsum Macedonia expulit. ab ea hora mente percipit velle subigere terrarum orbem. et primo devincere Italiam. de qua re cum Linea summo viro consuluit qui (ut fuit) sapientissimus. voluit tacite demonstrare vanum esse appetitum. unde dixit. Egregium quidem romani bello esse dicunt. multisque bellicosus gentibus imperant quod si eos superare dum nobis dederit. quod tunc agemus o Pirre. cui respondit. prius Sicilia est insula felix et populosa. capi vero facilis obsidione ob discordia civitatum. unde Lineas recte dicit. sed an finis nobis militie erit Sicilia cepisse cui Pirrus. Deinde victoria praestet. Nam his veluti plurius utemur ad res maximas faciendas. Quis enim se Libie abstineat et Carthagine quam modo Ligatoles Siraculis profectus magna classe paulo abfuit quando caperet. Tunc Linea ita est. ostendit enim quod et Macedonia recuperare et graeciae dominari certissime cum hac potentia licebit. sed his et prius omnibus subactis. quod faciemus tandem o Pirre. cui Pirrus subridendo respondit. Otium agemus et quotidiana festiuitate mutuisque sermonibus leticia perfruemur. Linea qui tandem id quod voluit responsum elegit. finaliter dixit Pirro. at quid vetat o rex qui minus ista leticia et otio nunc perfruemur. Adest quippe nobis sine labore facultas eorum ad quam per sanguinem. molestias. pericula. tum nostra tum aliorum periculi sumus. Pirrus eo prudentissimo consilio non animo infractus. sed delphico oraculo diuina voce provocatus interrogatus namque de romano bello. sub hac ambiguitate oraculum respondit. dico te Asiaticos romanos vincere posse. ob id indifferenter credens. diuinitati sibi victoriam portendi. expeditum se accinxit. Deinde mens in Italiam. operam tulit Tarentinis contra romanos ipse fretus auxilio regis Antiochi qui naues miserat. Antiochi regis Sirie qui pecuniam submisit Ptolomei regis Egypti et multarum gentium. potentissimarum nationum quibus tunc romana potentia fuit exorsa. Romanorum autem albi cum legionibus ei obiecerunt qui ab eo victi romam profugerunt. fuit tamen Pirri victoria talis ut plus gloriosa quam leta posset iudicari. Secundo miserunt romani Adarcum leuimum qui et ipse victus ob insuetum elephantorum horrorem Pirrum videndo mortuorum militum ferocitatem (ut Florus testatur) dixit. O quam facile erat orbis imperium occupare aut me romanis militibus. aut me rege romanis tandem Leuino restaurato exercitu ipsum vicit et hoc virtute confidit militum qui solus elephantum occidit. Demonstrans ingentem eam beluam virtute posse vinci Pirrum videns deletas sibi copias et exercitum diminutum conditorem pacis romanis detulit qui consilio Appij Claudij ceci respuerunt et tandem Adarco Lurio et Fabricio consulibus ita fuit victus ut necessario Tarentum dimitteret. in Siciliam fugiens. Intulit posthac bellum Siciliae Adamantibus Antiochano Lacedaemonijs toti graeciae ubi cum filio miserabiliter fuit interfectus.

Cirus Cresusque regnavit Babylonie Baltazar filius Nabuchodonosor qui tamen patris tamen suo scelere iniustus deo fuit quia templi preciosissima vascula abstulerat ad omnium peragendum quod exhibuit satrapis et proceribus regni sui quomodo scribit Daniel quinto. Eusebius et Guilhelmus de testamento

Pirrus

Cirus

Eze

podibus. Excitās itaq; deus Cirus Persie regē vt Babylonis bellū infer-
ret qui magno exercitu obsedit urbē. Cresus requisitus a Baltazar ad plu-
ra oracula grece legatos misit quesitū. Quid futuri esset si bellū intulisset
persis. Et si regnū suū fore deberet diuturnū. vñ Apollo tam pplere rñdit
Regis apud Adedos multo iam sede potito tūc scruposum fugere Idemū
strēnue lide. Nec p̄stare nec ignauū te esse pudendū qđ respōsum credidit
letissimū p̄ciens ppetuitatē regni z cū maximo exercitu petijt Babylonā
Cirus expugnās Babylonā rege interfecto post fugam Cresi qđ in Lidiaz
redierat arma in eū ouertit. egregiaq; victoria potitās. fugientē in ciuitatē
Sardi cōpulit quā cingens corona. ita obsedit vt ne fugere quidē Creso li-
ceret urbe in ptātem redacta. irruētes milites in domū Cresi fili⁹ in ea vsq;
tpa mut⁹ pietate z periclo patris cōmorus cū militē stricto mucrone in euz
videret irrūpentē. clamauit. Homo ne me perimas Cresum. Ad Cirus
superuenientē phibet dixisse (Solini testimonio) parce patri Creso Ciri z
hoiēm te casib⁹ disce n̄ris. Ea causa nō necat⁹ sed captus Cresus fuit. quez
cū. cui⁹. purpuratis nobiliorib⁹ Lydie in altā piram posuit subijciendo ignē
Cresus estū z flāmā sentiēs ter exclamauit Solon solon solon quā vocē cū
Cirus nō intelligeret z p̄ interptes p̄cunctaret. rñdit Cresus Solonē athe-
niēsēz phm eū olim admonuisse fragilitatis hūane. Et cū alios felices iudi-
casset. eū tñ nequaq;. cū finez adhuc vite diceret futurū. quare ob incidētes
fortuitos casus eū felicē dici nō posse. Cirus p̄motus pietate z fortune incō-
stātia cū flāmis eripere voluit. sed cū iam ignis intantū excreuisset vt neq;
qđ posset extingui. Cresus vidēs Ciri beniuolentiā Appollini p̄ces intēdit
quo tali periclo liberaret qđ sereno celo maximā vim imbrū demisit z extin-
cto igne Cresum eripuit cui dixit Cirus qđ te Cresē induxit vt euz exercitus
terrā meā inuaderes. et amico fact⁹ hostis. cui Cresus. Ego rex istud feci
p̄spero tuo meo infauito fato. grecoz deo auctore qđ me ad bellū tibi inferē
dū impulsit. Neq; em̄ quispiā ita amēs est vt bellū qđ pacē p̄optet amēs nā
in pace filij p̄ies. in bello p̄ies filios sepeliūt. Sed vt ista fierēt demōi cordi
fuit. Ciri⁹ donādo ei regnū restituit. Cui⁹ rei imemor. cū Ciri⁹ alio videret
bello implicitū. rebellauit denuo. quē Ciri⁹ ita cōmor⁹ itez deuicit. z cruci im-
posuit. Lydis in ppetuā verecundiā. ademit arma z equos. nec paciebatur
vt in exercitu aliud qđ lenocinia z tabernariam exerceat.

100. m. 8
Miltiaden Ippias tirānus atheniēs. p̄ Miltiaden (cui⁹ virtute liber-
tas parca est) p̄ria pulsus. ad Dariū psarum regem cōfugit. supplex ab eo
petens. atheniēs. bellū inferet. qm̄ per id posse restitui nō diffidebat. tāde⁹
persuasionibus z pollicitationib⁹. Dariū pellerit vt cū ingentissimo exer-
citu in greciam iret. tremebūda grecia tam infinitas expauit copias. verita-
te seruitutis iugū accipere cogeret. Vnde atheniēs (vtp̄ta in cōmuni pe-
riculo) a Lacedemonijs subsidia petunt. qđ cū sacris z religioni essent im-
plici. vt quadriduo nec in publico nec in p̄uato quicq; agere liceret. aut
fas esset. Miltiadi dis suasu qui in celeritate omnē spem deposuit. mora rum-
pit et non expectato auxilio cū decem milib⁹ atheniensū z mille platēsi-
bus tanto se exercitui obiecit z in cāpis. Marathonijs cum Dario certando in-
sedam fugam eum cōiecit. ita qđ ad ducētena milia hostiū. fluctibus. mus-
crone et pressura interierint. Tandē tanta cum gloria in patriā reuersus.
qui hostili impetu tantoq; copiaz robore vinci nō potuit. ciuili inuidia des-
flagauit. carcere namq; intrusus miserrime (vir totius grece clarissim⁹)

perit. Erat in exercitu Alciadis miles gregarius Lynegamis nomen qui cum trepidā hostiū cōspiceret fugam quosdā in nauim irrūpentes est insecutus de traq; nauim apprehēsa. tenere satagebat. qua p̄cisa sinistram iniecit amputata ea. mordic⁹ nauim appecūt intantūq; tenuit quoad alij milites aduenientes ipsos gurgitibus demergerēt.

Phocion bonus ciuis. egregius orator. philosophus insignis. optim⁹ imperator. melior senator. post multa p̄clara facinora toga militiaq; parta torturis ingratissimorū ciuiū interficit et quo maior ingratitudo esset. ossa bene meriti hominis patrio solo eiciunt.

Darius. duo excellētissimi fuere Darij. primus filius Idaspi. qui cum sex p̄ceribus cōspirauit cōtra Moropasta magum q̄ Aldergiden filiū. Ciri interfecerat seq; ob similitudinē vultus regem cōstituerat. quo facto sollicitudo purpuratos et p̄ncipes persie incessit. q̄s eorū regnatur⁹ esset. Euecit inter septem p̄ncipaliores vt quadā die ante ortū solis cōuenirent. in loco quodā ameno ad id designato et cuius equus p̄mo hinnitū emisisset. vt is imperaret persis. Darius itaq; seruū habuit p̄ astutū qui manū equinae immittēs vulue. postq̄ ad p̄scriptū locū ventū est. narib⁹ equi Darij manū admouit. qui odore excitatus. illico fremitus hinnitumq; emisit. Alij diuinitus id credentes euenisse. equis desiliunt. ipsum regem consalutantes Trogus Pompei⁹ et Justinus asserūt ipm seruū p̄cedente die in eo loco Darij equū admisisse eque. q̄ veniens ipm in locū recordatione pacti op̄is desiderioq; p̄cubit⁹ hinnire cepit. De hoc Dario nō fit hic mētio. Sz de eo qui magno Zilerādri victus. regnis spoliatur⁹. erutus regio decoro. priuatus matre. vxore. filiab⁹ vita ab intimis amicis Gesso et Habersone iniuste priuatur⁹. In cuius tam fedi parricidij vlcionē Zilerāder ob ingentiam virtutē assurgēs vtrūq; mori coegit. Omnes quorū cōsilio et auxilio vsi erāt censuit necādos. Erat hic Darius modestus placid⁹ comes liberalis et pietissimus bis ab Zilerādri victus. legatos ad eū misit. q̄ pacis cōditiones offerrent. filiā et regni partē pollicētes. qñ fatalem ipsi⁹ incursum crediderit qd̄ cum Zilerāder abnuisset. vltima totius regni p̄sidia cōtrahēs bellare statuit. et cōuersus ad milites ista dixit verba Sua cuiq; dextera aut vlciōra pariet tot malorū aut finē. Equidē q̄ versatilis fortuna sit. documen tum ipse sum. nec immerito miciores vices ei⁹ expecto. Sed si iusta ac pia bella dñ aduersant. fortib⁹ tñ viris licebit honeste mori. Per ego vos decora maiorū qui totius oriētis regna cōmemorabili laude tenuerūt per illos viros quibus stipendiū et vectigal macedonia quodā intulit. per tot nauū classes in greciā missas. per tot trophea regū oro atq; obtestor. vt nobilitate vestra gentisq; vestre dignos spūs capiat. vt eadē ostātia aniorū. qua p̄terita tollerastis expiamini. qd̄ sois tulerit me certe impetū aut victoriā egregia nobilitabit aut pugna. Vict⁹ est Dari⁹ nō tā manc⁹ vtutib⁹. orib⁹ p̄silio erps impatorijs artib⁹. aut nesci⁹ scie militar⁹ q̄ fortuna nimia et eruperāte Zilerādri. Vnde Dari⁹ fuit oīm gr̄tissim⁹ qd̄ testat⁹ Quir⁹ Curcius Cū Thirrota ei affirmasset vxorē seruātā ab Zilerādri illesam r̄didit. Dñ p̄ij p̄mū mihi stabile. opto. regnū. deinde si de me iā trāfactū ē p̄ior ne quis alius asie rex sit q̄ iste tam iustus hostis. et misericors victor.

Porus Indorū rex potētissim⁹ Zilerādri in India veniēti cū amplissim⁹ exercitu sit obui⁹. cū quo multifarie certādo. tandē victus est et se victoris fidei submisit. Fuit hic stature maxime. vi animi corporisq; precellens. Vnde quidā dicūt Zilerādri ab eo. singulari certamine p̄uocatū et a vtute

Phocion

Darius

Porus

que in paruo Alexandri corpore vixit floruitq; tam vastam barbari proce-
 ritatem victam et prostratam. Sed hec opinio ab illustrioribus auctoribus
 minus celebratur. Hic Porus totius congererat Indie gazas omnes ali-
 os orientis reges diuitijs antecellens, tandem ob fidem Alexandro seruas-
 tam et quotidiana obsequia patrio regno a victore donatur.
 Immiscens gradientis turbe numero Tristad: Lā-
 cillotus: parcfalgaylet: Bauuan: Anfortas: Ba-
 muret: Schionatulander: ferasis: qui olim sub ar-
 tu regū summo meruere. Hec obuia nobis Priamo
 duce troiana est iuuet? que fortiter decertās ante pa-
 trie ora occubuit. Hector primus est. Quā inuida hoc
 olim sub pectore virtus: quā durus surgebat in armis
 quot hostiū submisit horco: quot accumulauit cedi-
 bus acervos: tandē dolo circūuent? Achillis cū priā
 simul occubuit. Durat hodie strages ille feruor et vi-
 dicte cupiditas. Paris primus est q̄ tantū fecit belli in-
 cēdia. Hinc Deipheus: armipotensq; Troilus. Ene-
 as inde: Antenor: Mēnon: necnō Pēthesilea. Hic
 Polydamas: Protesilaus: lōgusq; liberorū Priami
 ordo segregatim trāseūt: auctor Troie Dardanus
 Anchises: et Laomedon qui altū Ilion defessi lētis
 passib? repetūt. Huc huc flecto oculos video Agamen-
 nonē multas illustres trahentē anias. Achilles is est
 cui tanta inest ferotia qui a quopiā inuict? Polyxene
 amorib? flagrauit. Menelaus adstat: vterq; Ajax
 Vlysses annosusq; Nestor: Peleus: Jason et senus
 Drestes: quē supat Pirrh? digna tāti patrū soboles
 egrediūtur. Mycenis q̄ plurib? alijs scatet oēs sui eni
 vrbes bellica virtute exuperans.

Artus Britannoꝝ inelytus fuit rex cuius virtus victoria et fama pasa-
 sim vniuerso terrarum orbe sunt diffusa. Hic inter alia milites habuit qui
 errantes appellantur. hi toto orbe militiam querentes famam et immortali-
 tatem sibi et eorum regi pepererunt. Dicitur cum hunc habuisse morē qd
 nunq̄ aliqua die prandiderit, qua non ab vno suorum militum, singulare
 aliquod decus percepisset. De hoc rege et militibus hic enumeratis plu-
 res in vulgari eloquio extant libri quorū est p̄cipu? q̄ tafelrunth intulāt. Il-
 le codex oim hic enūeratorū gesta describit et cū videant nōnulla ob sui ma-
 gnitudinē a veritate declinare consulto p̄termittēda censui.

2416 244
 2416 244

Priamus Laomedontis regis filius. eo tpe est Troia p Jasonē & Hera-
clē aliosq; grecos subuerteret. In minori fuit Asia vt rebellē eā puincias
armis subijceret patri nūcio accepto de morte patrē deleta patria statim cū
eo quē habebat exercitu Troiā p̄tendit. et purgatis ruderib; nouis menis
bus urbē cinxit. inclytū Ilion. magnificētissima delubra. spaciosas porticus
aliasq; publica & priuata loca extruens. in tantū adauxit urbē. vt merito in-
ter clarissimas orbis ciuitates nūeraret. Tandē satis ad extremā euersio-
nē inclinātib;. legatos in greciā mittit qui Erionā suā sororē que cōcubina
Thelamonij fuit Atreidis repeterēt. ea nō impetrata Paridē nautico pres-
diosubmisit cōmittēs vt Helenā aut aliā grecie mulierē illustrē raperet cu-
sus pmutatōe sine armorū strepitu rebaberi Eriona possit. sed greci cōmo-
ti ea re magna classe ingētissimo exercitu raptorē Paridē insequūt. post de-
cem elapsos annos. quib; Troiā obsiderūt eo tandē potiunt; Priamo cum
omib; filijs interempto. ipsam urbē diruūt. & ab imo fundamēto subuertūt
fuit hic Priam; felicissim; in liberis habuit nāq; Hectora. Paridē. Hele-
num. Deiphebum. & Troilū. filias Cassandra et Polixenā. quib; adden-
turales (qui oēs strenuissimi fuerūt milites) triginta. alijs in reb; nescio
si fuerit oīm infelicissimus. Vidit namq; occasum patrie. oīm filiorū mortē
et ipse iam decrepita etate ferro a Pirro confoditur.

Hector Priami filius nedū oīm Troianorū bellicosissim; fuit. sed & greco-
rum precipu;. Pluries namq; cū Achille singulari certamine dimicās sem-
per euasit victor. Et si ipsi Homero credim; solus p̄sepe totū grecorū exer-
citū in fugā puerit. Interfecit ad viginti quinq; reges & principes inter q̄s
Patroclū amicissimū Achillis. multa milia hoīm classem grecorū bis incen-
dit. sed tandē inuidia Junonis & Achillis p̄fidia ab eodē interficit cū quo
Troia & oīs Troianorū virtus cecidit. ne tamē ipsi; gloria & p̄cipua laus
apud posteros obscuraret. Apollo casum miserat;. corp; ipsi; delinūt medi-
camētis. vt tabere vel putrescere. in eū nō posset. In ipsius laudē Verg.
scdo eneid. canit Ille nihil nec me querentē vana morat;. Sed graniter ge-
mitus imo de pectore ducēs. Veni fuge nate dea teq; his ait eripe flammis.
Hostis habet muros ruit alto culmine Troia. Sat patrie Priamoq; das-
tum si p̄gama dextra. Defendi possent etiā hac defensa fuissent. Quid. In-
te finge bā violentos Troas ituros. Noīe in hectorēo pallida semper eram.

Paris & ipse Priami filius cū iam p̄cept; in alio esset materno. mas som-
niū vidit se facē parere. qua Troiana urbs p̄flagraret. Vnde marito soma-
niū enarrās. maximā sollicitudinē ipsi; aīo incussit. Euenit post maturā de-
liberatiōnē inter eos. Si mas esset vt necaret;. Edidit debinc filiū tāte pula-
ebritudinis vt utrūq; parentē incederet miseratio. cōmittētes itaq; duob;
famulis vt infantē aquis imergerēt. Ita ipis applausit vt eorū viscera pie-
tate mouerent quare in rubū p̄ijciunt credētes vel fame quātotius interi-
turū. vel ab errantib; feris facile posse absumi. quasi officio p̄functi domū
rederūt. Eū pastor inueniēs p̄ suo filio aluit qui pubescēs in tantū alios pa-
stores dexteritate p̄celluit. vt facile inter eos obtineret principatū quos dis-
sidentes tāta eq̄tate cōposuit vt Paridē (a paritate seruata) appellarent.
Fuit hic tante pulchritudinis. vt in toto terrarū orbe multis seculis similis
ei nō fuerit. Adamauit nymphā Enoc cū qua in sylua idea mltos trāsegit
annos. postremo ad celebritatē troie veniēs cū Hectore dimicat quē cum
imprudētius parū lesisset. Hector ira p̄citus in eū irruit. volens interfi-
ce qd vidēs pastor qui cū aluerat Hectora inclamauit. admonēs ne otami-
naret mau; fraterna cede & Priamo totius rei seriē detexit. q̄ eū in filiū susci-

Primo
Troia

Septo
Pulchro

Paris
mi

piēs regio more educat. quoad in asiā trāsīēs. venatōi inclinaret. et lassatus
diutino labore in terrā strat⁹ pharetra capiti subducta dormiret vbi vidit
Mercuriū cū Junone Pallade et Venere accedentē q̄ ei aureū porrigens
pomū pulchriori ex his daret impauit Juno si ei pomū daret imensas diuiti-
as dñatū tot⁹ asie pollicet. Pallas prudentiā et rerū oīm cognitionē pmit-
tit. Ven⁹ tot⁹ grece pulcherrimā spōdet matronā. Paris cū eas vestes de-
ponere iussisset. quo meli⁹ singlas corpor⁹ cōtemplaret partes. Veneri pomū
dedit q̄ haud diffident⁹ pollicita. se impleturā iterū spōspōdit. Qua re erect⁹
erecta classe in greciā cōtendit. ibiq; Helenā Menelai regis vxorē. Casto-
ris et Pollucis regū sororē rapuit. que cause noue dissidie troianis grecisq;
fuit. Insequebant nāq; nūmero exercitu et post decēnalē obsidionē. vrbē po-
tūnt. subuertūt. Helenā recuperant et ad patrios lares reuertūtur. Paris
ab Ayace Dili interficit. quē et ipse pemit nā mutuis vulnerib⁹ se pfodiunt.

Deiphob⁹ tert⁹ filioꝝ Priami hō fuit vrbanaꝝ militariarūq; artū sciē-
tissim⁹. prudētia. cōsilio. eloquio nō parū pcellēs. Hic cū Paride in greciā
tuit. cū raperet Helenā. tandē increbescēte bello durissim⁹ fuit pūe vinder.
multos illustres reges et principes grecoꝝ pemit oīm liberorū Priami sup-
stes. Post casus Paridis Helenā duxit vxorē. cui⁹ amore sūmope tenebatur.
tandē vrbē astutia a grecis capta. in lecto a Menelao Vlisse. et alijs mult⁹
pfodit vulnerib⁹. vt Abaro in sermo testat. Atq; hinc Priamidē laniatū cor-
pore toto Deiphobū vidit lacerū crudeliter ora. Ora manusq; ambas po-
pulataq; tpa rapt⁹. Atq; hinc Priamides nūl on amice relictū est. oīa Des-
phobo soluit et funeris vmbra. Sed me fata mea et scelus exitiale lacene.
His misere malis.

Troilus vltim⁹ filioꝝ Priami. vir dū pubes. suadet vt Paris in greciam
mitteret et ita aīos oīm dissidentū cōmouit. vt nulla mora rei interponeret
vacillabāt nāq; antebac. dissuadēte Hectore. dehortāte Heleno prudētissi-
mo rerū futurarū addubitāte adhuc ipso Priamo in tāta sentētiarū diuersi-
tate. Sed Troilo tāta magnanimitate suadēte rex indulget. ceteri assipu-
lant. Ingruēte demū bello cū tpe robur corporeū. animiq; creuit virt⁹. q̄ so-
lus desperatas res troianorū fulciuit. agēdo grecos pēpites. ipi achilli mul-
tociēs occurrit vulnerauit et a troianorū coercuit ede. multos interemit. re-
ges innūeros principes. Et si Homero credit totū grecoꝝ exercitū non sel-
vertit in fugā. tāte fuit v̄tutis vt ab vtroq; exercitu scōs Hector appellare-
tur. postremo instāte fato incōsult⁹ Adimidonēs aggredit. eū quib⁹ ad lō-
gā horā dimicās mltos vulnerādo. plurios interficiēdo. a supuentēte achil-
le trucidat quē vt Dātes ait. Equi sui alligauit cauda circū troiana menia
impudētissime trabēs vñ pte alia fugiēs amissis Troil⁹ armis. Infelix pū-
er atq; impar agressus achilli. ferē equis curruq; beret resupin⁹ inani vo-
ra tenēs. tñ huc ceruicq; comeq; trabū p terā et v̄sa puluis inscribit hasta

Eneas anchisis et Vener⁹ filius. apd Simoēta nāq; fluuiū cū pīe Ven⁹
pēcubuit. ex q̄ hic Eneas nascit q̄ vn⁹ ex troianis fuit nobilissim⁹. tantarū di-
uitiarū vt Priam⁹ ipse rex filiū ei despēdere nō erubuerit. Scdm alios Creu-
sa ipi⁹ vxor. nept⁹ nō filia Priami fuit. ex q̄ educavit Ascaniū vl Julii cū q̄
in Italiā trāsīēs Lavinii apd arberi cōdidit. a q̄b⁹ post tpa deflere roma-
ni. fuit hic Eneas pacis belliq; artib⁹ insignis. cū Ayace aliq̄ties singulari
certamie cōfrit et sel in postremo piclo a matre iam sauci⁹ eripit. Hui⁹ his-
toria clarius in primordio operis est expressa.

Antenor ex nobilioribus troie in ista pelagia in troiano bello gessit. Impetrans
legatus a rege Priamo mittitur ad Priamum Thelamonium ceterosque grecos. ut
Hecuba regis soror. in prima destructione a Iasone et Hecuba rapta restitueretur
quod cum denegatum esset ac Helenae raptione Paris pro filio ipsius Antenoris alios
quoque troianorum mittitur. Postremo scribit de hoc Antenore Dantes et Guido
quod prius proditor extiterit. At Homerus maximis cum laudibus adornat. Cui Pri-
mus in primordio operis ascriptus est qui dicit cum diruta prius et subuersa muni-
bus profugum ad italiam deuenisse ora. et Venetias perdidisse. quem tunc populum bene-
tos appellabat a quibus Venetob tam imensa defluxit propago. De hoc Adaro in
primo sic dicit. Antenor ne potuit medijs elapsus achivis. Illiricos pene-
trare sinatque intima tur. Iteгна liburnorum et fontem superare tymanum. unde per
ora nouem vasto cum murmure motus. Id mare praeptum et pelago premit arua
sonanti. Idcirco tamen ille urbem Patani sedesque locauit Teucorum. et genti nomen dedit
armaque fixit Troia nunc placida compositus pace quiescit.

Hecubus rex fuit Creti allectus amicitia virtute et beneficio Hectoris troianis
cum electus militibus in auxilium venit. sed cum prima nocte in exercitum applicuisset
rescuerunt Olysses et Priamus Priamus ipse aduentum et furtive a castris descenden-
tes. fatales quos adduxerat equos rapuit. qui si pabula degustassent Troiana
Hecubamque bibissent fluvium. capi a grecis troia non potuisset. sed abacti equi oc-
cisi ipse cum omni gente quam adduxerat occasus et ruinam troiane urbis designa-
bat. unde Vergilius de eo. Agnosce lachrymas primo quam prodita somno. Titides
multa vastabat cede cruentus. Ardetesque auertit equos in castra prius quam pabula
gustassent troie Hecubamque bibissent.

Penthesilea Amazonum regina fuit que historia ut clarius intelligatur altius
paulo venit repetenda in Scythia insula fuit quam sole mulieres inhabitabant
be non colo aut alijs femineis actibus vitas agebant. sed armis ferisque a prima
infantia assuefacte adiacentes populos promouebant. fuit his mos ut binis in
anno mensibus ad viros (qui aliam insulam inhabitabant) traicerent. se ipsis commis-
cetes eo spacio transacto ad propria remearent. quod si ex his pregnantes effecte
fuerunt et masculum peperissent triennio educauerunt. posthac ipsis viris cum mit-
tentes. femellas suo ritu et more auerunt. in re bellica et militari arte eas instru-
tes. Iteгнаrunt in hac insula tunc Herculis tres sorores. Orithia. Ipolita et
Lisimache. Et cum Hercules suam nonnullos insulam inuasisset et absente Ori-
thia vtram cepisset sororem Ipolitam Theseo. alteram Adenippe dono dedit. re-
uersa Orithia cum magno exercitu suarum virginum in greciam contendit quam sororem Ipo-
litam recuperare posset. sed victa a Theseo et atheniensibus regum Amazonum in Pen-
thesileam iure hereditario transfudit quam multas claras victorias ad troiam amor-
re Hectoris processit. ut eam diutina obsidione quam a grecis premebat liberaret. In
eo bello tam egregie et strenue se gessit. ut utroque in exercitu miris laudibus a
militibus decoraretur sepe cum fortissimis grecorum decertans. eos autem vicit aut in se-
dem pervertit fugam. Ipse achille minime extimuit quem sedulo vulnerando multa
suorum Adirmidonum affecit clade. Tandem ab eo achille secundum Homerum et Petrar-
cham secundum Dantem Guidonem Guilhelmu gallicum et alios a Pirro Zichilli filio
interficiunt. Cum quo omne Amazonum regnum esse desit supstitis namque virginibus a populis
vicinis (quos dum earum floret regnum subegerant) interficiunt huius Penthesileae lau-
des multi insignes auctores celebrant inter quos Adaro. id est. enei. hoc carmine. Du-
cit amazonidum lunat admodum peltus Penthesilea fures medijs in milibus ardet
Aurea subnectens exerce cingula mame. Bellatrix audetque virum percurrere vgo.
Polidamas non postremo troianorum multa fortiter in bello attetavit et pegit

in oēs eventus. Tūc tota insequēbat. cuius laboris et periculi quotidianus fu-
it comes. ob id mirummodum ab eo dilectus. multos illustres grecorum sua ma-
nu interfecit. sed finaliter instans fato. fortiter decertans inter morientium acer-
nos cecidit. cui nonnulli filium Priami alij nepotem ex filia fuisse asserunt. Vnde
et res habet. bellicosissimum eum extitisse constat.

Prothelāus ex bellatoribus troie fortissimus. magne apud cives auctori-
tatis et nobis apud hostes fuit. non enim minus troiani ob virtutem venerati sunt quam
extimuerunt greci. Quorum quotidiana cede et strage maduit. primus capisce-
bat bella. ultimus desit infestare hostes. Hic cum classis grecorum ab hectore in-
cenderetur. primus ignes iniecit. flamasque protulit. postremo ob ipso Thelamonio
laetius corruit. Longusque ordo est. per hec verba triginta naturales
Priami filij denotant qui oēs asperissimi bellatores in decenniali bello varie
diversisque modis occubuerunt.

Dardanius advena in asiam applicuit. ubi miraculo litterarum et insite pru-
dentie stupori terriculis fuit. qui cum ut nomen venerates principatum ei detule-
runt. quo non reiecto prime troie fundamenta iecit et cum iam amplam in se urbem
inopia plebis videret concisuram utputa que minori frequentia habitata insula
tu circumiacentium populorum delere posset. Atilia fecit in qua cum aliquot mortales
confluerent eorum ope et auxilio confines populos subegit. dirutisque civitatibus omnem
multitudinem in novam deduxit urbem. Que suo tempore in tantum excrevit ut in tota
asia nulla extaret que ipsi posset equari. quam successores ipsius et populo et
edificiis adauxerunt.

Anchises Troianus cives cum dea Venere apud simoenta fluvium concubui-
t. ex quo stupro Eneas nascitur. qui post occasum troie senem patrem humeris ex
urbe deportavit qui natus per omnia maria diversa pericula comitatus. apud Alico-
sthen troianum priusquam in italiam devenissent moritur. Hic anchises nihil precla-
ri aut memoratu dignum fecit sed plus filij quam sua virtute ab auctoribus celebrat.

Laomedon Priami regis pater imperium troianum et asie ad multos annos
tenuit quoad Herculi et Jasoni (in Colchos insulam per aureo vellere acqui-
rendo tendentibus) iniuriaretur. qui implorato grecorum auxilio ipsorum ope eum
crucidaverunt subvertentes urbem omnem populum. iuventutemque in greciam abigentes.
inter quos Eriona ipsius regis filia captiva ducitur que occasione secunde des-
tructionis non parvam prestitit.

Explicit historiae Troianorum et incipit Grecorum.

Agamemnon totius grecorum exercitus imperator. summa cum prudentia equi-
tate et modestia republicam administrabat in singulis nedum imperatoris sed opti-
mi militis exequendo munus. Cum achille graviter dissensit. que similitudo que
si eritialis ei fuit. Buceidam namque quam tenerime adamavit adiudicavit ayaci
quam rem achilles egerrime ferens. bellare desistit. ob id troiani semper superio-
res. exultantes grecorum castris insultabant. Greci videntes rem sine ipsius auxi-
lio confici non posse. venire rogabant ut arma deposita. per patrie gloria et communi bo-
no resumeret. obstinatus autem. inexorabilem se prebuit. que res in toto exercitu in-
vidiam optime merenti et iustissimo imperatori movit. Tandem Nestoris et Odys-
sei opera reconciliati prius achilles restaurat. Sedario diffidebat Agamemnon
cum aiace Thelamonio qui opera nonnullorum regum et principum. ei platus ab im-
perio deturbavit. sed ut fuit virtuosissimus minime potuit deprimi. Adortus
namque per insidias aiace iterum imperator constituit. Cuius postremo auspicio. con-
silio. solertia et dexteritate. troia capta est. subversa. diruta. et equata sole.

Patris repetere in micloros venti obluctati sunt. Auctibus namque exagitat. Pa-
cella et maritimo verat estu. post varia pericula domum rediit quem Clitem
mestra vxor blande excipiens tunica donauit incosutuli qua dum induit Egi-
stus ipsius adulter, ordinatione vxoris que eum deperibat, gladio cosodit. sic
totius grece clarissimus miserabili fine terminauit vitam.

Nichilles pelei regis et thetis dee filius tenellus adhuc tutele Schizo vni
ex centauris committit qui eum studiose educando, venatori ferarum assuefecit. In
struendo in primis rudimentis que bella concernunt cui libenter parando in omni-
bus obtemperauit, disciplinas quibus eum edocuit tenerrime complectens ita ut di-
stichon conscripserit quod ab Zulo Bellio recensetur.

Qui Peleo genitus achive gloria gentis. Dicit annosum primuisse senem.
Quas Hector sensurus erat poscete magistro. Verberibus iussus prebuit ille
manus, post aliquot annos mater maria sollicitudine filij estuans, delphicis
consuluit oraculum, quo fine vita esset terminaturus, quod respondit necessario eum in
troiano bello casurum, ob id anxia mater puellaribus eum vestibus induens regi
Licomedi ex cognatis in regio geniceo educandum per virginem commisit precipi-
ens ne seipsus quis esset perderet, assimulatione serus lateret ad aliquot tempus
per specie muliebri. Nichilles vna filiarum regine deidamiam impregnauit. Et cum
iam bellum troianum inchoatum quotidie ingrauescens ex cresceret et greci admo-
nitione intellexissent diuina. eos victores esse non posse nisi Nichillis Tetis
filij auxilio profuerent undique eum toto terrarum orbe solerter perquirunt. Et cum
fama (que secretissimorum negotiorum consuevit esse nuncia) ipsis detulisset latere eum
sub puellari veste, mercatores illico mittunt astutissimos qui sumptibus iocalibus
aptos mundo muliebri arma polita interserunt. Regina cum pertergredere filiam
bus et Nichille associata in preciosissimas merces contulit oculos animaque, et acce-
dens cum ipsa et relique monilia, torques, annulos, gemasque pertractaret solus
Nichilles arma fouet, omni ex parte diligentissime ostendendo quare cognitus et
achilles salutatus in grecorum exercitum summa omnium cum letitia deducit. Vbi ita
se gessit ut terrori hostibus presidio suis esset. Hectora Troilum et plerosque he-
roas multa bellatorum milia interfecit, postremo amore Polixene irrenitus
a bello et omni grecorum abstinent comertio eo die cum Hectore parentaret in va-
bem (ab Hecuba Priami regis vxore) accersitus ut filia sibi desponderetur
quam amabat, in templo Veneris a paride incautus, nihil tale timens, nequiter
trucidatur. Ipse tamen in re tam trepida, pallio brachio inuoluto, et erepto
ense, septem ex socijs paridis profodit hic Nichilles et si ex fortibus factis extet no-
minatissimus clarissimusque aliquanto tamen clarior carmine Homeri qui
totum opus in ipsius gloriam conscripsit.

Menelaus Agamemnonis frater, regis Aithrei vel Pheliffeni filius. Hec-
lenam Castoris et Pollucis regum sororem duxit vxorem quam ob venustatem et excel-
lentiam vultus, tenerrime adamando, ita fouit ut non mariti sed patris erga eam
perfunderet officio. Sed Paridem cum extructa classe in regionem applicantem hos-
pitaliter excepit, omni eum regio munere et decoro afficiens Vocat a fratre a diu-
ge discessit inter alia que cure sue mandauit in primis aduenam qui diligentissi-
me commendando de qua re Quidi pulcherrimam scripsit epigram. Paris itaque
amore captus multas ad Helenam secreto misit litteras, suades suo obtemperare
nutui cui Helena pares rapiendam se prebuit reuersus Menelaus et se suis spo-
liatam delicias cernens apud primates grece illatam querit iniuriam, qui ei auxilia
libi pollicentes, eum cum Olype oratores ad Priamum mittunt, Priamus itaque li-

bera Helene potestate dedisse fertur ut si vellet discederet cum marito quod nihil ei
peruenire cum Menelao rēdit. Discedens itaque Menelaus in prius capescendum. gre
cie principes accedunt. cum quibus in troiam profectus. multa animose et strenue fecit. De
cennio tandem elapso recuperata vxore. per quam tot reges principesque occubuerunt se
nio profectus. laboribus exhaustus assiduus in patria reuertitur ubi (secundum quosdam)
postremum vite claudit diem alij naufragio eum perisse asserunt.

Ulysses. duo excellentissimi fuisse ayaces. alter Thelamonius. alter Dileus.
Primus pater Thelamonio matre Eriona progenitus. in praestantissimum creuit belli du
cem cum seringat navibus in auxilium grecorum dicitur venisse. In bello tanta magna
nimitate hostes adortus est. tanto ardore perfudit. ut non immerito primus ab Achil
le estimaretur quod cum in omnibus sociis appellare non erubuit. Hic Ulysses finia Gai
dus a regibus et principibus grecorum impator est constitutus. Igamemoni namque impium
abrogavit. Homerus tamen Guilhelmus Dares et reliqui mentionem rei huius non faci
unt. Hic prope cum Hectoris perfudit se ab eo cognitus pulcherrior ense ab eo to
tus ipse cum balteo preciosissimo remiserat quod dona (ut Scimus dicit) fuisse fas
talia. Hector namque in eodem balteo mortem oppetit. Ulysses seipsum (secundum aliquos)
eo gladio interemit. Alij quorum verior est finia scribit post mortem Achillis de
armis eiusdem inter eum et Ulysses exorta dissensionem insuper de Palladio quod habet
duo maris cum periculo ex urbe abstulerat troiana. In fatis namque erat troiam ca
pi non posse quo ad palladium in ea pertinere et cum Ulysses in utraque re platus
Thelamonio esset egregeris multa de iniuria grecorum questus plura in Ulysses
iniuriosa verba effundens. de eo se sumpturum vindictam palam dixit. Ob id sequen
te nocte mortuus in thalamo. multisque vulneribus proflatus est inuenitur non sine sus
pitione quod id ordinatoe Ulyssis quod minas suas extimuit evenisset. Alij eum in
cisterna veteri lapidibus obrutum ab inimicis dicunt. quodcumque. miserrime perisse
tante virtutis virum constat et testantur codices.

Ulysses Dileus rex Locorum. homo bellicosissimus et maximis perditis stutibus gre
cis cum instructa classe pulchro militum robore. opere tulit pluraque gessit in bel
lo que si exprimerentur ob magnitudinem a veritate viderentur dissimilia. Utque
inter primos grecie duces venit computandum quod Guido a Paride ab eoque pa
ride interemptum scribit alij naufragio perisse testantur inter quos Albaro. i. encid
sub persona Junonis. Quippe veto fati pallas ne exurere classes Argivum atque
ipsum potuit submergere potius. Vni obnoxia et furias aiacis Uli. Ipsa Jo
vis rapidum iaculata est milibus ignem. Dissiecit rates subvertitque equora ventis.
Ipsum expirantem transfixo pectore flammam. Turbine corripuit scopulorum
infixit acuto.

Ulysses filius Laerti regis de ithaca vir fuit gloriosissimus in bellicis artibus
sed facundia et astu omnes grecie principes longe superavit. In obsidione troiana
multifaria victoria celebre famam ad totam posteritatem diffudit. quoniam ab Home
ro poetarum principe mirificis laudibus effertur. Multa poete de eo miraculose co
scripserunt veris ficta immiscetes. Sed cum satis ampla gesserit ex ordine omnibus
ex historiographis collecta veriora subiiciam. Discedens a troia prius delatus
est ad Smirnam patriam Homerum quod cum venisset prohibetur ab incolis insule. ne in
littore descenderet gladio via necessario patefecit. multisque trucidat. insigni vi
ctoria. magnaque potitur preda. Non discedens venit in regionem Lothophagi
ubi permittentes exploratores quod secreta provincie rimarentur. Cum ad eum non rediis
sent. credens eos necatos. vela veteris committit et in Siciliam est delatus. ubi eo te
pore duo regnabant tyranni. Aestigon et Cyclops. Ad impetum facientes in ad

uenā multos interficiit ex cōmilitonib⁹ bona diripiit ipm carcerib⁹ inuēien-
tes. posthac liberat⁹ auxilio ⁊ intercessiōe Poliphemi ⁊ Antiphate. carcerib⁹
educit. astutia q̄ polluit. grām tyrānōz aucupādo. quā cū nō mediocrē col-
legisset. Zirene filia Lestrigone Zilphenoem comitē Olyssis amare cepit.
Olysses re cognita fuge se accinxit Zirenā secū volēs abducere. sed Lestri-
gones fraudē sentiens. insidias Olyssi nectit cū volens occidere. sed fuga
Olysses anteuertit priusq̄ patraret vol⁹. cū Zirene clā discedēs cū qua nas-
ui nō mult⁹ socijs. venit ad Circe in calipsum. q̄ amore ipsi⁹ capta annuo
circlo se apd eā detinuit quida ab eo filiū pepit. cui TheLAGONIO dixit nomē
posthac abiēs venit ad lacū auerni. vbi illico discedēs. nauigat in insulam
(q̄ cū vti cōpulerūt) quā sirenes inhabitāt. Cernēs se tāto in piclo ceta au-
res cū suas tū sociōz clausit. euadēsq̄ piculū in Lillā Caribdiq̄ est delat⁹.
vbi maiorē pte nautū q̄s Circe ptribuerat pdidit. sed ipse euadēs piculum
errabund⁹ caput a pirat⁹. q̄ cū cōpassione pcuti. dimittūt q̄re inops rerū rea-
diit ad Circe. Que nouas ei naues dedit. q̄b⁹ p̄ie deferret ad oras. felici-
itaq̄ nauigatōe pfunct⁹ venit in Cretā. a q̄ tēpestate vētoz abact⁹ in Salas-
miniā v̄get. quē TheLamoni⁹ pat⁹ Ziyac⁹ bonis omib⁹ priuauit. ita qd cum
difficultate euaderet. Pauprim⁹ itaq̄ ex omī nūero paruas duas habēs na-
ues ad regē Idomeneū in Cretā puenit rex duab⁹ cū nautib⁹ conat easq̄ sat-
regijs donis onerādo ad Zilcinouū mittit fenicie regē q̄ cū gratāter excipiēs
mult⁹ accumulāt cū bonorib⁹ tū donis. Lūctat⁹ in fenicia pcepit ex lris Pe-
nelope. quō regnū suū a procis q̄ id inuaserāt p̄meret volēs itaq̄ liberare.
auxiliū regis implorat q̄ placide annuēs multas ei naues pluresq̄ milites
pcessit. quoz auxilio ad dilectā Penelopē venit a q̄ letissime suscept⁹. de illa
tis iniurijs sumēdo vindictā. In sūma trāqllitate admistravit regnū postre-
mo vidēs somnū a filio se debere interim timēsq̄ Thelemachū penolopes
filiū cū ab aditu ⁊ omī cōmertiō coercuit. Eo ipso tpe. TheLAGONI⁹ patrem
volēs inuifere. Discedit a Circe volēsq̄ regiā ingredi a custodib⁹ q̄ huic of-
ficio p̄erāt coercet. vñ exorta rixa. obstinati⁹ enī istabat vnū ex custodib⁹ fenit
aliq̄ gladijs cū impetētes clamorē extollit cui Olysses occurrens. a The-
LAGONIO q̄ cū nō nouit mortalit⁹ vulnerat. Cōpresso igit certamē illico q̄r se
q̄s ⁊ vñ sit. q̄ cū se Olyssis ⁊ Circe filiū p̄teret venisseq̄ grā visendi patr⁹
ab Olysse cognit⁹ amice excipit q̄ Thelemacho aduentātū (vt patrē piclo
educeret) impauit cū fratr⁹ hiet loco nihil in eū (vt mortē suā) mali decerā
nēdo. Quo facto spm exalauit scribūt nōnulli auctores cū spōte tot pericla
subiuisse. sed verior snia cū tēpestatib⁹ vntosissq̄ pcellis vt id faceret adactū
quomodo fatales equos abduxerit sustulerit. industria palladium effuse an-
tebac expressimus.

Diomedes Thidei reg⁹ ex desp̄legia fili⁹ exptissim⁹ fuit in armis acerrī-
musq̄ pugnatōr multoz snia. prim⁹ post achillē in grecoz castris habitus
pugnauit sepe cū Hectore. aliqties cū Enea. q̄ ab eo indubitāter fuiss⁹ op-
pressus nī cū Ven⁹ mat⁹ pietate subdurisset. Interimit innēros troianoz.
vñ ab auctorib⁹ maximis efferē laudib⁹. Imprimis a Virgilio q̄ sub psona
Enece sic dī. O terq̄ q̄terq̄ bti q̄s an ora patrū Troie sub menib⁹ alt⁹. Cōri-
git oppetere danaū fortissime gēt⁹ Litide ne me iliac⁹ succūbere cāpis. Mō
potuisse tuāq̄ hāc aiām effūdere dextra. Sen⁹ vbi Ziacide telo iacet. Hec-
tor vbi ingēs Sarpedō vbi tot simois correpta sub vndis. Scuta vñ ga-
lā atq̄ ingētia corpa voluit. Hūc Diomedē qdā dicit fuisse sociū Olyssi.

Dum fatales surriperent equos et dum palladium sufferrent ab urbe Troia
oppressa stendit patriam ubi cum Egiale uxor designata suasu palladis a pia
coercuit. Seruius dicit. Cum intellexisset Diomedes Egiale commisisse adul-
terium cum Lilibero filio Lilei cum sponte exulasse in Italiam veniens edificauit Si-
pontum. In quo loco fingunt poete socios suos transformatos in naues. Edifi-
cat (secundum quosdam auctores) beneuentum Justinus. xij. li. de bellis externis affir-
mat. Echolos qui uenerunt cum Diomede in Italiam extruxisse Brundisium
ubi fine uite sue dicit conclusisse et pro deo reputat. Aristo. in li. de auditu mira-
bilium asserit eum ab Enea occisum.

Nestor filius Nelei qui filius fuit Neptuni et Doris filij Amphiodis re-
gis de Orchomeo. vir fuit doctissimus et suffultus omni prudentia quam doctrina.
usu rerum et temporis diuturnitate acquiri potest. fuit namque natura industrius.
litterarum studiosus. doctrinarum appetens. annis ad ultimum senium peruenit. vii
Quid. in. xij. li. methamorphosis. Inducens Achille Nestorem interrogantem et percan-
tem ut dicat quomodo Linea de femina in virum transformatam sit et sub quo exercue-
rit militiam. Dicit quisque adest narret quod rogat. Quis inter Achilles dic age (narrat
cunctis eadem est audire voluntas) O facunde senex cui prudentia nostri. Quis fue-
rit ceneus cur in straria usus. Qua tibi militia cuius certamine pugne cogni-
tus a quo sit victus si victus ab ullo est. Tu senior quis obstat mihi tarda ve-
tustas Absque me fugiant primis spectata sub annis Plura tamen memini nec quam
magis hereat illa Pectore res nostro est inter bellique domique. Acta tot at si que
potuit spaciofa senectus Spectatore operum multorum reddere viri. Annos bis ce-
tus nunc tertia viuunt etas et. Ex quo carmine colligit eum quasi tricesimum attingisse
annum. In prima iuuenta floridaque etate intulit bellum Thebais eosque speran-
do multa occidit eorum milia. Fuit in expeditione cum Theseo et Pirithoo com-
tra ceturos et secundum Daretem et Ditem Cretensem. in utraque expeditione fuit troi-
ana. In prima cum Hercule et Peleo. in postremo cum alijs grecis. in qua et si iam
senecta premebat multos tamen iuvenes in re bellica laboresque castris vel equit vel
precelluit. Non tamen tot laudes armatus quam in toga persequitur fuit. Primarius namque
omnium grecorum in consilijs sine discrimine fuit. vii Homerus in singulari ipsius laudem
scribit Agamemnonem optasse decem sibi viros prudentia Nestoris a dijs exhibi-
beri debere quorum consilio et prudentia vel sine armis se troiam subuersurum crede-
bat. Hernia ipsius uxor quasi eum equabat annositate. vii Iuuenalis saty. vi. Quo
frigidus euo Laomedontiades aut Nestoris Hernia posset.

Pelesus fuit pater achillis homo in prima etate non penitus rei militaris igna-
rus plus tamen aliquanto animo ad colligendas opes quam acqrendam famam accommoda-
uerat unde videtur crescentem Jasonem fratrem sui filium eumque populo ob indolem qua
erat perditus animique legalitate cariore. Veritus ne viribus contra eum preualeret
insidias nequit et quam palam eum aggredi erat incautus. ad aureum vellus acqrendum
spe augere fame decoris et noia ferocem adolescentem persuasionibus inducit. crea-
didit enim sic eum sine sua inuidia posse extinguere quam ipse regno (obstare nemine)
potiret. sed cum ea fraus optatum non habuisset exitum et patruelē bonustuz pda
diuitijs auctum accumulatum gloria audiret reuerti merore (ut quidam voluit)
interijt. Alij eum in ultimo senio cum Jasonem et tota regia flagrasse scribunt.
Jason auxilio Herculis suasu Pelei regis Colchos insulam petijt ut De-
ti regi aureum sufferret vellus quod Medea magica arte ita munerat ut huma-
nis viribus consilijs aut robore non posset deuinci applicantes itaque ad ora troias
nauefessi et ad longa ipsa obruti fluctibus portum intrant ancoris naues firmantes

Laomedon territus subito adueniens adueniens legatos misit qui suberent discedere
ret subito quod mi fecissent in eos ut in hostes aduersus Jason amice lega
tos compellat obsequaturum se in prius desideriis reddit. Hercules ira percitus non pre
tus iasoni risu pleno furore hoc addidit. Siccine hisce in omnes hospites susci
piunt. hoc ipsis mittunt regia mura tali munificetia exteri reges affici
untur pronunc regis vestri mandatis parebimus sed eam dicite affuturas
horam qua tali veniemus freti auxilio ut ipsi dandi abeundi licentia non erit
plena facultas et ita ancoris subductis sulcant maria proaram recte in cola
ebos insulam dirigentes ubi cum applicuissent liberaliter ab oete excepti rea
gij adinuenient mensis Iker maiorem cupiens hospitibus honorem impedere Medea
deam filiam Jasoni apposuit qui videns legalitatem vult periclitum persone robur
corporeum animi vigorem teretia membra compactos nervos dignitatem statim splen
didum vestium luxum in eum animum precit et cupidinis est vinculis irretita alijs vo
circa spectacula magnificentissima aut epularum apparatus siue parasitorum iocos
intetis ipsa cum continuo intuetur nunquam ab eo declinans lumina et cum intencandis mea
tio ostret quod petiti hospites accessissent iclita se fama aures veller comotum
Jason risit ob id (si venia liceret regia) se piculum subitum. Expauit rex
stupuit Medea tam temerarium consilium et execrandum tandem cum suasu regis imitari
apposuit non posset. prebuit rex consensum Medea vice Jasonis prodolens esse secre
to compellat nocte fuscis suis alis terram obumbrante ad se veniat extare qui velit
secum interloqui qui suis sint rebus productura parum madat et scire anus ductu in
thalamum Medee deuenit ubi ei iuravit imppetum se eam non derelictum et vna
yginat florere decerpit acceptisq; medel quibus contra rabidam bovis furiam draco
nis veneficam flammam uteret illucescente die expeditioe se accinxit magicasq; ar
tes magicis remedijs illudens aureo potius vellere et pfugum esse medea Theb
saliam repetit Medea ne a persequente patre caperet fratrem infantem membratim
discidit. aruis membra spargens qui melius. cum pater ea colligeret fugiendi licetia
pateret. fuit hic Jason qui straxit grecie viribus troiam euertit. Laomedonta
interfecit et certe in re militari expressum tandem inemor pristini iuramenti Medea
am deseruit qui furore percita carnifera ad eum misit magicis artibus pfectam quam in
duens Jason cum pellice et tota domo perflagrauit

Hercules filius Algamemnonis regis Abicenarum sumpta vindicta de Elia
temnestra matre quod genitorem interfecerat a Adenelao coram principibus grecie
paricidij accusat qui eum indignum coronam regijq; nois ducunt ob id quod interfe
cerat matrem sed pietate mistri Atthenarum ducis absolutum diademate regali ex
ornat et qui pax cum Adenelao fieret. decreuerunt primates grecie ut Hermiones
ipsi filiam duceret uxorem obtemperans ducum voluntati prahit nuptias tamque tene
rime amat et amat ab illa ut ex omni posteritate pauci admodum sic se aantes
recenseri possint. Et cum vna die Pirrhbus filius Achillis per regnum ipsius iter faceret
videns Hermionem eius captum est amore. spes namque et pulchritudo eximia eum ad
egerat ut raperet abduceretque iunctum. fuit eo tempore Hermestres inerte captus
eragitabat furis qui matrem continue serpentes facibusque armata ante oculos vi
dere visus est ob id non potes eam recuperare intum distulit qui adductus in templum
Diane in insula Colchos per piladem filium Trophali singularissimum amicorum
numis benignitate a furia liberat veniens posthac in regnum cum audiret pira
rebus in insula delos sacrificante apollini Adachareum templi antistitem auro corru
pit cui indulgentia pirarum incautum inuadens occidit uxoremque recuperavit dilec
tissimam eam historiam cum plures scriptores tum imprimis Ouidius elegantis
sima describit epistola.

Neoptolome⁹ fili⁹ Achillis & Deidamili⁹ pirr⁹ (q⁹ rufus i iuuentute fuit)
a quibusdā dictus haud p⁹ia v⁹tute inferior post p⁹is mortē a principib⁹ gre
cie in castra accersit⁹ mirmidonib⁹ p⁹ponit quoz auxilio fractus mirāda cō
m⁹it in p⁹lio ita q⁹ troiani eū nōmin⁹ q⁹ patrē extimescerēt. Interfecit inu⁹
tos clarissimos viros inter q⁹s nōnulli Penthasileā cōsuerāt. Troia capta
impetū in regiā fecit & p⁹fracto ariete miro expugnauit eandē politē filiū pri
ami ip⁹m⁹q⁹ priamū a⁹ aras obrūcat. Dehinc Polixenā criminib⁹ ad tumulū
trahēs paternū crudeliter mactat q⁹n eā sciuit causam interit⁹ patri extitisse
Ikedur in patriā nōnulla & dextre & aiose egit. Postremo rapiens Ihermio
nem ab Idoeste in apollinis templo occiditur.

Carthago & illa Romani impij emala q⁹ tot casi
bus & periclis romanā rem subiecit. Nec mater est &
altis ducū quoz facinora ad ignea sydera penetrarūt
Ita p⁹teruehunt cū tant⁹ amor visendi Annibalis in
cideret: vt timide Picū (liceret intueri eundē leni vo
ce) cōpellarē: annuit. flectimusc⁹q⁹ iter & per medias vr
bis plateas digredimur: iners sine noie vulg⁹ occur
rit: q⁹ passim cedūt oēs intenti ora tenēt insuete rei stu
pescētes miraculo: Jā medlā vrbis superauim⁹ par
tē cū Dido cernit nūerosā matronaz phalāge deoz
delubra frequētās. Ah quāt⁹ vult⁹ decor: q⁹ corporis
p⁹ceritas: incessus q⁹nta grauitas: q⁹ splēdid⁹ vestū
lux⁹: q⁹ nltida decēsq⁹ mox vetustas. Comites erant
Sophonisba Annibalisc⁹q⁹ cōlunx. Adiacet forū vbi
Inclyte clusū aie p⁹ otū deambulāt Amilcar qui Ega
tes isulas nobilitauit trahit agnē. Qui aderāt Has
drubal & Hanno & Mago filij memorate strenuita
tis rara exēpla. Himilco inde Bisgonisc⁹q⁹ fili⁹ alter
Asdrubal: necnō & alij Duces q⁹ tāto tpe Lusitaniā
Eltiberiāq⁹ tutati sunt. Ab alia parte Hanno alter
ri⁹ factiois hō cū paucis exacte etatis & sanioris p⁹si
lij v⁹ris obambulabat. Ingenui intima p⁹trahēs vis
cera q⁹ tot cladiū tot egestatū tot deniq⁹ maloz & rus
narū auctor visendus non esset.

Carthago vrbis t⁹ti⁹ ap⁹rice clarissima a Didone incrementa cepit & fun
data est vt in ipsius Didonis vita liquidius dicetur.

Annibal Amilcaris peni filius nonū etatis nactus annū aris deoz a patre

Admotus iureiurando adigitur se impetui populi Romani hostem futu-
rum et ita in patris castris alt⁹ educatusq; militiā a primis cunabulis im-
bibit tandē defuncto Zimilcare sub asdrubale militat p septenniu quo occi-
so ita sibi fauorē collegerat vt oim p⁹sensu et vnanimi concordia p⁹stitueret im-
perator quā sententiā cōprobauit Carthaginiensis senatus pfect⁹ ita castris
dies noctesq; absumpsit cogitādo quō romanis inferret bella. maiorūq; se-
dera rumperet faciens itaq; iter p gallias Saguntinis bellū indixit indubi-
tante credēs romanos p id posse concitari que eū opinio haud quāq; fefel-
lit. intellecto nāq; a Saguntinis qd bellū ipsis inferret p Hannibalē extem-
plo legatos mittit admonētes a socijs populi romani abstineāt armis q
cū haud amice ab eo fuissent excepti Carthagine. (vt iussu erāt) p⁹tendūt
querētes rumpi p Hannibalē federa eūq; vt violatorē trāquillitatis expos-
centes min⁹ equis aurib⁹ sunt auditi. Lōuitia etiā a nōnullis senatorib⁹ in-
eos pgesta ob id priusq; reuerteret romā Saguntū est expugnatū patrib⁹
ita fidelū sociorū ruina in miserationē cōcitatis et ex ruptis federibus arma
spectantib⁹ Hannibal in pditione quā fors obtulerat mīme ratus diffidens
cū copias in citeriorē galliā admouit. haud dubie romāis illatur⁹ bella. sed
cū alpiū inerupabiles vertices cepta differret obstarētq; conatib⁹ igne et ace-
to ipsoz duritioni liquefecit (vt phibet Iuuenalis in decima satyra)

Deduxi scopulos montesq; rupit aceto.
Tandē traiectis copijs cū Scipione patre Africani primo conflixit eumq;
superando cōtendit placentiā vbi decertās cū collega Scipionis Semprio-
nio apud Trebiā flumiū duodecim milia Romanorū interfecit. Dehinc cō-
currēs cū Laio Flaminio apud transimentū lacū ipm cōsulē cū quindecim
obtrūcat milibus decē milia capit alij fuga sibi p⁹suluerūt licentiosius inde
italiā puagar⁹ multas vrbes. plura castella. partim vi prim deditōne capit
quoad cū qnto Terentio Paulo Emilio p⁹sulibus p⁹sirrit ad cannas in quo
prelio qnq; ginta duo milia romāorū cū Paulo Emilio p⁹sule ceciderūt in si-
gnū itaq; victorie annulos aureos romāis equitib⁹ detractos Carthaginē
q; missos effudit in curia quidā auctores qnq;. Tres alij nōnulli vnū mo-
dū cōplesse dicūt ea victoria elat⁹ ac tumēs nō statim vt p⁹suluerat Adabar-
bal petijt romā qd si fecisset indubie dñā rerū roma fuisset suppressa. sed pie
credendū imortales deos nō voluisse vt Hannibal tā splendidā urbē subige-
ret sueq; victorie iudisse. Interfecit posthac Adarcellū p⁹sulē Quintū Cris-
pinū collegā mortaliter vulnerauit cepit Capuā primū italiē post romā vr-
bē q omib⁹ fuit referta delitijs in ea cū phumasset intm imutari sunt militū
animi vt nō credēs eū fore exercitū q tot cladib⁹ effecerat rem romanā. Ip-
se etiā dux puellē (mediocris sortis) amore p⁹fract⁹ maiorē sue ferocie ami-
sit partē virtusq; illa sua stupēda et admirabilis p⁹senuit ducēs em agmina
romā tertio ab vrbe lapide castra locat p⁹sicetur cū Quinto Fulvio pcella
marimisq; imbrib⁹ phibet ita qd cū copias reduceret. Dixerit ad cōmilito-
nes vt roma potiret mō sibi a dis aim nō dari. modo facultatē. secūdo die
iterū eo ordines explicante eadē vis vctorū vndose imbres eū p⁹gredi vetas-
rūt. ob id adequitās romāis portis hasta valuā impetijt. nōnulli auctores
cep⁹trū eū scribūt in urbē reieciisse discedēs a roma diuertit Casiliniū. sed Ca-
pua amissa pcessit in Guntios ibiq; ad aliqt annos agēs ne quicq; milites
nummosq; a Carthagine submitteudos expectat quoad a Scipione post-
modū Africano dicto ab Italia q sexdecim annis possiderat ad defenden-

da patrie retrahitur menia ab Italia gemens fremens frendensq; (vt Linus
us trigesimo libro ait) discessit veniens in patriam cum iam postremum certamen cum
Scipione esset initurus in quo vel Roma vel Carthago precium victori fuit
Instructis iam copiis explicatis ordinibus firmatis cuneis directis acies
bus in colloquium Scipionem euocat. Ibiq; pulcherrima orsus orationem bel-
lo nitens abducere suadetq; abstinere, sed non presentem classicum canit tuba da-
tur signum et infeste percurrunt acies, multa ruunt morientium cadauera plurima
cedere complent arua, spumanti sanguine terra inundat innucri vulnerati inter
morientium currus aceruos quoad deficientibus penis victoria apud Romanos
nos mansit. Ex quo certamine cum paucis aufugit. Hannibal testant aucto-
res inter quos Plinius, Plutarchus, Linus, Valerius Maximus, Paulus
Lancidus, Justinus, Isidorus, Zippianus, Alexander, Silius, et multi alij cum
eo die tanta dexteritate, arte, industria, sagacitate et ingenio instruxisse ordi-
nem ut nullus ducum sine mortaliu maiori posset. Venit primo ad regem Antio-
chum quem compulit persuasionibus ut romanis bella inferret quem apud ad mul-
ta tempore summo fuit in honore tandem perfidorum malignitate imminuta apud re-
gem ipsius fide egre id ferens ad Bithiniam regem confugit quem cum volens (au-
ro corruptus) romanis tradere. Hannibal venenum quod annulo incluserat in
eos euentus intrepide hausit. Sicq; homo totius orbis clarissimus miserabili
fine clausit vitam, fuit hic auctorum summa in exhausti laboris patientie nimie cibi
parcus, vini abstinentes, somni modici ita ut in castrensi vigilia per se prectus
sagulo militari inter gregarios milites corruerit, dolo, astu et fraude omnia
bus venit anteposuit ob id Silius Italicus pulcherrime describit. In
genio motus audus fideiq; sinister. Ita fuit cruberans astu, sed denique equi-
tate armato nullus diu pudor improba virtus. Et pacis despectus honores peni-
tusq; medullis. Sanguinis humani flagrat sitis, insuper cui flore virens, aucto-
res aboleret parentum Dedecus, et siculo demergere federa potest. Dat me-
re Juno et laudem spe corda fatigat. Jamq; aut nocturno penetrat capito-
lia visu Aut rapidis fert per summas passibus Alpes. Sepe etiam famuli tur-
bato ad lumina somno Expauere truce per vasta silentia vocem, tunc largo sudore
re virum inuenere futuras Adscitum pugnas et inania bella gerentem.

Dido Phenissa regis filia pubescens Sicheo ditissimo phenicium matrimonio
niali tecta coniungit fratrem habuit pigmalionem omnium mortalium sceleratissimum
flagitiosissimumq; qui inexplibilis fuit auaritie. Ob id Sicheum videns habun-
dantem sacrificantem dijs immortalibus incautus ante aras obtruncat sperans se
ita diuitias ab eo derelictas persequitur. Sed soror egerime intercepti ma-
riti nec ferens ipsius monitu (qui dormienti apparuit) fugere a patria decre-
uit unde colligens viros quibus crudelitas tyranni inuisa fuit omnibus cum spoli-
ans thesauris clam discessit a patria, ut Adaro, i. eneidos, ait. Ignotum secum por-
tas argenti pondus et auri. Veniens in Lybiam ab Hyarbatantum agri merca-
tur quantum thaurino posset circumdare tergo, vbi Silius pulcherrime carmine
eam complectens historiam. Sic dicit Pigmalioneis quondam per cerula terris polo-
lutum fugiens fraterno crimine regnum fatali Dido libies appellitur ore.
Tum preclo mercata locos noua menia ponit. Lingere qua secto promissus
littora tauro. In eo loco fundamenta Carthaginis iecit tantaq; industria
arte consilio magnificentia et fastu cepit edificare ut eam amplitudine in-
quam postea creuit tunc facile dinosceres medio tempore cum edificaret Ene-
as littoribus aberrans multaq; inuisens maria vi ventorum ad litus

Carthaginense adigitur mittensq; exploratores qui inuiderent situm regio-
nis Venerē matrē habuit obuiā q̄ eū de puincia vrbe carthagine instruxit
eo verborū (q̄ Vergi. p̄mo eneid. dicit) p̄textu. Imperiū Dido circa tenet
vrbe p̄fecta. Germanū fugiēs lōga est iniuria. lōge ambages. sed summa
sequat̄ vestigia rerū. Huic p̄iunx Siccheus erat ditissim⁹ agri. Phenici⁹ ⁊
magno misere dilect⁹ amore. Venientē itaq; Eneā (monitu m̄ris) in vrbe
blāde excepit ⁊ cupidinis fraude (quē mater submiserat) tenere misereq;
cepit amare fouit aliq̄ diu eū sociosq; maria liberalitate ⁊ m̄ificētia eū p̄
sequēs quoad in venatōe sub quadā spelunca ipsi carnaliter cōmiscet. Ille
dies prim⁹ leti primusq; malorū causa fuit. Tādē cū monitu Mercurij quē
Iuppiter ad eū miserat ab ea statueret discedere p̄ nimio amore miserrime
excruciat Annā sororē aliosq; internūcios submittēs q̄ ei psuaderēt ne disce-
deret ab ea. Vidēs demū discedere volentē. met alloquit̄ multa q; beneficia
in eū collata cōmemorādo rogat ⁊ obtestat̄ ad aliquot saltē menses quoad
seuire desinat hyemis p̄maneat. Inter alia m̄ta p̄clara v̄ba sic dicēdo Vti
nā si qua mihi de te suscepta fuisset ante fugā soboles si q̄s mihi puul⁹ aula
luderet Eneas qui te tantū ore referret. Nō equidē om̄ino capta aut deserta
viderer. sed postq̄ eū nauigasse cernit. mariaq; sulcantē tāta furia est cor-
repta vt pirā ingentē p̄struxerit eāq; ascēdēdo in ensē Enee corruerit mo-
ribūda. In eadē pira cremat̄ a sorore totius p̄p̄i Carthaginēsis lacrymis
p̄sequuta p̄ssimis. Volūt tñ nōnulli auctores eā nō amore Enee sed Si-
chei mariti interijisse qd ⁊ Petrarcha in triūpho castitat. i. ca. affirmat.

Sophanis ba Masdrubalis Carthaginēsis filia ingrauescēte bello inter
Romanos ⁊ Carthaginēses Siphaci regi p̄iungit̄ que eū in amicitia ⁊ so-
cietatē carthaginensiu suis blāditijs allerit alienauitq; a romāis quorū an-
tea fides fuerat amic⁹. Sed cū Siphax a Scipiōe Africano caperet Ada-
sinissa Humidarū rex irruēs in regiā eāq; hostiliter depredādo inter alias
regias gazas multaq; p̄ciosam suppellectiliē Sophanis bā merentē flentē
q; inuenit que ipsi⁹ pedib⁹ obuoluta enixe rogabat vt se interficeret. ne aut
ludibrio romanis esset aut duceret̄ in triūpho cōmot⁹ Adasinissa decor⁹ la-
chrymis infract⁹ blāditijs cū eā mire pulchritudinis ⁊ eximie venustat⁹ cer-
neret quo eū a seruitute vēdicaret spōdet matrimoniū sperās a Scipiōe p̄
mutua amicitia approbari debere. sed cū audiret Scipionē de ea re indigna-
ri leuiterq; ab eo v̄bis fuisset corrept⁹ quo interpositā fidē quā Sophanis
ba dederat aliq̄ saluaret ex pte in ciphō aureo venenū ad eā mittit qd cū vi-
deret querēs a nūcio. Si hoc nuptiale marit⁹ misisset mun⁹ assentiētq; ni-
hil duri⁹ dixit q̄ p̄sul⁹ fuisse simulq; honesti⁹ qd post primi viri mortē se al-
teri nō copulasset nō lōgius victura. eoq; dicto venenū hausit intrepide mo-
riensq; labeatur in terram.

Amilce vroz Hannibalis orfunda ex Castulo vrbe hispanie. mulier fuit
prudētie q̄tū vir in feminā posse cadere diceret. Zicrimonia dexteritasq; in
genij plus ad masculinū q̄ suū declinabat sexū. Inuita vidit qd Hannibal
p̄tra Romanos moueret bella vñ multoties ei desuasit sic (vt Silius p̄hi-
bet) dixit. Ade ne oblite tua nostrā pendere salutē. Abnuis inceptis comi-
tem sic federe nota.

Amilcar Carthaginēsis ciuis suo seculo oim fuit clarissim⁹. bellū cū ro-
manis ad multos annos vario tpe ancipiti victoria cū diuersisq; ducib⁹ p̄
Sicilia ⁊ Sardinia gessit. qui vt vult Silius a Sarrana ⁊ Barca qui euz

Didone ex tiro in libia natiuitate et a bello quod fuit rex Affiriorum originem tra-
xit unde dicit. addiderat tandem puero patri suo furor ortus. Sarrana prisci Sarce
de gente vetustos. At bello nesciebat auos et. Hic quatuor enutrit filios quod omnes
scitissimi enasere belli duces. Hannibal Masdrubal Hannone et Mago
ne. Hannibal nono etate anno. aris deorum admotum iurare coegit se impetum
romani nominis futurum hostem. unde Silius. Olli promulces genitor caput osculo li-
bat. At tollitque aios hortando et talibus implet. Hec redimua pinguem caducee
stirpis alunos. Federibus non equi premit si fata negarit. De decem id patrie nostra de
pellere dextra. Nec tua sit laus nate velis age prope bella. Natura exitum lau-
rentibus horreat ortus. Jam pubes turbera tuos patrisque recusent. Te surgente
puer Latie producere matres. Hic acuit stimulus subiicitque haud mollia di-
ctu. Romanos terra atque vndis ubi competet etas. Ferro ignique sequeretur
teaque fata reuoluam. Non superi mihi non martem cohibentia pacta. Non celsae obli-
terint alpes tarpeiaque saxa. Hanc mentem iuro nisi per numina martem. Per manes
regina tuos. Constat postremo apud egates insulas cum Gaio Luctatio quod cum
vicit coegitque Sicilia et Sardinia prouincias renuicere ita quod utriusque populi
terminus fluminis esset.

Masdrubal Amilcaris filius. belli dux fuit excellens utpote qui binus Sci-
pionem in hispania vicit et interim multoties cum romanis ducebus et prospere
et infelice dimicauit. Carthagos vicit fugauitque romanis in prouincia hispa-
nia. maxime clades. innumera dona inferendo tandem in Italiam cum maximo exer-
citu veniens ut fratri Hannibali se iungeret per Linum Salinatorem Appiumque
Claudium occidit cum totius exercitus sui internitione.

Hanno et ipse Amilcar filius in re bellica admodum fuit expertus et doctissimus
in scientia militari profuit ad tempus copijs Carthaginensium in hispania multaque
opatus est et strenue et viriliter aliquot ex romanis ducebus occidit copias sua-
dit. fugauit exercitus viros diminuit. tandem cum Magonem a Marco Manlio
captus romam catenatus mittitur.

Mago postremus filiorum Amilcar fratribus haud fuit virtute inferior aut se-
rati prius claritate prebuit indignum cum Hannibale veniens in Italiam multa egit non
minus proculque ferociter apud trebiam cum delectis equitibus iussu fratris insidias locum
cepit romanosque adortus precipites compulit in fugam nonque minima pars tante victo-
rie fuit Tiberium Gracium illustre belli ducem et ciuem primarium astu circueuen-
iens occidit apud trasimenum et canas ita se habuit ut facillime ortus tanto pre-
posset dinosci. Tandem (ut misera fert mortalium conditio) mortem oppetit.

Himileo Carthaginensis ciuis equestrium copiarum ductor multa preclara
edidit (Hannibalis auspicio) prelia tandem viriliter decertans multa cum glo-
ria inter suos ciuis pugnam cecidit.

Masdrubal Gisconis filius a Carthaginensibus in demortui Amilcar locum
impator constituit ad octo annos copijs exercitibusque ingenti cum laude prefulsit
sub quo Hannibal ille magnus sue militie tirocinia fecit. Octauo demum anno a
seruo quidam cuius dominum interimerat miserrime trucidatur in cuius locum
Hannibal admodum iuuenis surrogatur.

Hanno vir prudens magni ingenij et ingens spiritus pacis otia se amavit in
omnibus barbine factos se obijciendo dissuasit summe ne sedem cum romanis sancti-
tatem rumpere dissuasit insuper ne Hannibal copiarum dux a Carthagine constitueretur
quod si suis consilijs detulissent non vix tam preclare vixisse mentia fuissent subuera-
sa. sed preualente contraria factio irrita sua fuere saluberrima consilia non transire

Unq̃ frangebat vt min⁹ ea q̃ p̃le crederet adductura p̃suleret ita etiā vt cum
Hannibal Adagone post cānensem cladē cartaginē misisset nunciū tā ce-
lebris ⁊ preclare victorie q̃ cū ampla ⁊ magnifica de eo prelio differuisset in-
dictorū fidē modū annulorū aureorū corā patribus p̃fudit insignē id ⁊ orna-
mentū solorū equitū romanorū dictitās tū Hamilco in tāta oīm leticia locus
⁊ additionē increpādi Hannonis nact⁹. q̃rere ab eo cepit an eū adhuc belli
qđ Romanis illatū esset tederet. tū Hanno aio nō demisso audēter r̃ndit.
penitētia dignū esse p̃sultq; vt legati ad romanos mitterent q̃ de pace age-
rent quā spectaret eo equiorē impetrari posse. q̃ nūc res cartaginēses eēnt
secūdiore. sed erāt oīm senatorū mentes in tanta p̃speritate ita occēcate vt
prudēs ⁊ salubre ipsi⁹ p̃siliū plus aurib⁹ q̃ mētib⁹ exciperet. De eo vide Li-
uiū in. ij. li. ij. decadis ⁊ seriē totius historie inuenies. Ademinit insup Dā-
lerius Adarimus li. xij. ca. de sapienter dictis et factis.

Et iā vix excessim⁹ spe oīm abiecta cū puluis ⁊ ge-
rūt flatibusq; vētorū asiduū nubila p̃densant. Exau-
dit strepit⁹: equorū hinnitus aera diuerberat: vīdeo
Hānibalē: Siphacē ⁊ Naharbalē: q̃b⁹ se ob ppe-
tuū Romāi noīs odiū iūxerat Mithridates. Lōtre-
mū gaudio: sū his vocib⁹ Picū aggredior. Hic ne ē
summ⁹ Penorū: pitissimūq; ducū: q̃ Sagūtū diruit
supavit inaccessos Alpiū vertices: tāta apud Tre-
biā Thrasimenū ⁊ Cannas opat⁹ Romanorū stras-
ge: cui vni de tot Ausonle ducib⁹ fata victoriā sunt
elargita: Qui exultās sceptro: Romanas attigit por-
tas: Qui q̃rtodecimo anno in possēsiōe Italie ad-
vena extorris ⁊ hostis hesit: tot vrbes totq; arces na-
tura ⁊ arte mūltas expugnās euertit equitq; solo. Est
Pic⁹ dixit: ⁊ cui⁹ vegetū p̃cellēs q; ingensū Romanū in-
dustria nulla vi: aut p̃silio: copiarū robore minūere
potuere illecebre mollicies popine: et desidie denice-
rūt. Iā Capuā petit que vt cernis lacera ⁊ diruta fer-
me a Vibio Virrio ceterisq; ciuib⁹ incolis p̃teruēctus
iam erat cū Appiam ingredimur viā prestantē mor-
tuorū monumētis. Hic cecus ille Claudius p̃sederat:
quē circūstant Tyberius Nero q̃ suo p̃silio ⁊ festinā-
tia Asdrubalē in Italiā venientē oppressit. Lauder
qui prim⁹ fūero classe traiecto Sicilia Penos expulit

Regillanus decēstr. **Claudi⁹ Drusus** cū alijs gētis
pulcher eburneo curru inuehit vt olim inuito senatu
pploq (sororis auxilio) triūpharat. Que spectāte po
pulo trahebat balteo nauim que omī nixu ad littus
conduci nequiuīt.

Siphar Numidie rex vno eodēq tpe a Scipione africano ⁊ **Hanibal**
le Romano ⁊ Carthaginēsi ducib⁹ ouenit satagebat vterq ducū tāte potē
tie regē sibi allicere rex decoz sibi existimās qd a tā claris belli ducibus tāq
potentū pploz impatorib⁹ oueniret supbia intumuit eosq tāto odio diffi
dēres in vna mēsa prādere fecit adiūcūt quidā auctores qd in vno lecto coe
gerit eos cubare tandē delinūt Scipionis psuasionib⁹ se Romanoz amici
tie addixit. sed paulo post despōsata sibi Sophonisba Masdrubalis cartha
ginēsis ciuis. filie ei⁹ blāditijs illaqueat⁹ ad Carthaginēses descendit postreō
p **Hanibalē** accit⁹ a Scipione apud carthaginē fundit castris eruit ⁊ ce
sa magna suoz multitudine caput catenatusq p **Zeliū** ducit Romam vbi
in carcere miserrime perijt.

Asabarbal magister equitū **Hanibalis** magni apd populares fuit no
mis aio ⁊ manu pmp⁹ multos ⁊ duces ⁊ senatores romanos sua manu oc
cidit. tandē cū apud Cannas tā cruēter cū romāis pugnatū esset et fere oēs
copie militares occidiōe delet⁹ suavit **Hanibali** illico romanā urbē peteret
vt prius cū sentiret venisse qd viciisse pollicit⁹ si ipsius acquiescisset p̄silio fore
vt postredie in capitolio prāderet. sed abnuēt **Hanibali** respōdit nō omīs
eidē dū dedere. Vincere scis **Hanibal** vti victoria nescis. is senex tandē apd
patrie menia fortiter et strenue decertans cecidit.

Alitridates filius **Alitridatis** puerili sua etate equos quibus insidebat
ita ferox vt nedū etatē sed qū hūanitatē excedere videret. Ob id post mortē
paternā a stupētib⁹ rei miraculo tutorib⁹ veneno intorica⁹. sed tāta fuit eq
tandi fatiga. tant⁹ labor vt venenū suas vires min⁹ nanciscit⁹ p̄sentiens tan
dē insidias sibi fieri antidoto munuit corp⁹ qd in hūc vsq diē ab eo mitri
daticū appellat⁹ potit⁹ tandem pōti regno plures pplos ad puicias subegit
tradit **Plutarchus** in sua vita qd viginti trib⁹ pp̄lis impitarit. cuiq sua in
lingua ius dicēs quas ad vnguē vsq calluit. Postremo romanis post sub
actā aliā sua potētia formidabilis esse cepit qd p feciales bello ei indicto mlt
tociēs secū decertarūt. vt plane **Florus** ⁊ **Justin⁹** testant⁹ plurica ab eis vi
ctus semp copias adauxit ⁊ multociēs clarissimos eoz duces supauit qua
draginta sex annis ppetuo eoz hostis fuit p totā asiā oēs mercatores Ro
manos simul interfici iussit. **Pōpeio** magno maris laudes accumulauit
qui cū postremo vici tandē filio ei⁹ **Formace** ad romanos deficiente obsedit
volēs se veneno tollere nō potuit cū antidota in iuētute sumpta ita corp⁹
munierāt vt toxico offendi nō posset misso demū a filio seruo qui cū interea
meret deterit⁹ est maiestate viri nec facin⁹ ceptū potuit ppetrare sed ipse cū
accōmodatis psuasionib⁹ ad se interimendū pellerit. fuit huic inter princi
paliores voluptates p̄cipuū qd **Hipsicrathe** vroz depositis femineis vestib⁹
bus tonsa coma armis induta cū ad oēs fortune casus p efferatas gētes sp
est insequuta. de isto vide **Valerij** li. iij. ca. de amore coniugali.

Qibius Virrius ciuis **Lapuan⁹** auctor qd capua ad **Hanibalē** descuiis

sentiret uis
qua uenisse

semper in carthaginiensium permansit fide eorumque quod iam per romanos capua erat
pugnabat et cum conservandi spes superesset nulla. triginta duos senatores qui sua
as sequebantur partes ad se inuitavit et instructo splendidissimo convivio nos
tissimos cum ipsis iungens amplexus ultimumque dicens vale. Ille in ro
manorum potestate venirent neque cadentem patriam contuerentur. venena exhibuit
una cum eis haerens qui omnes parvulo intercedente spacio sunt absumpti.

Appius Claudius civis romanus insignis consulatus rome gessit et ob vite
integritatem censor a populo est declaratus. Ille suavit potitibus ut sacra Hercu
lis que post interfectum Laium ipsis et primariis commissa erant. queque in eum
usque die diligenter celebraverat ut servis ea committere. sed in vindictam plus
quam triginta puberes potitij in annuo circulo sunt extincti. ipse Appius ne de
tam infausto consilio gloriari posset est executus. Adansit tamen semper eodem in via
ro ingenij dexteritas. robur corporeum ac mentis acrimonia. Ille cum Pirrhus
epirotarum rex eo. urbem obsidione premeret. Cum audisset pervenisse inter patres
et eum in urbem ingredi deberet lectica in senatum delatus dissuadere cepit. quod
suum tam celebre consilium laudat Ennius. Hoc ipsius nomine carmen subiiciens. Quo
vobis mentes recteque stare solebant. Antebac precipiti sese vertere ruina etc.
Ille viam Appiam sua impensa memorat extraxisse.

Lyberius Nero ex Claudiorum gente oriundus prestans et egregius civis
fuit in secundo punico bello cum horrore venientem in Italiam Hasdrubalis in
grueret cum Lino Salinatore consul declaratus sortiti provincias apulia ubi tunc
tempore Hannibal castra metebatur Meroni Etruria per quam Hasdrubal ventura
rus erat salinatori sorte euenit et cum quibus eorum in sua provincia concessisset.
Verit Nero ne collega per tanto duce esset sex milibus militibus ex suis
prestantioribus delectis trium dierum circulo totam Italiam emensus suppetias cola
lege tulit. et tanta quidem dexteritate ut nec Hannibal eum abuisse. nec Hasdru
bal venisse sentiret. sed presentiente Hasdrubale quod cum vino consule duobus con
sularibus exercitibus pugnandum ei esset. illico pauore exercitus percussit eo in
terempto caput demortui in Hannibalis castra deiecit. quare tantum ei incussit
timorem ut palam diceret debellatum iam esse.

Clauder et ipse ex tribu Claudiorum primo punico bello cum Sicilia Cartha
ginenses occupassent comparata classe in eam traiecit penosque omnes eiciendo
eam pacatam reddidit ob quod meritum a patribus honor ei habitus ut semper lice
ret quotiens in senatum iret tibicine uti.

Regillanus et ipse rex Claudiorum gente vir fuit prudens solers et experien
tia rerum clarus. Is a suis ciuibus post exactos reges ad consulatus dignitatem eve
ctus ita ipsis profuit ut et patribus et plebi acceptus esset tandem creatus decem
vir cum collegis conspiravit ut retento imperio nullis habitis comitijs magi
stratum inuitis patribus et plebe obtineret quod si plurimum displiceret. prevaluit tamen
eorum temeritas et in annum seipsum refecerunt medio tempore exarsit libidine Appius
iste Claudius in quadam virginem plebeae conditionis cuius pater Lucius Virgis
neus nomine honestum inter deciores fuerat locum sortitus. Appius itaque occaecatus
amore cum potius de virginis spes superesset nulla. Quidam suo gentilicio Adar
co Claudio provinciam mandat. et trahat in ius asserens eam ex serva sibi pro
genitam quod cum fieret tumultuosius. pater virginis superveniens ut eam a tanto
dedecore conservaret cum aliam viam superesse non videret sua manu interemit que
res ita populi animos irritavit ut in montem Alentini secesserit decemviris im
perium abrogatum est ipse Claudius tribunorum iussu in carcerem perijt qui paucis

D

lo post priusq̃ dicta dies a populo adesset ipse ne reus damnaretur sibi ip̃i
manum intulit.

Claudius **Drusus** ex eadē familia civilib⁹ Castrensibusq; ornamentis
erat insignitus. ore facundus. manu prompt⁹. consilio sagax. Hic nepos de
cēniri furenti pp̃lo se p̃sepe obiecit. aliquot vicib⁹ rempu. ro. ob ordinū dis
sensionē piclitarā restituit de hoc lege late. **Frāscū Petrar.** in. iij.

Appius Claudius ob forme prestantiā pulcher cognōatus amore exar
sit **Laij Julij** cesaris vxorē. 7 cū in ipsius **Cesar** domo om̃es nobiliores fe
mine puenissent sacrificare bone dee in quib⁹ sacris nō licuit vlli aiali mas
culo interesse ipse **Claudius** sumptu muliebri habitu clam in edes penetra
uit **Corneliā** cōprimendo inde questio de pollutis sacris in eū decernit fauo
re tamē iudiciū 7 forme suffragio absolutus p̃tra oēs accusatores intumui
it. In primis in ip̃m **Ciceronē** quo cū familiarissim⁹ fuerat cū habuit suspe
ctum 7 quo facilius lederet se prim⁹ oīm romanorū nobiliū plebeo homi ad
optandū dedit vt tribunatū plebis posset psequi. Quo psequuto **Ciceronē**
in exiliū egit nec vt eū restitueret senatus p̃cibus potuit emolliri. Tandem
impator classis designatus cū p̃gredi cū hoste statuisset admonitus a **pula
lario** cartamine abstinere q̃ pulli nō p̃adissent floccifaciēs religionē ira
cundo aio dixit. Si edere p̃tempnūt bibāt et pullos in mare deiecit inde cū
hostibus dimicās quasi totā classē amisit. Ille idē cū triūphus denegare
tur p̃scenso curru triūphali p̃ vibis vicos est inuect⁹. fuit tandē ob suā ar
rogantiā 7 inenarrabilē superbiā patrib⁹ plebiq; inuisus postremo cū **Abi
lioni** insidias struxisset ab eo obtruncat extat oratio **Ciceronis** pro **Abilone**
in qua hui⁹ **Appij** vitia explicat.

Claudia virgo vestalis huius **Appij** soror ob celebriorē cultū in suspitio
nē incestus 7 stupri venit. In qua cū ad multos annos fuisset tandē labo
rāte romana ciuitate ingenti peste ex **Sibyllinis** carminib⁹ cōpertū. Si **Li
belen** ex **Pessimūtia** insula aduerissent morbo 7 tabe ciuitatē leuari. Vnde
missi oratores oraculū siue effigiē dee in naui cū **marcio** honore exceperunt.
Venientes **tyberim** naui substitit nec vllō molimine aut conatu in litt⁹ pos
tuit p̃duci 7 cū hoc mult⁹ modis tēptatū eēt tandē **Claudia** sperās adesse
t̃ps quo incestus crimē quo grauabat dilueret. fiducia plena ad nauē acces
sit 7 p̃acta antebac deā. In hec prupit verba O oīm deū satrix 7 altrix si hu
ius criminis sum p̃scia p̃cor vt tua potentia que maxima in celis 7 terra est
me ingentia incipientem molientēq; deseras qd si vt nosti innoxia sum fac
tua sanctitate circūstans pp̃ls clare p̃spiciat. te oīa late posse 7 tribue. Hec
tua naui libēs volensq; seq̃t sic p̃cata balteū naui iniecit vnaq; manū ip̃az
traxit sequentē quo miraculo stupētes om̃es deā religiosissime sunt venera
ti suspitionē in eam que vehemētissima fuit remittētes. Illa eadē fratri tri
umphanti auxilio fuit. nam cum triūphus a senatu denegaret ipsa p̃scen
so cū eo curru eū p̃ plateas vibis cedere pp̃lo duxit que res ni ipsius **Clau
die** auctoritas fuisset suffragata nunq̃ potuisset ab eo perfici.

In ipsius porte ingressu templū fuit ingens **Hos
noratum** 7 religione patrū refertū diuitijs qd **Sta
tor** **Joui** dīcauerat **Romulus**. Hic spē **Numa** **Pō
pilius** : **Tullius** : **Ancus** : **Martius** : **Tarquinius**

Priscus: Serhus: atq; Superbus primis Romāo
rū reges cōsedere. Quibus cū Brutus patrie libera-
tor cuius amore liberos interemit ⁊ met decertās oc-
cubuit Valerius publicola. Horati⁹ Barbar⁹. Cin-
cinnatus cū preclara sobole inter omēs celsa pcerita-
te emicuit: abeuntib⁹ Scevola: Horatius Locles
necnon Lortolan⁹ fiunt obuij procedentib⁹ se offert
Agrippa Menen⁹ fil⁹ Fabricius: dentatusq; Lurio.
Tandē videre erat omē Fabioz agnē qđ vno die cū
bellū ppli sibi deposceret cruēto Marte ē absumptū
aderat cūctator ille magn⁹ q̄ labētes res sol⁹ restituit
quē Ambust⁹ filiusq; tāto discrimine exposit⁹ comitat⁹.

Romulus primus Romanorū rex a rea syluia virgine vestali filia. Huius
mitoris Albani regis cū fratre Remo pcreat que vt honestior cōmissi crī-
minis auctor habere. Marte infantū editoz patrē noīat. at Simulius pa-
tris frater qui Numitorē fratrem regno paterno deturbarat. virilem stirpē
ipsum necauerat vera honoris specie vt oēm spem part⁹ adimeret legerat.
Vestalē in miseros infantes truculenter desecuit. famulis namq; suis p̄cipi
piens in tyberim eos iussit abijci. Sic hī ex stagnante alueo cū ad flumē nō
pateret aditus. Et posse quāuis languida mersi aqua. spes ferentibus eēt
quasi defuncti imperio in proxima alluue abiecerunt subsedente sensim
aqua pueri periculo leuant ad maiora rerū principia (deorū benignitate)
seruatī sed aque periculo liberati. fame. algorib⁹q; breui expirassent. ni lu-
pa ex montibus decurrens vt aque haustu lenaret sitim. vagientes eos in-
uenisset que vbera ipsi sugiendo p̄buit ⁊ suo calore tepescit. Sic veri⁹ fau-
stuli regij pecoris pastoris vxor Laurentia dicta vagientes sustulit ⁊ (cū p-
le careret) p suis educauit. Tradit Lini⁹ primo ab urbe p̄dita faustulus
inuenisse lupā que infantib⁹ submissas māmās mit⁹ p̄buit linguaq; labēs
a frigore tutata est. illū eos Laurētie tradidisse ⁊ cū hec passim cū alijs co-
iret ob viteq; turpitudinē lupa diceret locū fabule datū qđ a lupa dicerent
educati. vtcūq; crescētes id robur corporeū scz assequuti eā animi p̄stātiā
vt facile omib⁹ alijs pastorib⁹ p̄essent cōmoniti. tandē a faustulo q̄ eēt et
vñ oriūdi aīos ad altiora intenderūt. collecta magna pastoz caterua Simu-
liū patruele interimētes Numitorē aū regno restituit q̄ p̄fecto libido eos
p̄dende vrbis incessit locū vbi nūc Rō. vrbis p̄spiciē elegere dissidētes quis
eoz Aratro menib⁹ futurū fundamēta designaret nomēq; vrbis imponeret
ad auspicia p̄uertūt palatinū montē Romul⁹ Quentiniū Remus occupat.
Rem⁹ ser sibi vultures apparuisse dicit Romul⁹ (cū ei nūciatū eēt). rē.
sibi apparuisse ostendit. P̄i orto iurgio ad arma deuentū est Remusq; a fra-
tre obtrūcat. Dicūt ali⁹ qđ cū Romul⁹ (augurio porior) p̄dende vrbis locū
cū designasset aratroq; sulcū duceret. edixisse vt null⁹ sulcū nisi p̄ designatas
portas trāscēderet Remū siue ioco siue vt frīis impiū p̄tēneret trāsilisse ob-
id ab eo interemptum. Vnde Lucanus. Nulla fides regni socijs omnisq;
potestas. Impaciens consortis erit. Nec gentibus vllis credite nec longe.

Fraterno primi maduerunt sanguine muri. Administravit Romulus romanū regnū magna auctoritate quotidieq; ad augens iura instituit. senatores legit. & cū a vicinis p̄nubia ei denegarent egritudinē animi dissimulēs ludos ex industria parat. Neptuno equestri solēnes quos vocavit Consilia ad quos cū ingens multitudo mortalium p̄fluxisset. In primis Sabini cōspiciēdo noue vrbis gēa cū filiis vxoribusq; adessent. signo dato ad diripendas matronas puellasq; dīscūrit. Vnde suborto posthac ingenti bello statōi Ioui templū cum sui fugerent (vt eos sisteret) vouit. Vnde resumptis viribus. sabinos fundit. fugāt vrbīq; quā iam ceperant eijciunt. Dicit idē Crustumēnēses. Antennates. Fidenates. Veientes. trīs centurias p̄scripsit & plura p̄clara in vrbe foriq; edidit opa. Postremo cū recenseret exercitum ad Capree palludē maxima exorta tēpestas ingētīq; celi fragore & tonitru denis cū nimbis tepētibus e medio disparuit. Nec posthac in terris visus est. Credidere plures eū a patrib; circūstantib; tribunal dīscriptū. At Proculus Iulius Iko. ciuis nūciauit vidisse se eū in celū euntē nūciaasseq; sibi Romanā urbē. Caput aliqñ terrarū orbis futurā p̄ deo itaq; a ro. habitus est Quirinus dictus.

Numa Pompilius vir hūani diuinīq; iuris peritus equi obseruantissim; & religionis nō spernēd; cultor prim; post Romulū Iko. rex declaraf. Hic plus ciuilib; q̄ militarib; reb; intent; vt ferocē pplm mitigaret. traduces retq; ad cultū deor. armoz dissuetudinē Janū ad infimū argiletū extruxit ea p̄ditōe vt quotiēs clausus esset bellis pplis Iko. vacaret. apert; vero vt in armis ciues essent. iste Janus a tpe p̄ditoris vsq; ad Octauiani impatoris seclā nunq̄ clausus fuit nisi tpe Titi Adanti; p̄sulis post primū punicz bellū que par tñ paululū durauit. Hic pietissim; rex. Nec otio p̄petuo plebis animi luxuriarent ad cultū deor. eos allexit. metū superū inijciendo. nocturnos cōgressus cū dea Egeria sibi finxit. anniq; descripsit. i. rededitq; in xij. menses. designauit fastos nefastosq; dies. Sacerdotib; deinde creandis adiecit aīm. flaminē Ioui assiduū sacerdotē creauit. adornauitq; insigni veste. & curuli sella regia. Huic adiecit duos flamines Adarti vnum. alterū Quirino Salios insup. xij. legit Adarti graduū. tuniceq; picte insigne dedit. His vmbus pontificē maximū p̄posuit qui parere ceteros omnes iussit extruxit aram in Auentino Ioui elicio. Et cū vnde quaq; religionē firmasset. migravit e vita vrbantis q̄ militarib; factis splendidior.

Tullus Hostilius tertius Iko. rex. vir fuit Romulo q̄ Nume filior qui credēs senescere otio ciuitatē. belli excitādi materiā q̄siuit cū Gaio Luilio Albandō rege belligerare cepit. Tandē cū iam exercitus ogressuri essent. cōuenit inter vtrosq; ductores ne res in periculū coniceret vt trib; ex vtroq; exercitu delectis negociū cōmitteret. vt qui ex his victores euasissent. horū rex ceteris imparet. fuere in exercitu romano tres fratres Dratij noīe. trīs insup in Albandō Luriaci; dicti illis p̄uincia demandata vt de summa rerū decertarent. sedus p̄ reges fecialesq; sancit vt q̄ victores euasissent. ali; mās dato essent obediētes. adiunxit demū fors. Dratios qui enict; Luriacijs victorie palmā reportarūt. vno dūtarit Dratioz supstite vt Liuius primo libro late diffuseq; testat. Cōcessit itaq; Albandor rex in romani p̄tatem q̄ actus virib; potentiaq; Fidenates Veientesq; denicit. Adenti; Suffectiq; p̄terē albandū ob p̄fidia necauit ad motis quadrigis dilaniando. Diruit albandā urbē. pplinq; traduxit romā. numerū senatorū auxit. subiungauit sabis

nos. Nouēdiale sacriū instituit ⁊ multa celebritate p̄spicuis postq̄. xxx. ⁊. q̄.
regnasset annos fulmine a Ioue ictus ob p̄auas religiones quib⁹ aīm in
tenderat cum tota domo deflagrauit.

Alncus Albarcius Hostilio in imperio subrogat cui⁹ ingeniu⁹ ⁊ Komus
li ⁊ Alume fuit similiū. pacis em̄ tpe Alume artib⁹ (cuius ex filia nepos fu
it) intentus ad religionē p̄seruandā augendāq; puerit aīm ob id sp̄ctus
a finitimis qui eū otio marcescere credebāt ⁊ desidē aīm quiete oblectari. la
tini itaq; eū iniuria laceffantes ita ipsius aīm irritarūt vt creato feciali ad
res repetendas ad eos misit. fecialis officiū ad hoc erat veniēs ad iniuri
antis populi fines filo lane velatus. Ita dixit. Audi Iuppiter. audite fines
(cuiusq; sunt gentis) noiat. Audi at p̄has. ego sum publicus nūcius po
puli ro. iuste pieq; legatus venio. verbisq; meis fides sit peragit debinc po
stulata. inde Ioue testē facit. si ego iniuste impieq; illos hoīes illasq; res de
der po. ro. mibiq; exposco tñ patrie cōparem me nunq̄ sinas esse. Nec di
cit cū fines scandit. Nec quicūq; ei prim⁹ vir fuerit obuius hec portā ingre
diens. hec forū ingressus pagit. Debinc nō reddentibus res infra. xxxv. di
es bellū cū patrepatrato solēni more indicit. Hīs v̄bis qđ populi. Al. ho
minesue populo ro. quiriciū fecerūt. Deliquerūt qđ ppl⁹ ro. quiriciū bellū
cum. Al. iussit esse senatusue po. ro. quiriciū censuit p̄sensit p̄sciuit. vt bellū
cum. Al. populo fieret. ob eam rem ego po q; ro. pplō. Al. bellū indico fas
cioq;. Id vbi dixisset hastā sanguine p̄persam in fines eorū p̄torquebat nō
minus trib⁹ p̄uberib⁹ p̄sentib⁹. Nec Lilius. Cōmissa itaq; sacrorū cura fla
minibusq; sacerdotibusq; nouo p̄scripto exercitu in hostiū fines ingreditur
Politorū urbem vi capiens oēm multitudinē iuxta instituta antecessorū in
urbem traducens Aluentinū montē ipsis habitandū dedit. Debinc varie ⁊
incipiti fortuna cū latinis bella gessit. Tyberī primū pontē imposuit quem
nominat subliciū fossa muniuit urbē. Carcerē ad terrorē crescentis audacie
(in media urbe) edificauit. Urbē deniq; ip̄am nō modo in edificijs sed deo
rum cultu auxit. finesq; late p̄pagando syluā mēsiā p̄cientib⁹ ademit. Edes
Iouis feretriū amplificauit ⁊ pacis belliq; artib⁹ insignis patrib⁹ plebiq;
gratus moritur.

Lucius Tarquinius priscus Lucumo noīe appellatus vir impiger ⁊ di
uitijs potens Demarati Corinthij filius erat qui pulsus (ob seditiones)
domo Tarquinio cōsedit. Uxorē ibi ducta duos genuit filios Lucumonez
⁊ Arunte. Sed Arunte moriente Lucumo om̄es paternas diuitias cōsequi
tur que augentes ei aīm cū eos a Tarquinijs quos volebat honores nō as
sequeret sperni se credēs aīm inde migrandi cepit Al. urbem tunc crescen
tem potissimū quiet⁹ sue sedē elegit. Et cū eo proficisceret vxoīē Tanaquil
que summo loco orta erat secum carpēto ducēs veniēs ad Janiculū aquis
la a summo veniēs pilleū suū abstulit in altūq; ferens. leniter delapsa. itē
capiti ipsius imposuit qđ omen vxoī Tanaquil leto animo accipiens spes
rare eum magna iussit. In urbem cum ventum esset nouitas diuitieq; con
spiciū eum ciuib⁹ fecere ipse fortunam (benigno alloquio comitate inui
tandi beneficijs) adiunabat. Ita qđ defuncto Aluco rex crearet ⁊ qđ a Tar
quinijs venisset Omissio nomine Lucumonis Tarquinius priscus vulgo
appellat. Hic principio sui regni centū senatores priscis adiecit. auxit nūe
cum equitem vicit sabinos. Demum dolo filiorum Alnci regis circumuen
tus occiditur.

Servius Tullius humili loco (ut alij dicunt) ex serva natus puer in regia Tarquinij educatus et cum incunabulis quiesceret caput ipsius omnibus circumstantibus ardere visum est et aliqui anniterentur aqua flammam restringere. venit ne id faceret per Tanaquil cum somno simul flamma discessit quod augurium diligenter considerans Tanaquil regi persuasit ut eum inter iuvenes regios enutrireretur. pelleritque persuasionibus ut Tulliam filiam ei in matrimonium dedit iungeret. et tandem interfecto Tarquinio. industria Tanaquil ad regnum euehit cui laudabiliter profuit primum lustrum instituit et cum magna laude regnasset a genio consensiente filia obtruncata.

Tarquinius Tarquinij filius cum adhuc ipse esset quando Servius regnum committeret ne se aliqui ipsi obiceret filia Servij Tullia nomine ipsi desponsata que auda regni maritum instigans patri insidias nectit et eo demum perpulit ut ipsum interficeret quo patrato ne aliquid crudelitatis remitteret curru suo supra corpus demortui patris inuehebat maritus regno positus ira intumuit. tantaque inclementia in populo grassabatur ut superbi ei nomen indiderint. fuit hic non tam ingenuus quam saner. astutus. et subdolus Torna Herdonium insidijs circumuenit renouauit cum latinis sedus gabios per astutiam dolum et fraudem cepit et cum multa neptaria passim committeret tandem iusta deorum vindicta cum Sextus Tarquinius filius Lucretiam feminam castissimam stuprasset a Collatino Brutoque cum scelestis plebe viribus eiecit ventem tandem cum exercitu. (auxilio Veientium et Tarquinienis Porcenseque regis) urbem obsidione aliquandiu pressit qua tandem liberata cum filius a Bruto obtruncatus esset ipse in exilio animam hominibus (fortassis et dijs inuisam) exalauit.

L. Junius Brutus civis Iko. regibus affinitate. propterea videns crudelitatem superbi regis qua in miseros ciues sanguinemque iunctos grassabatur amenciam (quo tucius in tantis periculis ageret) effinxit ob id Bruti nomen sortitus ad posteros suos (etsi absurdum videatur) magno cum splendore transiit. Is missus cum duobus regis filiis ad consulendum de ingenti re Delphicum oraculum cum iam per arbitrium Apollo respondisset libido adulescentes inuasit quis eorum post mortem paternam regnum sortiret ob id et ipsi Oraculum consulentes rursus tulere eum qui primo matrem deoscularetur tunc percussit in terram omnium parentem Brutum ferunt eamque deosculatum et exinde Oraculi vocem affirmatam quam prius post exactos reges summum imperium rome tenuerit sub ficta ea animi vecordia eoque ingenitam virtutem abscondit quod castissima Lucretia ob incestu regis iniuriosam libidinem manum sibi intulit tunc non longius differens actionem abducentem cruento plato cultro in plebe incessit consulitque regem cum neptaria plebe eiecit dum eoque ciues (sua persuasionem) perpulit ut aduenienti regi clauserint portas assertor ipse libertatis primus creat consul in quo suo consulatu cum filios suos cum aliquot nobilibus adulescentulis conspirasse in regum restitutionem conperisset lege in eos si aduertentes alligatos palo. cecis virgis. secum eos (romano more) percussit iussit. sed cum rerum nitere recuperare urbem fortissime per patria decertans (Sextum Tarquinium conficiendo) cecidit.

Publius Valerius Collatinus qui consulari ipso abdicauerat surrogatus Is edes in velia extruens splendidissimas populo suspectus haberi cepit quod quod prius presens erat eas diruendo penitus in vallē se contulit pulcherrima hita oratione ne se ciues sui reforesceret et denique in omnibus adeo civilem se exhibuit ut publicole nomen sit sortitus.

Moratus Barbarus proficere. fuit plebi tunc et equitati summo fauere ob id prius in plebe populo iusto semine in per virili ipsis reluctatus est tandem occupantibus liberatus.

talē decedens tā libero anlo & ingēti spū i senatu (alijs timore pculsis) po-
rauit. vt vnicū eū assertorē libertatē recupāde diceret Postreō secedēte ple-
be & pmiū Zluētiniū. postea sacū mōtē occupāte Ipse cū Valerio Pub. le-
gat⁹ ad eā decernit quā leniter correptā eo deduxit vt patrib⁹ recōciliaret.

Lucius Quintus Lincinnat⁹ ro. fuit senator tenues possidēs opes. sed
vtute ingēti pdit⁹. Hic series p̄sul bis dictator creat⁹ ē sp̄ p̄ictosissimo rei
publice statu nouissime cū crearet⁹ p̄stat eū a legat⁹ op̄i rustico itētū nās
Tiberim adinētū & hic absterfo sudore a Ikaucilia vxore veste allata. man-
data publica suscepisse & iū vict⁹ hostib⁹ xiiij. die ingiātū abūisse cū tñ sex mē-
sū dictatura esset. Hic idē Lincinnat⁹ dictator creat⁹ cū Spuri⁹ Adelt⁹ ciuis
neq̄ssim⁹ i affectati regni suspiciōe venit eoq; p̄ Scruiliū Malā ingm̄ eū
eū (suo iussu) interempto magistratu abijt. plura deniq; & p̄clara opera ip-
sius in rempub. extant. Habuit hic Quintus illustrissimā & p̄clarā sobolē
inter quos plures dictatores. p̄sules. p̄tores. & ediles fuere curules Veniē-
ti ex agro ad dictaturā subeundā tres filij. p̄cessere obuiam. ceto Quintus
quart⁹ fili⁹ Liuiso teste inter om̄es patricios iuuenes fuit p̄stātissim⁹ null⁹
eo nec lingua nec manu inueniebat p̄mptioz solus indignātes p̄b⁹ tribus
nos. seuiētēq; plebē sepe deterruit. sed cū hec incauti⁹ ageret inuidia tribu-
noz & inclemētia ppli ad Tuscos in exiliū iuit. pater diuendit⁹ reb⁹ om̄ib⁹
frās Tiberim i agello q̄tuor iugerū reliquū vite egit ab istis Tit⁹ & Lucio
Quintij q̄ regis Zlutiochū debellarūt pluresq; alij insignes viri descēderūt.

Caio Abutius Iko. adolescens cum vrb̄s a Porsena rege obsidione p̄e-
meretur pietate in patriā motus vt ei (quantū in eo esset) subueniret ma-
ximo se subiecit periculo. Linctus namq; ferro in Porsene castra penetra-
uit eum (si arrisisset for̄ tunā) interempturus. sed cum primo introitu re-
gem in publico sedentem amictum purpura cōspexisset cum eoq; scribam
et ipsum vestium splendore insignem intueretur. Qui cum varia cum mili-
tibus ageretur stipendia numerando aliaq; sui officij subeūdo munera re-
gem credens incautū & nihil tale timentem occidit captus a circumstanti-
bus ad regemq; pertractus nihil timidi in eo conspiciebatur. sed cum a re-
ge quereretur quis esset vnde venisset aut quid vellet. nihil respondit. Et
cum tormentis se extorsurum inuitaretur floccifaciens minas ad eum dixit
vt plane videas me non terreri manum ignibus ad sacrificium forte para-
tis iniecit. tātaq; constantia & crudelitate combussit vt rex vltro videre nō
posset. sed eum iussit impune abire. Hanc historiam Epigrammatarius
poeta pulcherrimo est carmine complexus quod id est. Dū peteret regem
decepta satellite dextra. Iniecit sacris se peritura focis. Vixit quā potuit
contempto Abutius igne. Hanc spectare manū Porsena non potuit. Sed
raptum flammis iussit abire virum. Adaior decepte fama est et gloria dex-
tre. Si non errasset fecerat ipse minus. Ab hac re Sceuole nomen a cōbu-
sta scena sortitus sequacibus suis cum celebritate reliquit.

Horatius Cocles miles Iko. cum iam a Porsena ianiculum captum es-
set. fusi⁹q; romanis regij milites per pōtem in urbem irrupturi essent Iko-
rarius (alijs metu cedentibus) solum se hostibus obiecit tam strenuus
q; est preliatus vt in se vnum & hostes & ciues conuerteret tādem cū pons
p̄ Iko. esset recisus ne in hostiū ipse deueniret ptātē armat⁹ in Tiberim des-
cendit salu⁹ tranādo ad suos nō obstātib⁹ telis q̄ ab hostib⁹ in eū mario n̄siero
fuit agesta credit is sol⁹ sua vtute eo die obstitisse ne vrb̄s caper̄ ob id qd me-
ritū statua ei in Comitio posita est tūq; agri datū q̄ntū vna die arare possz

Gneus Albarcius inter ro. iuventutē longe princeps cū Coriolanū a ro. le-
gionibus obsideret ipsius Albarcij virtus imprimis enituit. manu nāq; et
consilio promptus cū erumpentes ex opido municipes in sua statōne pau-
corū adiutus manu nedū sustinuisset sed profugasset fugientes in opidum
tanto seruiore est insequutus vt vna cum ipsis irruperit et temere correpto
igne in vicinā coniecerit tecta qua re trepidantes opidani nec vt deberent res-
sistentes occasionē opidi potiundi. Romanis p̄buere ex hinc Coriolani nos-
men sortitus. clarus celebrisq; passim a p̄ciuib; haberi ceptus sed sedicio-
sis tribunis inter ordines discordiā ferentib; nec dignitati patrū nec sue vir-
tuti defuit inualescenteq; indies fame antor fuit patribus vt plebs eo malo
domaretur. ob id veniens in tribunorū populiq; inuidiā (die a tribunis dis-
cta) in Volscos exulatū abiit qui breui ab ipsis complexus ob ingentisq;
virtutes dur copiarū institutus. cum Aetio Tullio magnis copiis agrum
ro. ingreditur omnia circū urbem vastat. diripit. absomit igne infestaq; sin-
gula reddit et durante obsidione romanos eo perpulit vt missis ad eum le-
gatis de pace agere non erubuerint qui atrox ferentes respōsum re infecta
redire domū denno missi non recipiunt in castra. Proditū est memorie sa-
cerdotes infultos suisq; decoratos insignibus et ornamentis eum suppli-
ces adisse occasumq; patrie deprecatos. sed ne hū quidē ferocem aīm mo-
uere postremo mater Veturia Volūniāq; vxor cū matronis nobilib; vr-
bis suaq; prole ad eum profecte pro patria proq; aris rogauere. Dicitur in-
primis mouisse iratum ducem oratio materna eiusq; pietate cōmōtū soluis-
se obsidionē de interitu auctores variant nōnulli eum reliquum vite tem-
pus in exilio egisse dicūt. alij quorū auctoritati ego accedo a Volscis inter-
emptum asserunt.

Abenenius Agrippa Ro. ciuis patribus et plebi eque fuit acceptus ob id
secedente primo plebe et Auentinū occupante ad eos orator decernit vtpu-
ta ipsis acceptus et que tunc temporis facundia p̄celluisse memorat. Ora-
tio ipsius a Lilio talis tradit fuisse tempore quo in hoīe nō vt nunc omnia
in vnū cōsentiebant. sed singulis mēbris suis cuiq; consiliū suus sermo fue-
rat. indignatas reliquas partes sua cura suo labore ac ministerio. vētri oīa
quiescere. vētrē in medio quietū nihil aliud q̄ datis voluptatib; frui. (Cō-
spirasse inde ne manus ad os cibum ferrent nec os acciperet. datū nec den-
tes conficerent. Hac ira dum vētrē fame domare vellent ipsa vna mem-
bra totūq; corpus ad extremā tabem venisse inde apparuisse vētris quoq;
ministerium haud segne esse nec magis ali q̄ alere eum reddētem in omnes
corporis partes. Hunc (quo viuimus vigemusq;) diuisum pariter in ve-
nas maturum confecto cibo sanguinē compando hinc q̄ intestina corporis
seditio similis esset ire plebis in patres fletit animos. rudi et incondito hoc
dicendi modo patribusq; plebem reconciliauit.

Albarcius Fabricius patricius et senator Ro. tante fuit virtutis tante in-
dustrie animiq; vt ciuib; charus. hostib; formidolosus esset. Is felici suo
ductu. latinos Sāntesq; ad internitiōē cecidit. Sānitibus magnam vim
auri offerentibus respondit. Adalo imperare aurum possidentibus q̄ au-
rum possidere. Continentie tante fuit vt alijs vasis q̄ fictilibus. nec come-
deret nec biberet Pirro rege urbem obsidente ad eum legatus decernitur.
rempatusq; a rege magna quantitate auri vt se apud maneret impelli nō
potuit. fuit equitatis tante vt cum ad eum consulem. quidam a Pirro re-

ge transfugisset polliceretq; se regi venentū daturū cū vinetū ligatūq; trans-
misit ad regē vt plane appareret ro. (nō fraude aut dolo sed v̄tute & formi-
dine) bella gerere. Archana p̄silia ita occultanda cēsuit vt celebre ipsi⁹ dis-
erū extet qd sedulo vsurpauit. Si camisiā suā in terrore p̄silioꝝ suoz sciret
p̄cipē eā se esse abiecturū. Censor creat⁹ seuerā censurā exercuit Publium
Corneliū Kufinū p̄sularē monēdo senatu. Credit is inter oēs ro. fuisse cō-
tinētissim⁹ cui⁹ rei euidēs testimoniū fuit ipsius paupertas. Decedēs nāq;
vix tantū (quo iuste funebria soluerent) reliquit.

Lurij dentati duo fuere Adarcus alter p̄noie (de quo in p̄nti nobis ser-
mo) Lucius alter de quo inferi⁹ diceb. Adarcus Lurius dentatus vir fuit
singlar⁹ p̄tinētie. excellēt⁹ ingenij p̄stant⁹ animi robusti corporis & in bel-
lica disciplina p̄tissim⁹. Vñ vt Liui⁹ memit. Cū Sānites Iko. rebellarent
p̄tra eos missus cū exercitu p̄pere subegit. cū tñ antebac aliquot vicib⁹ p̄-
spere aduersus ro. pugnassent. Caiū Deturū Lucii Papirijq; deuincētes
Iterū post gloriosā victoriā desciscētes denuo cū Sabinos subegit. Vñ
vno p̄sulatu bis triūphauit. Post tantā victoriā in tuguriū reuersus. opib⁹
rusticis intent⁹ sine pompa aut fastu vitā egit. fert cū Sānites p̄ legatos
ingētia mūera ad eū misissent. legatos cū inuenisse cōmedētes rapas fictile
bus vasis edentē & bibentē admirari. boīs paupertatē magnā vim auri ob-
tuleit. Et ipse respuēs ita inq̄t. Auserte ista. Adalo in fictilib⁹ metis esse & au-
rū habētib⁹ impare. Valer⁹. iij. li. de cōtinētia. Dicit eū inuentū a legatis
agrestī scāno assidentē foco & ligneo cathino cenantē legatūq; rīdisse. mal-
le Adarcū Lurij locupletib⁹ impare q̄ ipm fieri locupletē. Idē Pirrū re-
gē in Italiā stendentē vi eiecit. Nil aliud ex tanta victoria obtinuit q̄ cali-
cē vnū ligneū quo dijs sacrificare p̄suevit. Quā rem corā pplō ro. iuramen-
to testat⁹ est. fuit hic singlar⁹ p̄simonie & frugalitat⁹ exemplum.

Lucius Sicini⁹ dentatus vt scribit Valer⁹. iij. li. ij. c. & Solin⁹ de mira-
bilib⁹ mūdi. Plus ex formidie corpor⁹ animiq; q̄ ex alijs reb⁹ laudat. Ma-
bef hic p̄m⁹ oīm militū q̄s vnq; habuit romanū nomē ala⁹ q̄ ad tribuna-
tū militarē euect⁹ nō ē. Lēnes & vigesies descēdit in certamē ita qd ps sua
vinceret & maior victorie ps sibi tribueret. Trigēties series singlari certā
mine cū p̄uocātib⁹ vel p̄uocat⁹ est p̄gressus semp supior. p̄sirat⁹ inimicis
spoliadetrapit. Habuit in pectore & p̄ antica q̄draginta q̄nq; vulnera. orna-
tus erat q̄tuordecim coronis ciuilib⁹ quaz singlē ob p̄seruatū ciuē dabant
Solin⁹ dicit qd amputata ei dextera manu ne desidīa torpesceret aliā ferre
qm fieri sibi fecit cū q̄ nō sec⁹ ac nā hostes impetūt eosq; p̄sternēdo vicit.

fabtoꝝ gens nobilissima simul & honoratissima apud ro. fuit tantarū
diuitiarū. vt tercentū & sex vno tpe splēdidissime flouerūt oēs honestā fas-
miliā habētes. magnūq; seruoꝝ trabētes ordinē. Vñ vt Liui⁹ ait sc̄do ab
vibe p̄dita. Ingratē Deienti bello quo ppl⁹ tanto onere leuaret sibi de-
poscūt & tandē vibē egressi mult⁹ eos cladib⁹ affecerūt. suaq; impēsa ad lō-
gū oēs bellū in cōmoditates sustinere. Displicuit Deientib⁹ qd vni⁹ fami-
lie ferocia & strenuitate p̄tererēt. Et cū v̄tute ad victorie palmā peruenire
possent. dolo & astu eos circūuenerūt. Insidijs instruct⁹ ad certamē eos p̄-
uocauerūt. Ad qd cū incauti⁹ irruissent oēs cecidere. vno dīstaxat sup̄stite
qui domo impubes adhuc relictus erat. Vñ Quidi⁹ in. ij. fastoz li. pulcer-
rimo carminē hystoriā cōplectit inter alia dicēs. Nec fuit illa dies i qua De-

E

sentibus armis. Tercentū Fabij ter cecidere duo. Et iterū vna dies Fabi
os ad bellū miserat oēs. Ad bellū missos. abstulit vna dies.

Quintus Fabius ob rerū gestarū magnitudinē maxim⁹ cognominatus
ab isto relicto et impuberi Fabio originē traxit. Quis pculdubio ita volen
tib⁹ ne generosum semen interiret. Is p̄silio pollens. maximis in discrimi
nibus reipub. ro. opem salutarē sua sagacitate attulit. precipue cū Hanni
bal per italiā grassaret. multifariaq; elatus victoria ipsi vbi imineret. tūc
ipse vt solidū scutū ei obijcit qui vidēs militū aīos multis victorijs enerus
tos quoad durarent et coalescerent bello abstinuit et vincētis impetū retar
dauit. nec a salubri suo instituto vnq̄ potuit remoueri quoad Ad. Iustus
Adinutius magister equitū ei dictatori (qđ nunq̄ fando auditū erat) equa
retur. Quā rem tanta animi modestia tulit vt nō suā ignominia. sed furens
is populi vecordia iminensq; reipub. periculū estimaret. Docuit tandem
euent⁹ ceterorū p̄silia speciosiora sua salubriora esse. Cū Adinuti⁹ victus ab
Hannibale et per eū saluat⁹ sua sponte sub ipsius imperiū reuertere et ipse
Hannibali intantū cunctatione illuderet retardaretq; ab omī victoria vt p̄
ditū sit Hannibalē exclamasse. Habet et ro. suū Hannibalē qua voce nil pos
tuit euenire Fabio gloriosius. Cōsummata nāq; laus est que ab iūmici ore p
cedit. Cōsentit cū glā et p̄nceps senat⁹ lect⁹. comi forisq; clar⁹ mouit. In ei⁹
laudē Adaro ita canit. Vn⁹ cunctādo romanā restituit rem.

Quintus Fabius Iutilianus postea ambust⁹ cognominatus Adarimi fili⁹
a Lucio Papirio cursore dictatore magister equitū dicit. Tūc cū Saniēses
ro. rebellaret et cū dictator Zi pullario monitus romā ad auspiciū petendū
p̄ficisceret magistro equitū indixit ne cū hostib⁹ se absēte man⁹ p̄fereret. Fa
bius cum post p̄fectionē dictatoris ab exploratoribus didicisset. apud hos
tes omīa soluta neglectaq; nō secus ac si nullus in Samnio roman⁹ esset
occasione sumpta temere cū hoste p̄suxit nec mō vicit sed ita vicit vt nō op
tatus meliusq; res geri potuisset. Veniens dictator ira excanduit. Accitos
ante tribunal Fabio lictores vgas securesq; expedire iussit. Fabius vidēs
irā dictatoris placari nō posse fidē cōmilitonū implorat qui cū iram turgis
di imodestius obstreperent. p̄silio legatorū res in aliū diem est reiecta. Fa
bius vite timens nocte romā pfugit quē Dictator illico insequit. nec male
state senatus nec populi precibus. nec patr⁹ lachrymis moueri potuit quo
minus supplicii de eosumeret tandem tribunis plebis intercedentib⁹. pre
carium et non legitimū auxiliū ferentibus eum ipsis precantib⁹ p̄donauit.
credēs nō minus periclo Fabij q̄ morte Torquati disciplinā militarē esse
stabilitam. ab ea re posthac Ambusti nomen tulit

Deciorū dom⁹ prope erat: ex qua due inclyte aīe p le
gionib⁹ ppli romani capita sua deuouētes egregiā
mortē oppetierāt. Nō longe inde L. Papiri⁹ vterq;
Braccus Adar⁹ Lurti⁹ adolescens q̄ specū horridū
et eritiale pplō romāo suo corpore implere nō est ves
sit⁹. Hic Lortin⁹ torquatusq; seuitia in filiū exosus.
Lurtiati⁹ incedit ouās qui Horatioꝝ morte fines po
puli romāi p̄pagauit. Albanos subijcēdo. Hic Ista

mīnī⁹ bonusq³ Paul⁹. Marcell⁹ Insup q³ pīlī⁹ roma
 noz Annibalis fuglēt³ vidit terga z edocuit posse vīn
 cī. Appropinquātes foro. Sciplades cernūtur quozū
 vterq³ decertādo in Hispania postremū vīte clausit
 dīē. Nasica posthac oīm romanoz optīm⁹ iudicat⁹
 qui Pessimūtiā excepit deā: fulgura insup belli af
 fricanos ambos. Quoz alterī deleta Numātia cele
 bre ptribuit nomē: alterī⁹ victa. Alterī⁹ diruta cartha
 go auspicio e quib⁹ haud lōge aberat Lucī⁹ supior³
 frater q³ asiaticū nomen reportauit: pterea innūeros
 quos foro ipso vidi inter quos Lamillū alterū vrbis
 p̄ditorē Latones ābos: Loffum: Mamerū: Emī
 liū z astantē capitolio (qđ tutat⁹ erat) Marcū Mā
 liū: Rutiliū inde z Nolumniū. Philonem z varios
 Metellos Caiū inde Luctatiū z Attiliū Regulū.
 Demum Syllā Mariū: Linnāq³ Liceronē patrīe
 patrē totī⁹ latīnitat³ vberimū fontē: eloquētē iubar
 doctrineq³ specimē. Hortēsiū Marcū Varronē. Lu
 rios trīs: Marcū Antoniū M. Seruiliū: Lucium:
 Philippū. M. Crassum Decūq³ Brutū L. Corū
 canū: Scevolā z Ianniū suauī loquētia: placidīsq³
 salib⁹ ante rostra decertare audio.

Decioz familia plebeia z inhonorata fuit. qđ vel Decī⁹ mus cognomē
 to. cū Mālio p̄sul creat⁹. latīnis rebellātib⁹ bellū intulit. Et cum legiones
 Komane superarent ad diuinā opem puerfus Decius pro legionib⁹ spōte
 se deuouit. Denonēdi mos teste Līuio octauo ab vrbe condita talis fuit. po
 tuit dictator p̄sul. aut alius magīat⁹ seipm aut quēcunq³ veller militū deuo
 nere. tali vboz p̄textu. pōtifer public⁹ po. ro. p̄ciens eam togā p̄textā sume
 re z velato capite manu subter togā ad mentū erecta sup telū subiectū pes
 dib⁹ stantē. Sic dicere iussit. Iane Iuppiter Mares. pater quirine. Bela
 lona. Lares diui nonēdiales. Dīdīgetes. Dīui quoz est p̄tās n̄roz hostis
 q³. Dīi manes Vos p̄cor venerozq³. veniā peto feroq³ vti po. ro. Quiriciū
 vim victoriāq³ p̄speret³ hostesq³ po. ro. quiriciū terrore. formidie. morteq³
 afficiat³ sicut v̄bis nūcupauī. ita p̄ repu. quiriciū exercitu legiōib⁹ auxilijs
 po. ro. quiriciū. legiōes auxiliāq³ hostiū mecū dīa manib⁹ deuoueo. Idē dī
 et³ incinet³ cinctu gabino armat⁹ in equū insiluit. in medios se hostes imita
 tēs ab eo posthac celebrata familia z filio eiusdē noīs z iterū p̄sulat⁹ de man
 dat⁹. Qui z ipse mag⁹ fuit faciūdia p̄dit⁹ ita vt nō īmerito inter claros enīes
 rari oratores posset. Extat oratio ipsius apud Līuiū qua p̄tra Zippium

Claudii de creandis magistratibus usus est. Que tamen fuit vehemens tam arguta. persuasivaque ut populus citet. Posthac magistratus ex plebe creari debere. Creatus tandem consul quarto cum quinto Fabio contra Sannites cum premerentur legiones romane ne victoria apud hostes esset prius more se deuouit. Ob tantam pietatem in patriam posthac ipsa honorificentissima fuit Deciorum familia.

Lucius Papirius ob velocitatem pedum cursor cognoscitur honoratus fuit apud principes sacrorum et belli pacisque artibus clarus habitus perfungebat aliquot vicibus pedum consulatu. sed et dictatura et tunc potissime cum Sanniticum bellum ingrueret. Dictator creatus cum Fabio magistro equitum ob rem prospere administratam in dissensionem venit. Que utriusque honore et magna ciuitatis leticia intercessoribus tribunis est sublata.

Caio et Tyberius Gracchi patres habuere. et si plebem claram et cuiuslibet coetaneo parem. Is cum Scipione maiore acerrime dissidebat. ita ut nulla (nec senatus nec amicorum) opera possent reconciliari. Casu in conuiuium sedentibus (credita acceptaque salute) alter alterum affari cepit nec prius abscesserit quin filia Scipionis Graccho sponsederet. nuntiata uxori Scipio Lonerem debuisse. letus Scipio Graccho se collocasse respondit. Fuit hic Hannibal is tunc. cum Italia bello premeretur. inter primos belli duces numeratus Hannibal aliquot clades intulit. Consul Sardiniam superauit tantam multitudinem capiens ut Rome puerbum tritum esset Sardi venales. Is cum nole in presidio esset. et sacrificaret duos agnos in conspectu omnium deuorauit exta. His iterumque sacrificio instaurato cum per aurespices diceretur ad imperatorem id spectare prelagium. Et si feminam serpentem interemisset. Vxorē monturam. si mare ipsum (pietate coniugis) passus est marem occidi. Unde quidam ex nostratibus tali est epigrammate complexus.

Abas est quem perimit sospes sed femina serpens

Coniugis hic letus sospite Gracchus obit

Nec venit stigias vixius ardor ad undas

Coniugis at charo pectore semper erit.

Post tale presagium. perfidia cuiusdam sui hospitis nolauit in insidias precipitatus. cum omnibus suis crudeliter obtruncatur. Ipse ne viuus in hostium potestatem deueniret. tanta strage hostes affecit. ut cum vellent nolent cogerentur interficere. Eius casum Hannibal gaudenter dolenter roganti acceperunt. Dicitur Hannibalem in castris peregrisse parentalia tanta pompa et celebritate. ut ne Rome quidem maiore potuisset honore fuisse affectus. Ex eo nati hi duo paternum maternumque genus imitati clarissimi etiam euasere. ita quod dicerentur eloquentiam ex verbis surrisse matris. Tandem cum leges de agro diuidendo (acceptas populo nobilitati infensas) ferre attemptaret omnem in se nobilitatem concitauere. Tyberium primo Scipio Masica interfecit. Nam cum videret torpentem et tergierentem nobilitatem in consiliis nihil spei repositum exclamauit Qui rem publicam saluam volunt me sequantur et in eum irruens fragmentis subselliorum eum necauit Caio deinde fratre leges perniciosas ferre attemptanti (Agrariam que talis fuit ne aliquis ciuium plusquam decem iugera agri possideret. frumentariam qua semilibus et trientibus frumenta plebi diuiderentur. Tertiam ut septuaginta equites Tercentum seuatoribus adijcerentur.

+
Oratores

eur) a Lucio Opimio consule (decreto senatus) in monte auentino occi-
dit tam misero fati genere Clarissim⁹ pater cū insigni sobole interijt.

Adarcus Curtius ex nobilioribus adolescentie ro. iuuenib⁹ vnus fuit.
Dehiscēte terra in medio fori horridū. vastūq; specū faciēte ex quo tetri spi-
rauere odores itaq; qđ generalē pestem induceret nequiuit expleri vorago
vllis aut artibus aut ingenijs. sed diligēt⁹ pquirētib⁹ magistratib⁹. a vati-
bus tandē cōpertū est posse eā expleri si sua spē se imersissent illud q̄ plus
po. ro. posset. Exorta demū differētia qđ aut quale id esset Adarcū Curtiū
iuuenē bello egregiū ferūt castigasse dubitātes ⁊ succlamasse an aliquid ar-
mis ⁊ vte extaret pstantius quib⁹ in tantū fastigiū respu. ro. succreuisset ⁊
illico tēpla deoz q̄ foro adiacēt. Capitoliūq; ipm intuitū ⁊ man⁹ nūc in celū
nūc in patētes terre hīat⁹ ad deos manes porrigentēq; se deuouisse. exor-
to deinde equo q̄ maxime potuit ipse decoris armis insignit⁹ se in lacū im-
sit qui eo accepto pūno se clausit. Ob eā pietatē po. ro. mulierculeq; frus-
ges. stipesq; eo pgestere tenetq; hodie locus ab eo nomē Livi⁹ septimo vale-
de pietate in pūam.

Adarcus Valeri⁹ adolescēs sub Furio Camillo ⁊ Zippio Claudio pfuli-
bus aduersus Gallos militabat. ⁊ cū vtrimq; a certaminib⁹ cessaret gall⁹
quidā ingent⁹ stature ⁊ maximi roboris hastā quatēs. an statioēs ro. ostia-
tit ⁊ si qđ esset virib⁹ fidēs ⁊ glē cupid⁹. in singlāre certamē puocauit. Adic-
Valeri⁹ impetrata a pfulib⁹ licētia in mediū pdit. et cū pmo gallū comin⁹
appeteret. coru⁹ in ipsius scuto cōsedit rostro vnguibusq; gallū incessēs qui
territus tanto ostento ⁊ virib⁹ romani supatus occidit. ab eo Corni post
bac nomē tulit posterisq; trāsudit. Ipse pfulatū dictaturāq; gessit.

Titus Adanlius Lucij impiosi filius ab ingenij tarditatē balbutiētisq;
lingue defectū a pte relegat⁹. inter pecudes vitā egit. Qđ cū mult⁹ sūmope
displiceret. instigante pplo a Adarco Pomponio tribuno ple. dies pūi dicif.
fili⁹ qđ id egie ferens aio. domū tribuni succinct⁹ ferro ingredit⁹. strictoq; gla-
dio iurare coegit. ne de hac re ad pplm ferret qua re ita pplm ro. sibi pfilia-
uit vt paulopost tribun⁹ militū crearet. tantū polluit virtute bellica vt pro-
uocantē Gallū eximie stature ⁊ singlari corporis roboze decoz armoz vas-
rietate interimeret. cui torquē aureū adimēdo. Posthac torquati sortit⁹ est
nomē. celebreq; ad posteritatē dimisit. Is pful creat⁹ nō collega militib⁹ in-
dixit ne extra ordinē nō iussi pugnarent qđ mandatū cū filius suus Titus
Adanlius iuuenis manu ⁊ ingenio pmpus esset ptergressus cū Genucio
Adetio hostiliū copiarū ductore eū puocante cōferens. Incertū an ferocia
animi. siue ira. an pudore. si detrectasset certamē. an immobili fatoz serie ras-
ptus. paterni pfularisq; pcepti fuerint imemor. At cū Genuciū gloriose su-
perasset detractaq; hosti spolia ostenderet patri talia subiecit. vba. Vt me
omnes pater tuo sanguie cretū fere ferrēt. puocatus equestria hec spolia ex-
ceso hoste reposito. auersat⁹ eū illico parēs p classicū concionē vocari iussit.
Iuuenē tam insigni victoria speciosum palo alligari ⁊ securi pcuti iubens.
salubre et si lugubre et imite posteritati prebēs exemplū. vt em rei militaris
disciplina pseruaret. pprio sanguini admōuit manus Nescio an maiori lau-
de pietas in pūam pūm⁹ sit psequenda. an impietas in filiū detestanda.

De Horacijs Luricijsq; quere in vita Tullij Hostilijsq; regia.

Saius Flamini⁹ vir ferocioris animi q̄ salubrioris pfilij deligit pful cū

Manibal Sempromi Scipionēq; apud Trebiā flumē vicisset. et cū maior
para senatorū suaderet collegā suū expectandū. ipse ira intumescēs ex curia
se prīpuit et acceleratis passibus festinabund⁹ minitabundusq; ad exitum
cum suū tū po. ro. ostendit. Et cū a vexillifero signū euelli nequireret. omnibus
ostento territ⁹. solus in pertinacia obstinato aīo remansit. iussitq; effodi ita
temere in hostē ducēs se legionesq; pessundedit. Apud Trasimenū lacū qñ
decim milia militū ei ab Manibale interficiunt⁹ capiunt⁹ sex. decē pūciunt⁹ in
fugā. Ipse videns sua petulantia rem perditam. nō inultus. in medio ho
stium aceruo corruit moribundus.

L. Paulus Emilius ex nobilissima familia oriūsus. nequaquā a maiorib⁹
suis degenerauit. qui cū Gaio Lherentio hoīe plebeo et ignobili nec min⁹
temerario periculosissimoq; reipub. tpe cōsul creatus Manibali bifaria victo
ria tumido. obijciē qui cū Varro ni multa psuaderet sicut salubria et prudē
tia ita vera nō tamē ipsius induratū aīm. vlla ex parte mouit satis (vt res
or) po. ro. ita inclinantibus. Nam collega volente incōsulte cū Manibale
pgredi vna cum Fabio Maximo multisq; bonis Paulus dissuasit. Semp
romi Flaminiq; casum idē idē ingerēs tandē eo inuito apd Cannas cer
tat vbi quinquaginta duo milia ro. ce cidere Ipse Paul⁹ solus tante cladis
insons cū effugere posset cū ciuib⁹ suis mori maluit. quē cū Gneus Len
tulus Tribunus militū pterueheret. equūq; offēret quo effugeret respuit
ad eūq; dixit. Tu quidē Gnece Corneli macte virtute esto. sed caue frustra
miserando. exigū tempus e manib⁹ hostiū euadendi absumas. Tūc nūcia
publice patrib⁹ urbē ro. muniāt et priusq; hostis victor adueniat p̄sidys fir
ment. meq; in hac militū meorū strage patere expirare paulopost fugientib⁹
cuiū turba obrut⁹ interijt.

Marcus Marcellus quinq; p̄fectus cōsulatib⁹ tam fuit strenuus et in
arte bellica erimius. vt Manibalis tpe omīs reipub. salus ab eo pendere vi
deret. Cū omnibus Manibal ob felicitatē videret inuictus. p̄mo a Marcel
lo apud Nolam superat⁹. Vbi tant⁹ ei pavor iniectus est ex missione duorū
milia militū. vt postero die educēte Marcello copias pugnā abnuerit. In
terimit posthac eisdē Manibali ad octo milia hoīm Hierodomarū Galloꝝ
Insubriūq; regē sua manu interfecit et tertia retulit Ioui feretrio opima
spolia. urbem p̄clarissimā Syracusarū sua virtute expugnās tributariā po
pulo ro. fecit. et cū aīm ex multijuga victoria eos intendisset. vt Manibales
ferocissime in italīs orīs grassantē victū eijceret. mētem priusq; tantā belli
molem aggredere religioni admonit sacrificiū improspa apparuere exta
ita qd aruspex aliquid diri sibi imminere caneret ob id diligenter cauendum
fore. sed manet imota fatorū series. iminentisq; sortis acerbitas. nulla proui
dentia est arcenda. Nam cum ipse vna cū Crispino collega occupandi tus
culi gratia paucis cum equitibus castra exiissent inopinate a Numidīs
idem attemptantibus cum aliquot claris viris non sine maximo reipubli
ce detrimento opprimuntur.

Gneus et Publius Cornelij Scipionis fratres fuere ex nobilissima ro.
familia oriūdi quorū alter scz Publius tūc cōsul fuit cum Manibal p̄mo in
italiā supat⁹ alpiū traiceret. Is veniēt se obijciēs p̄mo cū eo man⁹ cōser
uit incl nāte victoria ad penos. nō fugiēs sed sensum cedens in castra se res
cepit. Ipse (vt canūt annales) nō paruo periculo expellit⁹ a pubescēte tūc fi
lio (q postmodū ob victā Carthaginē Ziphricani sortit⁹ est nomē) cōser

habet quēdā seruo eā glāriā ascribit. Expleto magistratu cū fratre in Hispaniā trāsijt. publico decreto vbi cū multo annis ita se habuisset vterq; ut pā-
micialib; chari admodū eēnt et obseruabiles multasq; insignes et pclaras
de hostib; reportassent victorias. tandē (vt nihil stabile vnq; diu fuit) in-
uersa fortuna ad hostes felicitas inclinare cepit. Primo Publi; cū toto exer-
citu a masiniā crediē et omib; ducib; penor in vnū pcedētib; Sineus fra-
ter. Vnde trigesimo die post mortē Publij cū suis copijs obtrūcat que res
ab eorū vite integritatē nō minorē planctū apud Barbaros Hispanos q̄
Rome excitauit.

Publius Cor. Sci. Masica filius fuit Sineij cuius mentio supra est illas
ta. Hic tale habuit vite institutū vt cū ob pestē sedandā Libeles deū mater
et Pestimūtia adueheret. velletq; ab optimo ciuitat; viro excipi. Ingēs cō-
sultatio pces tenuit cui tantū decus qd omib; victorijs et triūphis antefere-
dū censebāt deferrent. Tandē cū ea cōsultatio eos sollicitos ad multos dies
tenuisset. in hūc masicā iuuenē nondū questoriū pformi sentētia declinarūt. q̄
cū matronis honestie ire iussus eā excipiens. primarijs mulierū pudicissis
amq; feminis deportandā in vibē tradidit. tandē cū insigni laude et amplis-
sima glā vite termino expleto maiorū suorū tumulto est illatus.

Duo fuere Scipiones quorū vterq; Aphyricani cognomentū sortitus est
Prim; Publij Scipionis filius ea ab ineunte adolescentia psuetudine vsus
est. vt semp prim; ante omnia publica et priuata negocia templū optimi mari-
ni Jouis ingrederet. quā ob rem fama diuulgatū est eū a Joue cōceptū q̄
serpent; specie (vti de Alexandro memorat) cū mīre pcubisset. accepta Lā-
nensi clade cū quidā adolescētes cū Q. Ahe. fugere et italiā deserere psituis-
sent. fact; certior Scipio et si nō ampliori dignitate q̄ tribunatu militum
funderet. stricto tñ ense in domū vbi puenerāt irrupit et cum maximo animi
feruore hec ptulit vba. Ego iuro qd pīam nō deserā neq; aliū ciuem desere
re patiar. expostulo itaq; cecili Ahetelle vt iures pīam te nō relicturū. Lea-
teri q̄ adestis q̄ nō iurauerit sciat i se hūc gladiū strictū esse. His minis eos
vacillātes in pīa stinuit. Tandē pīe patruoq; i Hispania interēpt; Mas-
drubale occupāte hispaniā et nō extante ciue q̄ eā in tot rerū turbulētis ex-
posceret. Ipse vigesimū quartū agēs annū pfectus est se eā petere. pto; itaq;
q; creat; mario ppli fauore nō pus patrū sollicitudie (q̄ aīs metiebāt et li-
brabāt qntū pōder; in eū pgeffissent q̄t subiecissent piculis) in eā ptendit et
paruo tpe binū Masdrubalē Adagonē aliosq; Carthaginēses ductores vi-
cit. insule eijciendo. posthac Carthaginē nouā oppugnādo expugnauit. sen-
sum ad alteri; euersionē applicādo aīm pful deinde creat; tāto conatu erpe-
ditōi icubuit vt senatū nō nihil a se alienaret reclamāte impmis fa. Adari.
ne exercit; in Aphyricā trājceret. Hannibale occupāte italiā. sed cū ppli fa-
uore videbāt rē inuit; pīb; extorsur; senat; ne nihil de eo mereret rē suo ar-
bitrio pficiendā cōmisi. Exorta demū inter Pleminiū et Locreses discordia
parū abfuit ne ea Scipio adurere infamia. senat; q; decreto abrogato mas-
gratu renocaret. sed culpa expe. dijs ppijs trājcere iussus. tñ terrore Car-
thagini incussit vt Hannibal illico acciretur cum quo in conspectu Cartha-
ginis arma contulit eum conuertit in fugam Syphacem regem cepit vtri-
usq; copias ad internitiōē cedendo. Et ipsam deniq; Carthaginē que tot
cladibus romanis affecerat tributariam reddidit. De qua triumphans
summo honore apd suos ciues habit; est qad emulorū inuidia lacessiri cepit

pulchrum
tus. rerū indiguitate in spontaneū exiliū iuit. Petitijs nāq; duob; est psequi
tibus dū diē ei dixissent vt rationē manubiarū redderet libellū spectāte po
pulo discerpsit reuocando populo in memoriā Hannibalē a se victū dignas
q; grās dīs exhibēdas. omnia delubra sequēte pplo inuisit qui dies honora
tior triūpho fuit. De exitu ipsius varia scriptores tradūt. alij eum rome se
plutū et elatū dicunt. alij (quorū ego sniam amplector) literari defunctū vbi
monumentū eius fuit qd Linus vidisse se tēpestatēq; disiectū) asserit. In
quo scriptū fuit. Ingrata pīa ne ossibus quidē potiere meis. Caiete pīte
rea in marmoreo sepulchro et Enea vna hec inscripta fuere. Deuicto Ha
nibale. capta Carthago. et aucto impio. Hos cineres marmore tectos habes.
Et alibi. Qui nō Europa nō obstitit aphrica quondā. Respice res hoīm q
breuis vna pmit. Hābuit is filiū debile corpore et manū ratōe quem
cū videret a pīa virtute degenerantē eū cōpulit vt Pauli Emilij filiū iuue
nē indolis pīlare sibi adoptaret qui pīem naturalē status qū cū Persa re
ge Macedonie belligerant admodū adolescēs tāta audacia in hostes irru
it tāto ardore fugiētes est insecut; vt nō parū pīem sollicitū reddiderit. ad
longā nāq; noct; horā (fugiētes deserēdo) in castra est reuersus ingruente
tertio punico bello cū copie ro. p. Hannij pīulis imprudentiā eēt in locū
in quo pducte. et iā ab Hasdrubale Gisconis circūuenerent. Vidēs Scip
pio eos pīclitatos ad milites cōuersus hec dixit vba. Rebus inchoatib;
prudētia et pīlio vti oportet periclitantib; vero tot optimis ciuib;. audacia
et quidā admirabili vtendū est. eo dicto eos inflāmauit circūuentos vi et
strēnuitate liberādo incrudescēte bello aphricano pīlis eū (vt fatalē ducē)
elegit. admodūq; iuuenē creauit pīlū q instinctu Latonis et sequaciū in se
mestri spacio Carthago. vicit et diruit pūertēdo eā in cinerē. Ingruente posthac
bello Humatino Tullius Hostili; Adācinus pīl cum exercitu eo missus
est q cū magna ignominia et ingēti dedecore nō pīa impij iactura vict; sup
tusq; est ob quā rē tant; pauor romāos incessit. vt Humatinoz vult; pīue
ri nō possent nec aliq; cū impio pīra eos pīficisci vellet. Scipio se spōte ob
tulit (vt Liui;. v. decade. viij. li. testat;) se quocūq; mitteret iturū pīmittēs
Vn Humantiā ire iussus. breui militū ingluuiē effeminatāq; viuendi norā
mā corripuit paulopost Humatinos subigēdo euertēdoq; missus est post
hac (vt Plini; refert) in legatōe in egyptū Sīriā Asiā et Greciā a q reuer
sus inuenit Gracū interceptū quē cū iure cesum assereret. sequēte nocte in
lectulo mortu; est. nō sine ingēti suspitōe vxor; corp; celebri pōpa est elatus
ita vt Metell; q acris ab ipso dissidebat filijs pīcepit hūeros pīeretro subij
ceret q; nunq; clarior; ciuis et melior; viri funus eēt honestaturū.

Luci; et ipse de pīclara Scipionū familia oriūd; Publij fuit fili; Aphrica
ni supior; frater q cū Gaio Lelio pīulatū gerēs. cū pīultatio pīes teneret
quē ex pīulib; Antiocho opponerēt Senat; maior ps in Leliū vīputa vtua
te supiorē) inclinare visus est. sed surgēs Aphrican; ne familie eā ignomi
niā inferret depīcari cepit. seq; fratri legatū futurū spospō dit q re pīmoti pa
tres Lucio pīuinciā pīcessere ad bellū igiē pīfect;. pīmo Etoles inuasit cū q
bus semestre sedus paciscens. fratris consilio contra regem mouit quo bre
uit cum Hannibale superato eum cum filijs et omib; pīpinquis in triūpho
dūxit. Ab eoq; Asiatici sortitus est nomen. Excandescēte in eum emulo et
inuidia varijs iniurijs (Latonis instinctu) est affect;. In carcerē etiā duci
iussus a Gracco hoīe inimicissimo liberat; q indignū dixit et indecēs popu
lo ro. vt is in carcerē deberet includi qui paulo ante reges in eo cōclusisset.

Equ⁹ eidē i singlārē ignominie notā a M^{ar}co Catone Cēfore et adēpi⁹ tā
dē vir tāte claritudis domi forisq; venerabilis i sūma miseria mortē obiit.

Lucius furi⁹ Lamill⁹ ciuis egregi⁹ multa p̄clara et Arenua facinora in
ro. repub. edidit Volscos faliscos Etruscos aliosq; po. ro. hostes p̄sepe fu
dit vicitq; urbē Veientē fundit⁹ euertit. Tādē inuidia in exiliū act⁹ ad eos
quos aībac vicerat exulatū abiit gallis romā capiētib⁹ absens dictator dia
ctus reuocatusq; in p̄riaz Gallos p̄clara victoria supauit ad iternicionēq;
cecidit Et cū ro. ciues Veios ire conarēt urbēq; deserere vellēt sol⁹ ne id fi
eret obstitit quare nō iniuria alter vrbis p̄dito appellat. septē deniq; dicta
turis p̄funt⁹ (qđ nulli vnq; in libera ciuitate euenit) mortē i insigni qđem
pestilētia (q̄ ro. verauit oppedit).

Duo fuere Catones ambo int̄ oēs ro. laudatissimi ciues nō mō ciuilib⁹
(vt in plerisq; euenit) s; etiā bellicis reb⁹ gl⁹si. Idē nāq; duo ob p̄clara fas
cinora ex magna et āpla Catonū illustriū familia dinoscunt⁹ et (vt melior le
gētib⁹ pateat intellect⁹) paulo alti⁹ geneloiā repetā. Lato em̄ Cēforin⁹ dict⁹
p̄stāntissim⁹ fuit ciuiū morū itegritate vite sc̄timonia Dexteritate ingenij et
oris faciēdia. quē vnq; respu. ro. ē sortita De eo nāq; Liui⁹ iij. de. ix. li. tale
testimoniū p̄hibet. s; oēs p̄cios plebeiosq; nobilissimaz familiarū M^{ar}.
Perius Latho lōge antebat. i hoc vō tāta vis ani ingenijq; fuit vt quocūq;
loco nat⁹ esset fortunā sibi p̄e factur⁹ videret. nulla ars neq; p̄uate neq; pu
blice rei gerēde ei defuit. vrbanas rusticasq; res p̄ter callebat ad summos
honores alios scia iuris. alios eloquētia. alios glia militari p̄uerit. Huic
versatile ingenij sic parit⁹ ad oia fuit. vt natū ad id vnū diceret. qđcūq; age
ret in bello manu fortissim⁹. multisq; insignib⁹ clar⁹ pugnis. Idē postea q̄
ad magnos honores puenit summ⁹ impator. et idē in pace si ius cōsulere p̄
tissim⁹. si causa orāda esset. eloquētissim⁹. nec ista tātū cui⁹ lingua viuo eo vi
guerit monumētū eloquētie nullū extet. viuit imo. vigetq; eloquētia ei⁹ sa
crata script⁹. oīs gñis orōnes et p se multe et p alijs et in alios nā nō solum
accusando s; etiā causas dicēdo fatigauit inimicos. simultates nimio plures
et exercuerūt eū. et ip̄e exercuit eas. nec facile dixeris Vtrū magis p̄sserit eū
nobilitas. an ip̄e agitauerit nobilitatē asp̄i p̄culdubio animi et lingue acerbe
et imodice libere fuit. s; inuicti a cupiditatib⁹ animi. et rigide innocētie. con
tēptor gracie diuisciaz in parsimonia in paciētia laboris p̄teli p̄pe. ferreiq;
co:poris aīmiq; quē nec senect⁹ qđē (que soluit oia) fregerit. q̄ sextū et oēs
togesimū annū agēs causas dixerit. ip̄e p se orauerit scripseritq; nonagesis
mo anno Habuit is duos filios M^{ar}cū Lathonē hominē et ip̄m eloquen
tissimū et in iuris ciuilib⁹ scia admodū peritū q̄ creatus p̄tor mortē obiit vt
Licero de eo in li. de senec. scribit. Hic genuit filiū M^{ar}cū p̄nomie q̄ eloqn
tia et patri et auo venit adequā dus. mortē is in Ziphrica cū Q. M^{ar}et. oppe
dit. Reliquit is filiū q̄ edilis et p̄tor a ro cōstitut⁹ ē. Habuit Cēforin⁹ in vl
tima senectute aliū filiū quē de qđā adolescētula Solonia Clientis sui filia
pcreauit q̄ ad d̄ram aliorū Latho solonian⁹ dict⁹ ē de isto natus ē fili⁹ q̄ ad
p̄turā vsq; euasit. In Tracia demū moriēs De q̄ est genit⁹ splēdidissimus
Vticēsis de q̄ scđo loco hic nobis mētio ē. fuit ille Vticēsis imitator in oī
bus cēforini tāto ardore cōplectēs vt diuicias nō secus ac incitāmēta
luxurie et bonorū morū corruptrices p̄tēneret. floruit ea tēpestāte cū ciuile
bellū inter Pōpeiū et Cēsarē esset. Pōpeianazq; parciū (vt fere oēs boni)

Quo Cat
nes

fuit. sed Pompeio victo et interempto. licet potuisset facile cesari cedere. ad cuius
amicitiam non spernendis conditionibus per amicos iurabat eas tamen spreuit nec vol-
uit ei quod libertatem euertisset unquam cedere. Utica tandem obsessa et si per mare effu-
gere potuisset. ne se fortune casibus subiceret amicos et filium ad mare occu-
pandum monuit. Ipse Plautum librum de immortalitate anime legens. postquam bis perfecit
seipsum interemit. sed colligato per amicos Vulnere et medicamento (ut ser-
uaretur) adhibito ipse ne superesset. manibus vulnus dilaniavit. pauloque post vitam
perclussit. filius eius cum Iuba et Scipione belli mole sustinens tandem et ipse inter-
iit quod ultimus Catbonum ex hac familia fuisse legitur.

Cornelius Cossus pulchritudine forme venustus et corporis robore ani-
mique fortitudinis praestans. tribunus militum sub quincio Lincinato fuit eo tempore quando cum
Deietibus belligeraret. fuit is unicus praesidium reipublice. Roma. Nam cum fidenates
ob praesidium rebellassent. coniungendo se Deietibus romaeque legatos ad se venientes.
contra insurgentium occidissent. tantus paucorum romae milites incesserat. ut non secus ac
praenuntium suum fidenates extimescerent. quorum mentes instinctu laertis Tullii
eorum regis ita exarserant. ut penitus delere et excindere romae. animos intenderant.
Cossus itaque videns comilitonum suorum timorem et ex alia parte Tullium effe-
ratum et romae exercitum intendantem cernens. ut suos solaret. Equi sui frenos in Tullium
nisi dixerit Nec (ut Livius quarto libro habet) dicens verba Hicine est ruptor
federis humani. violatorque gentium iuris. Nam ego hanc mactatam victimam si non
sancti quicquam in terris esse dii voluit legatorum manibus dabo. Edita in eum irruens
diffracta casside. disupto clipeo eum praecipitem in terram dedit. mortuum spoliando
corpora Secunda opima spolia (et prima post Romulum) feretrio Pontificali.

Adamercus Emilius clarus civis multis in reipublice magistratibus usus
cipue tribus dictaturis splendidus habetur in quibus tale se gessit. ut nec militem
desset ipse nec ipse miles suo sub auspicio ut quidam voluit Cossus regem inter-
emit. Et si alij sentiant Cossum non tribunum militum. sed tribunum militarem fuisse.
In secunda dictatura tulit leges salubres et acceptas populo. Inter quas una
fuit. ne censura ad quinquennium (ut ante) sed ad annum et sex menses duraret.
Tercio dictator creatus tunc cum romae. fusi et castris eruti essent. brevi sua vir-
tute Deietes fidenatesque vicit. non modo hostium castra sed urbem fides
nam capiendo. fuit hic suo seculo inter primarios civis habitus. Omnibus
ordinibus gratus et charus non minoris auctoritatis in senatu quam estimatio-
nis in populo.

Adarcus Adanlius nobilitate generis. generositate animi. corporis fortitu-
dine inter omnes ceteros. tunc cum Roma a gallis capta esset et pallacium seu cap-
itolium quo iuventus omnis confugerat obsideretur. gallos ascendere temptantes (ex-
citatur anserum sibilo) praecipitavit. et solus obstitit ne interciperetur et deleretur roma.
reliquis. Ob quod tam celebre facinus capitolium dictus. magne estimatiois. ingentis
glorie apud suos civis fuit. quoad penuria et rerum inedia civitas vexari cepit
ta est Tunc Adanlius (perterritu liberalitatem et amoris in plebem) frumenta viris
timidi dimitte. Qua re ita sibi populi animos conciliavit ut soli eum celebrarent. orna-
rent. laudibus efferrent et complecterent eum liberatorem. patronum. conservato-
rem. et parentem dicentes. Qua re in tantam potentiam devenit. ut quicquam vellet
apud populum conficeret. Et primus sue gentis ex patritio plebei factus est
Suspicio inde oborta ut regnum appetere que cum liquidis signis et non temnen-
dis indicibus praepararet. Nulius Cornelius Cossus (dictator ad hoc creatus)
eum in carcerem duci iussit. tunc a Marco Adeneno et Q. Publio tri. ple-

hic picta magis nō resistente q̄ ap̄ pbāte plebe De saxo tarpeio est electus
sic idē locus eidē homini eximie glorie monumentū & vltime pene fuit. gens
Adanlia inter se puenit ne vllus Adarcus prenominaetur.

Adarius Rutilius consul elect⁹ p̄tra Sānites rebellantes castra mouit.
tanta ferotia & strennuitate adort⁹ hostes vt breui om̄e Samniū in deditio
nē accipet. Mernicis paulopost desciscētib⁹ idē arma intulit & breui eos fe
liciter subigendo gloriosum triumphū de vtroq; populo egit. De hoc Lini
us abunde. ix. lib. i. decadis. fuit alter Publius Rutilius cū Baio Abutio
creatus consul (militū qui ad custodiā asie remanserāt & eam hostiliter des
trastauerūt) patre ciniū assumpsit. Vnde p̄flans apud equestre ordinē in
uidiā repetundarū accusatus. cum iudiciū apud equites romanos esset. ab
eis in exiliū actus a populo desiderū sui prestitit. senatui eo ciue absente. sū
mū decus et p̄ma glā adēpta videbat. Nec Linius de eo. vii. decade. 7. ix. li.

Lucius Volumnus militaris discipline maximus obseruator et scens
tissimus belli dux. cōsul cōtra Sānites & tusculanos castra mouit. quos va
rijs cladibus afficiendo. parere romanis cōpulit clarioꝝ longe ex eo habet
Quod (ciuitate pestilentia graui oppressa) cōsiliū dedisse traditur. De
Esculapi⁹ romā deuehere. curandi morbi gratia. quo ipse cū nouē alijs le
gatis missus in templo rite p̄ces pegit. Vnde serpens ab imagine Escula
pij prodiens ad naues ro. sensim scripsit & in tabernaculū ipsius Volūnū cō
scendens. romanis abeundi fecit facultatē. In tyberim itaq; veniens. ser
pens e naui descendens in proximā syluā ptendit. in eo loco vbi quieuit de
lubriū Esculapio erectū & ciuitas morbo leuata est. Vñ cū Volūnius p̄m⁹
huius rei p̄sultor extitisset. Ipse visus est urbem tam enormi malo libera
se. ob quā rem clarus inter ciues habitus est.

Philo consul p̄tra Zinates creatus eos egregia victoria supauit. & tantū
voluit cōsilio & virtute vt Linius. ix. li. (faciēs cōparationē ad Zilerādriū)
non vereatur eum clarissimis & primarijs ducibus inferere. Secundo cre
at⁹ p̄sul in greciā traiecit ex q̄ magna gloria po. romani et sua reuersus est.

Q. Metellus oim̄ est romanorū felicissimus iudicat⁹. Primo q̄ in ea vr
be (que dominū haberet orbis) generatus. Secundo q̄ nobilissimis splē
didissimiq; parentib⁹ p̄genit⁹. Tercio quia om̄ibus corporis animiq; vir
tutib⁹ esset insignitus. preter ista habuit secundissimā & pudicissimā vrōrē.
gesserat imperiū hūulare. fructus erat impij Castrensis honore. De hosti
bus gloriosos reportauit triūphos. filios habuit quattuor. om̄es virtute
excellentes. e quibus tres vidit consules. vnū triumphalē. Tres filias bo
nestissimis viris matrimonio locauerat. quarū filios optime indolis in vl
tima senecta. curarū solamē habuit. nullo diffortunio vita ptamiata est vt
tristitie causē suggerent (quā principaliorē felicitatē philosophi estimant)
vita cū gloria transacta insigni pompa a filijs generisq; elatus est et in pa
trio repositus monumento.

Q. Cecilius Metellus eo tempore quo Pseudo Philippus contra am
corum Abacedonie finitimos bellum intentauit et vnum exercitum. cum
Adarco Viuentio pretore deleuit ad internitionem occidendo. consul lect⁹
contra eum iuit. et post variā belli fortunā eum victus interim de quo tri
umphando ingressus est urbem Adittentinus inde Romanis oratores ad
Ricbeios ab illis fuere violati et percussi. non sine senatus ignominia. Vñ
deidem Metellus contra eos electus belli dux bis decernendo ita vires

eorū extenuauit. ut in ipsius potestate esset. penitus acheum nomē euertere.
Iterū cum eis decertās in angustijs. Thermopylenſibus. ⁊ si Sobeciorū et
Calcidenciū auxilijs uterent̃ nihilominus in eam necessitatē adduxit ut
Eritolaus eorū dur seipm occideret. Dehinc Hispania rebellāte cōsul cōs
tra eos mittit eos breui sub pulcū iugū misit. particulariter. Celtas ⁊ Diar
baicas debellādo. fuit hic Adetellus p̃tor ingenua ingenij acrimonia. tes
nacissim⁹ secretorū ea ne amicissimis quidā cōmunicādo. ita ut cuidā amē
co de rebus suis sciscitanti respōderit Tunicā meā interiōrē exuerem si eam
cōsiliū meum scire existimarem.

Alter eiusdē nominis Humidicus appellatus fundibulan⁹ deuicit ho
mines siluestres. et a ciuilibus moribus abhorētēs. sortitus dehinc Humi
diam Jugurtā regem bis superauit. totā Humidiā hostiliter pagrando a q̃
remerito Humidici nomē adeptus est. Sed cum non uellet cōsentire in le
ges Graccanas a L. Alpu. satur. tribuno in exiliū actus nec ea re flecti pos
tuit. ut p̃uiciosis legūlatoribus assentiret. In Sinurna itaq; exulans post.
Adarij fatū magno ciuitatis plausu patrie restituit.

Q. Adet. pius cognomēto supioris filius ob lachrymas quas effudit cū
pater Humidicus exularet p̃ij cognomē tulit. Volunt tñ aliqui eū p̃iū ex
hoc dictū Quod uestam deā ex flagranti ede sustulisset. utcūq; vir fuit non
minus splēdidus virtute bellica q̃ pietate. preturā sortitus. Adarfos rebel
lantes cōpescuit Q. popediū eorū ducē interimēdo. Inde succedere bello.
Sertoriano piculossimo. p̃cul in hispanias p̃ficiscens L. Adarcoleū pre
torē Sertorij cū toto exercitu deleuit. Minc cū Ad. perpēna ⁊ eodē Sertor
io bis decertans. hispania. eos expulit.

L. Adetellus ea tēpestare cū Caius Cesar victor urbem inuaderet vela
letq; spoliare. Erariū is questor viriliter se ei obiecit nō sine uite piculo De
eo late Lucanus. Et siquidā Q. Adetello id attribuāt. qui Ereteses vicit ⁊
Zidonā urbē p̃ualidā expugnavit. subuertit p̃terea Liciū ⁊ sidoniā aliasq;
ciuitates p̃diuites quarū opibus baud parū erariū est adauctū Et hec bre
uiter de Adetellis dicta sufficiant.

Caius Luctacius p̃mo punico bello post deuictū Attiliū cōsul Attilicart
peno obijcit. cum quo ad Egates insulas pugnādo nautico certamine eū
(et si nō nihil nauū nūero p̃staret) victū in sagā conuertit multas naves
magnūq; militū numerū cepit. Attilicaremq; cōpulit ad fedus sanciendū.
Vnde sicut gloria secūdi punici belli apud Scip. maiorē. Tercij apud mi
nore. sic p̃imi finis apud Luctaciū remanet.

Attilius Regulus p̃imo punico bello tanta virtute ⁊ felicitate cū Car
thaginēſibus pugnavit ut omnē eorū ferociā penit⁹ ostriuerit. ita q̃ ne spes
quidē eis sup̃esset eū posse vinci. Aditentes igit ad Lacedemonios suppli
citer p̃c̃erūt ut ad eos aliquē p̃stantē belli ducē mitterēt. Idij itaq; misera
tione mori Xantippū cū paucis auxiliaribus copijs misere qui p̃mo impe
tu nedū vicit Attiliū sed eū viui in potestatē redegit. Carthēſis itaq; inieca
tus cū post aliquot tpa romani opa Luctacij. multos milites cartaginēſes
sū cepissent ut hū cū Attilio p̃mutarent in senatu Carthaginēſi actū est. Ad
quā rem accepta ab eo fide Regulus missus. qui cū patribus in curia dis
suasisset ne p̃ se sene ⁊ viribus exhausto. tot milia fortissimorū militū dimit
terēt reclamantib⁹ amicis. exsoluēde sponsionis grā cartaginē redijt. Mō

inseme ad q̄ crudeler cruciatu reuerteret peni indignati eū dicunt tolli
inclusisse qd̄ acutissimis clavis erat refectū ⁊ per p̄cipitiū. cuiusdā p̄ealti
montis deiecisse.

L. Cornelius Sylla questor eo tpe fuit cum **marius** cōtra iugurtam re
gem bellum gereret. Et cū eum duabus maximis cladibus supasset despo
ratis rebus ad **Bogum** regem iugurta pfugit in quē cū ro. molirent verte
re arma rebus suis timēs. Iugurtā Sylle tradidit quē opa Sylle captum
marius in triūpho duxit Sylla ne sua gloria fraudaret in clipeo regē **Bos**
gū tribuentē ei Iugurtā fecit pingi ⁊ in annulo eadē insculpsit. Vñ mari⁹
indignat⁹ qd̄ gloria triūphi sui obscuraret. Sylla qd̄ **Adari⁹** ei meritā laus
dē p̄riperet. simitas imp̄mis et dissidie inter eos fieri cepte sunt q̄ illico ita
excreuere vt nullo p̄silio nulli⁹ industria possent deprimi. Sylla nobilitatē
Adari⁹ pplm fauentē partib⁹ suis habuit. Vicit⁹ Sylla **Adariū** iterū vicit
italiaq; eū expulit. tāta crudelitate in ciuib⁹ debachādo vt pulcherrimā vi
ctoriā atrocitate crudelitātē debonestaret. mltos p̄scripsit innūeros intere
mit. locupletū bona diripuit. ita qd̄ **Q. Aetell⁹** ei imp̄mis amic⁹ talib⁹ eum
vbis redarguit. Quis malorū finis erit quousq; p̄grediēs intercuntū res
quē expectare iubes. haud em̄ supplicii ab hīs deprecamur quos necare
instituiti. sed ambiguitatē ab hīs quos seruare decreuisti. cui Sylla respō
dit. Nondū cōpertū habeo quos dimittā declarando vbis animi seuitiā et
rabidā sanguinis sitim. Obijt hic pediculari morbo. tot em̄ ex ipsa cute or
te sunt pedicule vt nullo hūano posset curari auxilio. deū nimirū efferum ⁊
sanguinariū hoīem singlari plaga ⁊ tetra clade afficiente.

Caio **Adarius** ex arpinate opido oriūdu. eques rome stipēdia fecit et
cū sua vtute ceter⁹ anteiret de vna dignitate in aliā est p̄uectus sub **Aetel**
lo in **Humidia** militās ⁊ militū ⁊ ppli beniuolentiā sibi collegit. inuito **Abe**
tello ad p̄sulatū petendū romā p̄cessit quē ppli fauore illico est p̄secut⁹ Vñ
Iugurtam vicit. **Lymbros**. **Leutonasq;** ad **Tricies** centena milia occidit.
Italiā ab imminente periculo liberādo multisq; victorijs de varijs po. ⁊ gētijs
bus celebris. septies p̄sul est designatus qd̄ nulli libera ciuitate euenit cum
nobilitate semp gessit similitates eos (vt **Crispus** inquit) **Moies** multarū
imaginū appellāto. Tandē cū Sylla dissidēs eā p̄trariā habuit. Vñ victor
potiret vrbē magna in ciues crudelitati vsus est. Ceterū sicut bello sic ⁊ cru
delitate a Sylla supatus victus in **Adinturnensi** pallude latuit. ⁊ cū **Lym**
ber ad eū missus vt eū in vltionē victē gentē trucidaret. deterritus maiesta
te viri p̄petrare facinus nequit. Vñ dimissus a **Adinturnēsibus** ⁊ ad mare
deductus. nauī fugit rediensq; in italiā maximis copijs suffult⁹ iterū Syl
lam vicit a quo denuo victus vñ tante claritudinis misere interijt.

L. Cornelius Lynna in p̄sulatu p̄nitiosas leges ferre p̄sumens a **Sneo**
Octauio collega vrbē eijct⁹ ip̄e exercitū **Zipij** **Claudij** corruptū illecebris ⁊
ignauia in potestatē redegit et cū nō speraret posse se hīs copijs hostibus
resistere. **Adarium** ex **Ziphrica** cum magno exercitu acciuit cū quo vrbē vi
cit multorū intercuntū sanguine victoriā coinquinando. Demū cū milites
suos in naues inuitos cogeret ab eis misere est interemptus.

Adar. Tul. Cicero ex **Arpinate** opido (vt **Adarius**) oriūdu. cū p̄m
romā veniret eloquētia p̄ceter⁹ polluit. Vñ ob vtutes de vno magistratu in
aliū est trāsuect⁹. p̄sul p̄iurationē **Latine** ⁊ **Leibegi** cōpescuit ex q̄ re im
mortale glām est sortit⁹. Demū a **Zippio** in exiliū missus magno honore

ab

f

omni ordinu sensu est reuocatus. Ingruente civili bello Pompeiande partes secutur. Cesari oblectatur est tandem victo Pompeio cum Cesare reconciliatur. Octavianus adolescens post mortem cesaris partes acerrime est tutatus. Exorta inter triuuiros discordia intuitu Antonij, cuius inimicus semper fuerat pertrucidatus est quantum in latina lingua valuerit libri ipsius testantur.

Q. Hortensius inter clarissimos facundissimosque oratores habetur fere tunc esse longe melius ex tempore quam premeditato porasse. In vestibus cultuque corporis ita delicatus ut nunquam in publicum prodiret nisi oes pluce togeque ex ordine essent compositae ad consulatum usque euectus est. tandem cum civile bellum inter Octa. Anto. Brutum et Cassium esset Cassianus sequutus partes tunc cum ipse sibi manu intulit etiam occubuit.

Marcus Varro sententia Lactantij firmianus omnium grecorum et latinorum fuit doctissimus cui sententiae et diuus Hieronymus accedit. Augustinus. inq. li. 8. ciui. dei. xxi. c. ita inquit. Acutissimus atque doctissimus Marcus Varro etiam scripsit plures libros quorum nonnulli hodie extant. De origine latine linguae. de etatibus urbium. de antiquitatibus et de selectistis. de re rustica et innumeros alios nominum elegantes qui profundos et eruditos praeterea oes etate sue oratores longe antecelluit.

Tres Curij oes oratores fuere splendidissimi quorum Cicero mentionem crebro infert in epistolis familiaribus. de oratore et claro oratore. fuit patris filius et nepos nescio quis alteri facundia praefereendus veniet. filius tunc tribu. plebis fuit. Cum cesar primum italiam inferret cuius prius inimicus fuit insensibilissimus. Demum corruptus pecunia suas cepit tutari partes semperque pro eo perorabat est ut asinabac praeter esset. ob id Lucanus et Venalis curio linguae interemptus tandem est cum toto exercitu cum aliquot mensibus pro cesare arma tulisset.

Duo fuere Antonij quorum primum fuit in numero clarissimorum oratorum habitus libertas vnicus pugillator et custos. otiosus. sobrius. humanus et virtuosus. filius et si ipse facundia precelluerit haud tamen patri equandus ob vite dissimilitudinem. incotinens namque. luxuriosus. ambitiosusque extitit post mortem cesaris vi et armis sibi prius partes asciuit. Et praeter insectores cesaris inimicissimum se gessit. tandem cum ad principatum haud dissimulater aspiraret. suasu Liceronis. hostis prius est iudicatus. Et quoniam Lesa. Octa. adolescentiam contempsisset. hortatu senatus et Liceronis opera idem in eum armatus est quod clare ex Philippicis (quas Cicero contra hunc Antonium scripsit) potest elici. cum Cesare iunior reconciliatus triuuium huius duo cum Marco lepido constituerunt innumeros ciues prescribentes necantesque ut clare Zipsianus Alexander et ceteri testantur. ipse Antonius amore Cleopatrae exarsit ita quod per vehementiam amoris quasi in amentiam sit redactus. cum ea totis noctibus est puiuat celebres ciues intuitu illius occidit. sed veniens cum Octa. in secundam discordiam apud Acciacum promotorum nauali proelio cum eo perfluit. ubi victus mortem sibi praesciuit. Cleopatra ne in hostium deueniret praeterea a serpentibus (quos ad id comseruauerat) est interempta.

Lucius Philippus et ipse clarus annuerandus oratoribus. lingue fuit libere sententiarum grauitate et densitate scaturiens cum aliquando praeter Antonium. aspirantem ad principatum pro republica in curia dixisset ptemniq; ab eo incipet libere dixit. Quia tu me non habes ut consularem nec ego te ut consulem praeter cetera vite decora. fuit hic philosophiae aliarumque artium doctissimus.

Albarcus Seruilius senatorij ordinis vir claritudine cum parentum tum sua honestissimum haberet inter primarios ciues locum. Eloquentia et dicendi arte multis et fere omnibus est antepositus.

Abare Crassus oim ro. cuius ditissim⁹ fuit inerplebilis cupidinis qnto em plus habuit tato plus (vt oim auaroz natura est) pcupiuit. Et cu ptes au diret abudare auro id effecit vt ea sibi puincia decerneret. speras se splendis spolia posse naciſci. sed sec⁹ q ipse credidit. fors tulit. cu filio naq; 7 maiori exercit⁹ pte interfect⁹. ludibrio pterea ab hostib⁹ habit⁹ est. Ma cu caput suu amputassent in tot⁹ q exercitu blasphemates 7 irridetes circutulissent. Postremo aurū patulo ore infuderūt. Lamantes aurū Crasse sitisti. aurū bibe. is eloquentia 7 dicēdi glā pauc⁹ admodū suo secto cessit.

Decius Brut⁹ putatiue cesar⁹ fuit fili⁹ cu matre naq; sua sorore Latōis rem credebāt hīe cesar ea opinio in morte cesar⁹ aucta est. Ma cu ptoz ceteros piuratos stricto macrone viderit irrudentē Brutū obuoluto capite grece dixit (vt inqt Suetoni⁹) etiā tu fili. Estimāt ille Brut⁹ fuisse i causa vt cesar interficeret 7 si cesar ei hosti (quē in suā ptatē redogera) pepcisset fertur ex eo pcatat⁹ qd plures statue sue inscriberet. Brute dormis designātes sicut Brut⁹ olim reges exegisset sic hūc debere tyrannidē cesar⁹ extirpare. post mortē cesar⁹ varia vsus est fortuna fert⁹ dormienti astitisse imago hūa na specie angustior a q cu quereretur qd cēt. sum mal⁹ tu⁹ demon rñdit apud Philippios me videbis. Aban⁹ in eo loco cu Octa. 7 Zinto. pferēs ipse in sinistro cornu dextrū cornu (cui Octa. pfuit) vicit. At dextrū ipsi⁹ cornu (cui cassius inerat) ab Zinto. pulsum est. Credēs cassi⁹ oēm rē pditā. totāq; belli fortunā inclinātā esse. manū sibi intulit Brutus deinde impar hostib⁹. et ipse moriens cecidit.

Sacellū fuit foro adiacēs olim pudicitie pstructū cui inerāt Seruilia Lucretia Virginea Cloelia Porcia Julia Cornelia Claudia alieq; inuēere feie illustres.

Seruilia nobilis patrona cu p pīem plebeo hoi cēt despōsata. 7 ob id nō posset interesse sacr⁹ q fiebāt a patricioz mlierib⁹. Ipsa castissimas ex plebeis feias colligēs. ppiā arā dicauit. pudice casteq; cu alijs sacrificando.

Lucretia filia spurij Ancretij Tricipitini Tarquinio Collatino fuit coplas ta. Supbo rege ro. obsidēte ardeā regios inueues desiderij cepit inuisendi. piuges. 7 qlibet eoz suā laudib⁹ extulit ceter⁹ anserēdo. tū Collatin⁹ quin Imus ait. inuisū agā qd agāt qd oclū viderit mētes credāt. Veniētes Iko mā regias nur⁹ coreis delicijsq; inuenerūt intētas. At q cū cēt placide excepti illico Sert⁹ Tarqni⁹ praua pcupiscētia in eā exarsit. Postq in castra rediissent clā romā trāsies in Lucretie diuertit domū a q pbenigne except⁹ nō ere supueniēte ipsi⁹ thalamū est aggressus. 7 cū eā nec pīo pīb⁹ aut minis posset cōmouere vt ei obsequeret. Postremo se seruū eāq; intercepturū mīstus est 7 dictuz qd eos ob stuprū necauisset. territa fama discriminē ei (7 si in vita) morē gessit. Abane facto pīem maritūq; ex castr⁹ fecit vocari 7 cū sper sis capillis. lugubri veste. pīnuo lacrymare. nec posset p fletu formare vbatandē ea q facta erāt dixit. Ignoscētib⁹ 7 pdonātib⁹ culpā rñdit se qn honeste nō posset lōgi⁹ nō esse victurā. Et si pctō aboluēret supplicio nō liberasset. ne vlla impudica Lucretie exēplo viueret. Eo dicto cultrū (quē sub veste occulerat) pferēs seipam interimit. vñ Adartial⁹ pulcherrimo ē epigrāmate cōplexus. Dū foderet ferro castū Lucretia pect⁹. Sanguis 7 torrens egrediet. ait. Vt pateat cunctis me non fuisse tyranno. Sanguis ante deos spiritus ante maves.

defunt sic alij

Virginea Lucij Virginij filia. forme fuit pstante et inextinguibilis pudicitie. despoderat eam pater P. Lucillo homine et virtuoso et populo charo. Et Zippius Claudius decemur ei amore occubat. rape violenter instituit. Sed cum ob patris auctoritate quam studiose resistebat non posset. Iam in ius cuiusdam suo clientis ei adjudicauit. Pater videns eam periculo expositam cum alia via vindicare in libertate non posset seductam paulo a populo et cultro in meritoria taberna arrepto eam statim interfecit. adiiciens vocem ea sola via quam alia non possum castitatem suam seruo. populi furia percitus tam tetra facinore. decemuros abdicare se magistratu coegit. sic Virginea decemurat potestatem (ut antebac Lucretia regalem) sua morte ademit.

Loelia eo tempore quam Porcena rex urbis Iko. obsidione cinxerat cum multis alijs adolescentibus et virginibus. obses ei data. venustate corporis. vultu pulchritudinem animi virtute vicit. Nam timens pudicitie sue. ne ea a vesanis hostibus perminaret infreno equo tyberim tranauit ad suos redeundo. Unde ei Irome publica statua erecta. Porcena eius virtute commotus ceteros obsides dimisit.

Porcia Catonis filia Brutus viro tam tenere maritum adamauit ut se de eo solita esset cum rescisset eum in cesarem iurasse sponte pedem nouacula vulnerauit. Ad quam rem maritus trepide occurrens cum eam redargueret dixit. volui expiri si res non ex sententia tibi cessissent an mortem mihi inferre possem. Illa lo namque longius esse supstes. Post mortem mariti diligenter ab amicis asseruata ne sibi nocere posset cum ferrum deesset. candentes carbones deglutiuit. Unde Martialis. Coniugis audisset fatum est Portia Brutus. Et subtracta sibi cernebat arma dolor. Ut pateat cunctis mortem non posse negari. Dixit et ardentes rapido bibit ore fauillas. Nunc et mortem turba molesta nega.

Julia Caesaris filia. Pompeio magno nupsit. quem tam ardentius amauit ut nihil tam optaret quam suam felicitatem optaret. Ob id cum Pompeio sacrificanti hostia sanguine toga perspessisset eam in domum misit ut alia afferret. Julia sanguinem perspicua credens ei aliquid sinistri euenisse ita territa est ut abortum faceret et paulo post ex pressso dolore moreretur. Ea mortua statim animi mariti et prius exacerbatum sunt et ad bella perniciosa quam postea secuta sunt mentes intenderunt. Cui rei ipsa viuens obstiterat et vnicuique vinculum eorum amicitie fuerat.

Cornelia Lentuli viro tam fuit pudicitie et castitatis ut cum ara pudicitie consecrata esset. sola ex omnibus matronis est electa quam id perficeret quam re immortalitate est consequuta. Que facere veneri templum casteque pieque. Terrena cuncta ruunt. fama virtusque manet. Sulpitia ex toto sibi merita orbe legi. Ara pudicitie pectus sibi quodque pudicum est.

Claudia virgo vestalis ob celeberrimum corporis cultum. incestus suspecta fuit. Et cum nulla sua purgatione populo satisfaceret demum nauim in qua deum matrem bele vehebat et que nullo nixu potuit traduci ad litus sola balteo traxit ut late in historia Zippij pulchri fratris supra exposuimus.

Quum primum in Pompeium oculos conicio. Dis vestraz fide quam clemens pius et benignus apparuit. quanta fratris serenitas et faciei maiestas. Coherebat brachio Antonius Pius haud dispar ingenio aut comitate inferior. Quis iuxta Nerua: Tyberius: Vespasianus: Titus: Adrianus: et magna Cesarum pagoda infinita

q̃ soboles. Cum om̃ia accurat̃⁹ d̃metio: singulorū
inquirens nõ m̃ia subito lictorū turbas submouē
tium exauditur clamor et strepitus. Concurſus ex
oritur inquirentium quid sit nouū aut culus hec fiant
iussu. Diffundit rumor qui tota passim vrbe inuales
cit Fredericū eius nomis terciū fato functū: iam tar
tarei amnis traieciſſe fluenta: subito affuturū. Tur
ba effunditur om̃is nulloq; ordine preceps ruſt vul
gus. quum duo vīri celeratis passibus portam per
tunt: infinitum famulantū trahentes agmen: qui
sunt inquirō: iam magni aliquid ratus fore. Cum
Picus minor qui crassioris est habitudinis obesior
risq; ventr̃ Octavianus est Augustus: cuius sub im
perio aurea fuere secula: qui placida pace Janum
clausit: super Baramantas et Indos imperium p
ferens. Huic paruit quicquid ab vltimis Hadibus
ad extremas Ganges terre patet. Cuius inimicus est
brachio Cesar Dictator: qui virtute qua polluit ex
priuato in tantum creuit fastigium om̃es comitate
excedens: qua ad penitentiam sepe fertur vsus. Pro
cedunt (vt suggerit cōiectura) Fredericum exceptum
Quā flagranti animo desiderio feruidaq; concupis
centia adesse huic actui cuperem. At Picus impetra
ta a comite deo (quisquis is erat) licentia licere dixit
et ita euntium cetū immiscemur. Appropinquabat
non paruo comitatu cum Augustus collo eius herēs
Salve vera Cesarum proles: lumen gentis. specimē
iusticie: equitatis exemplar: imperij fax et fulcimen
tum alta exclamauit voce. Cesar raptim oscula pe
tit: amplexus iungit: et dexterā dextere implicat.

Gneus Pompeius civili bello quod inter Mariū Syllāq; fuit adol
lescens adhuc Syllanæ inſequutus est partes apud quē tante reputatōis
fuit vt soli ei veniēti assurgeret. et eū impatorē vocitaret. a repu. varia ei cō
missa sūt bella q̃ oia p̃sperime administravit. Dicit priuatis et oia maria ab
eorū inſestatōe tuta reddidit. sup̃auit Albitridatē et piculōſiſſimo reipub. tpe

pra Bertonii dux belli est declarat. Eques (quod nulli romanorum convenit)
antequam aliquem magistratum nancisceret. triumphavit praeterea solus consulatum ge-
sit. quod autem cum nemo et ex magnitudine rerum ab eo gestarum magni cognomentum
tulit. mortua iulia cum Caesare dissidere cepit offerentibus hic inde amicis. pacem
condiciones et caesare ad eas inclinante. ipse eas respuit Caesarem quodammodo retinens.
sed cum audiret cum exercitu in italiam transivisse. cum maiori parte senatus et omni
nobilitate Brundisium fugit in Africa traiecit. quem Caesar itrepide secutus
sua audacia senectus maris tempestatem contempsit apud Dirachium eum inveniens ma-
num peremerit. ubi vicerat Caesar. deleri in integrum potuisset. sed Pompeii pietas civibus
precepit. canendo receptui Caesari itaque ex omni loco strahendo vires in tantum exer-
citus robore prevaluit. ut eum longa obsidione premeret. murum obducendo iterum
belligerantibus Caesar superior magna clade eum afficiens. vicerat Pompeius desperat. re-
bus ad Ptolomeum regem adhuc inveniendum profugit. qui eo non admissus. opera et profici-
dia cuiusdam Achillis eum fecit interim. qui ad nauigandum in scapha in praesentia con-
iugis Corneliae. caput sibi praescidit. offerens illud ut singulare donum Caesari Et lu-
crum abinde sperans. eum ut equatorem amatorem eo populit. quod sceleratum Ptolomeum
regio puniret dyademate. De ipso Achille tante crudelitatis penas sumpsit.
Hic finis clarissimi romani fuit qui duos relinquens filios Sextum et Lucium qui
rum uterque post patris mortem varia usus est fortuna Sextus cum Caesare in hispaniis
decertans eum vicerat in fugamque compulit. ita quod caesar de inferenda sibi morte cogita-
ret tandem fato ita ferente eodem die ab eo vicerat est. et ad internecionem usque deletus.
frater non prospiciendi usus fortuna. Et ipse variis iactat. procellis. exula patria
vita claudit. Hoc miserationum dignissimum quod tres tam illustres viri in tribus
orbis terminis procul a patria opprecierint. Vnde Adarcialis. Pompeios iuvenes
Asia atque Europa ipsam terra Libies si tamen vlla tegit.

Antonius sextusdecimus imperator tante fuit clementiae mansuetudinis et be-
nignitatis ut propter cognomen po. ro. ei indiderit. nomen non abhorrens ab hostis
ingenio in familiari namque et quotidiano sermone habuit et consuevit dicere malle
se unum servare civem quam mille hostes occidere. ob quam rem moriens. tantum desiderium
sui ro. reliquit ut eum viritum deplangerent. ob viresque transacte rectitudinem in
numerum transferrent immortalium deorum.

Mervus Terciusdecimus imperator in ultimo senio electus rempublicam. ro.
(sceleris rapacitate et flagicio comiciani oppressata) ita restituit ut nulli quod pe-
nitens civium molestus aut gravis esset et eam denique de se spem fecit quod in integrum
rempublicam. restituisset si non fuisset morte peremptus parum namque ultra annum impe-
rium tenens. vite claudit diem. ut tamen quantum in se esset reipublicam. consulere. Traianum
singularis innocentiae et integritatis virum cooptavit. Ipse ob iusticiam et tempe-
ramentum inter deos refert.

Vespasianus Decimus imperator ex gente Flavia magis honesta quam splen-
dida originem trahit Et cum rempublicam. malicia principum fere esset subversa (et a tri-
bus suis antecessoribus Vitellio. Otone. et Galba. cum propter ignaviae seordi-
amque tum propter vite brevitatem et atrocitatem exitus) ita fuisset periclitatus ut
difficiliter ei subveniri posset. cum propter militum discordiam et inobedientiam
tum propter putentiarum multarum rebellionem declaratus ut sidus quoddam efful-
sit. namque princeps ita milites tumultuantes sua auctoritate compescuit. provin-
cias rebellantes deterruit ut brevi omnes res redigeret in ordine et formam
pulchri status in rempublicam. in castris militarem disciplinam. iam abolitam restitueret
Ita amicis charus. hostibus formidolosus fuit ut multas gentes. nationes

neſq; imperio ſubigeret. ſingularis iuſtitie. aurei temperamentu enituit. nec
tantas virtutes. aliud viciu preterq; execranda auaritia inqnauit cui plus
nimio tradit indulſiſſe. Titum filiu in principatu conſortē habuit. Cuius
auſpicio urbē Jeruſolemitanā expugnauit et viciit Iudaicā nationem ad
exercitium cedendo.

Titus patre viuente particeps imperij fuit. eo mortuo. ſolus et quidem
ſolare. adminiſtraui et tante fuit humanitatis benignitatisq; in omnes. vt
delicie humani generis vocari cōſueuerit quotiens meminifſet. ſe nihil boni
in aliquem ex amicis cōtulifſe. cōuerſus ad ſuos cum animi amaritudine
(vt perhibet Suetonius dicere cōſueuit) amici diem perdidi. patrem in
auariciā pronū ſepe redarguit. Impūnis cum vectigal in locis vbi publi
ce mungi cōſueuit impoſuiſſet. id vt turpe et dedecoroſum cōtemnēs Titus
patrem vt eo abſtineret rogauit Veſpaſianus indignatus et cecus cupidita
tate lucri pecuniā ex ea re cōtracta naribus Titi admouit. querens nunq
doleret Vicit Iudaicā gentem et de ea ſplendidiffimū egit triumphum non
plus duobus annis et bino mēſe. patri ſuperſtes. a patribus plebeq; diu
tinoq; planctu eſt cōploratus.

Zidrianus ex hispanijs oriundus virtute qua polluit ad imperium vſq;
euehit non modo caſtrenſis artis et ſcientie militaris. ſed et litterarū peritiſ
ſimus. Is preter multa alia ipſius bonitatē teſtantia pontē et caſtrū in urbe
extruxit quale a peritis hiſtoriarū in hunc vſq; diem Zidriani moles appella
tur Iheruſolimas a Tito dirutas non modo reſtauit. ſed in imēſam am
pliauit Demū honeſtū cōſecutus ſenū. ſatis cōceſſit. maximis honoribus
a ſenatu populoq; poſt mortem exornatus.

Fredericus Tertius eius nominis ro. impator ex illuſtri et inclita Zuſtrie
ducū familia oriundus. Zilbertū Sigismundūq; eiūſdē familie homines an
teceſſores habuit. ipſe natura pius et placidi ingenij. non tā ob res bellicas
q; ob inſitā animo prudētiā. formidoloſus fuit Erhorruit bella fugit diſcri
mina et ancipites varioſq; caſus ſemp habuit eroſos. pacē et tranquillitatē
vite. nimia plus cōplectēs. Inhibabat diuicijs ad quas ſemp a prima infans
tia animū adiecerat. et magnā viuens auri credebat habere quātitatē que
tamen poſt mortē nullatenus fame reſpōdit. poteſt hic iure nec inter bonos
aut malos principes nūerari. ſed videt ob animi manſuetudinē non nihil
plus ad bonos declinare. nihil enī vnq; ab imperio alienauit quo credebat
poſſe imperio pūdicati Et quia hic noſtro ſeculo fuit. plura de eo ſcribere
poſſumtemus.

Seneca Octavianus Octauij honeſti ordinis hominis filius. Julij Ce
ſaris ex ſore nepos fuit. nondū pubes a ceſare in familiā. nomenq; adop
tatur et in maiori bonorū parte cōſtituit heres qui ſtatim ceſaris intellecta
morte veteranos qui ſub Julio militauerāt cōciliare ſibi ſtudit quorū opa
et auxilio nunq; deſtitit pſequi patris interfectores Cum Marko Antonio
voluit firmare amicitias ſed Antonius eū ppter imbecillitatē annorū de
ſperit. at vidēs eū Veteranorū volūtarioſq; militū robore circūuallatum
per amicos ei recōciliatus eſt. Item Julia Agrippa conſucta fuit. poſt hac
adoptato per ceſarem Tiberio ſibi eam pater deſponſauit cum quo Brutus
tum et caſſiū ceſaris interfectores eſt pſecutus ſed iterū interueniēte diſſidio
ſenatus (ſuafu Liceronis) adoleſcentē octa cōplexus eſt pconſulem eum
creando. Panſamq; et Hirciū cōſules cum legionibus ſubmiſit vt ei pſidio

et alio eent quoz vterq; in acie cecidit nō sine vehemēti multoz suspitōe
credentiū pānsā dīlio Octauiani interēpti. tūc iterū reconciliat⁹ Antonio
vna cū Albarco Lepido hoie p̄diutē et pecunioso urbē diuisere triūuiratū cō
stituētes in q̄ vt sup̄ memoratū est. passim mīta cōmīssere nepharia. mltos
ciues p̄scribēdo inuēros trucidādo inter q̄s Licerō in grām Antonij ab
Octauio est interfect⁹. demū repulso Lepido Idij duo rēpu. administrare ce
perūt q̄ ad Antonij blandicijs Cleopatre irrent⁹ eā mīssere adamare incē
pet quā repudiata sorore Octa. duxit vxorē eā ob cām. tertio discordia inter
eos exorta. in tantā excreuit acerbitatē vt sedari plane nō posset q̄re exulcos
rat⁹ animis vterq; insigni apparatu copias strabit. et apd Zicciaciū p̄mon
toriū nautico p̄lio cōserētes vtrūq; Agrippe ḡstī vicit Octavian⁹ Antonij⁹ sus
gēs manū sibi intulit Cleopatra ne in triūpho duceret a serpētib⁹ est absū
pta. tūc sol⁹ Octavian⁹ sūme rerū p̄fuit et rēpub. varijs turbulētijis exagita
tā stabilīuit. pūncias q̄ in discordijs descuerāt. vi et ceditōe recepit reges et
tetrarchas ob iusticie et equitatē specimē pellerit. vt causas dissidiarū in eū
reijcerēt in q̄ re se talē p̄buit vt victori et victo eque char⁹ eēt partos nunq̄
antebac victos eo ppulit vt signa militaria crasso adēpta spōte redderēt se
vltro ei subijciētes. p̄domuit Germanias Gallias et Hispanias et toto de
niq; terraz orbe placidā pacē instituit nō vnq̄ aduersam fortunā expt⁹ quā
in Germania vbi duo legati cū omib⁹ militarib⁹ copijs ei interēpti sunt. in
ter q̄s mortē Quintij variā tā acerbe tulit vt caput aliqñ illiserit parietib⁹ ex
clamādo. Quinti Dare redde legiōes. fuit toto vite tpe felicissim⁹. rj. an
nis id triūuiratu. xl. in p̄ncipatu orbē regens. sed oēm felicitatē (vt in hūas
nis nil integri aut firmi est) filie et neptis spurcū adulteriū et effrena libido
p̄taminat q̄s in insulas relegās semouit a cetū hoīm. Ipse parta pace ad
urbē exornandā ouertit aīm. sua partim impēsa. partim amicorū celeberrimā
et p̄clara edificia extruxit ita (vt p̄hibet Suetoni⁹) qd̄ gloriari cōsueuerit se
marimorē relinquare quā latericeā inuenisset. Demū succedēte senecta in
vlnis dilectissime sue liuie aiām efflauit. senatus populiq; lachrymis p̄secu
tus p̄ssimis.

Caio Julij cesar ex gēte Cornelia sextūdecimū agēs auuū (vt ait Sues
toni⁹) p̄em amisit. Iuuenis adhuc marianas insequēbat p̄tes. semp plebē
se insinuādo ob id a Sylla p̄secut⁹ cū a satellitib⁹ suis in taberna qdā merē
toria inueniret pecunia se ne interimere redemit tandē Sylla vginib⁹ ves
talib⁹ p̄ eo rogātib⁹ illū p̄donauit asserēs identidē multos maros sibi in
esse. In iuuetute semp rogā laxius ciuit. talē se morib⁹ exhibendo vt Cato
Censori⁹ diceret. Lauendū a puero male p̄cincto. Zilij qdā dixerūt cauendū
dū ab eo q̄ vno digito scalpet caput. Edilis declamat⁹ pontificatū maximū
petijt et tāta p̄digalitate trib⁹ sibi osculauit vt ingēs es alienū p̄flaret. et uos
q; nobilissimos cōpetitores. Cottā et Abetellum vicit. ferē deosculanti mī
dixisse cū cādidat⁹ ab ea discederet. hodie me p̄tificē videb⁹ vel nō videbis.
hoc ē si nō declarat⁹ fuero tū strari er⁹ aliene vt in spōtaneū ibo eriliū. In
p̄tificatu viā sibi ad cōsulatū parauit. sp̄ sperās aliqd̄ turbulētie rēpu. exa
gitaturā. Saluis nāq; et trāquillis reb⁹ nihil potuit boni sp̄are. in cōiuratōe
Catiline et Catēgi mlt⁹ fuit suspect⁹. a q̄busdā etiā vt soci⁹ cōiuratōis noiat⁹
est. sed siue innocētia sua aut fortūa ita tulerit. nihil acerb⁹ a senatu in eū ē
decretū. licet se cōiuratorū defensorē sp̄ gesserit. Declarat⁹ cōsul cū bibulo sol⁹
ingrātū egit. cōpulitq; collegā in edes p̄uatas secedere ita vt qdā p̄ iocum
scriberent. in instrumentis et publicis tabellis Caio et Julio consulibus.

tribulū penitus omittens. cū nihil in re publica discordiarū oriret. **M**odum
adit studiū grā et a piratū est interceptū quib⁹ sepe p iocū cōminando dixit
postq̄ liberat⁹ fuero. oēs vos suspendā qd̄ et fecit. **M**edēptus nāq; pecuniā
eos insequit⁹ et captiēs ad vnū suspendit oēs. **V**eniēs trigésimotertio etat⁹
tis anno in **H**ispanias. **E**t **A**lexandri videns statuam acerbe ingemuit. ab
imo trabēs corde suspiria qd̄ **A**lexāder ei⁹ etat⁹ totū pdomuisset orbē. **I**pse
vero deses et ignau⁹. nihil clari fecisset. ab ea hora orbis dominiū aīo est cō-
plerus. galliāq; a pplo vt p̄diuitē et bellicosam suisq; conatibus maxime
habile puinciā sibi assignari petijt. **Q**ua (mult⁹ repugnantib⁹) impetra-
ta statim se ptulit in eandē. legionib⁹ ex publico sibi assignat⁹ aliquot ex sua
is adiiciens. nec cōtent⁹ qd̄ gallias inter se dissidentes pdomuisset. nō iussus
a senatu sua sponte inuasit. **V**icinas insulas **E**t summa felicitate vsus
Hiberniā. **A**ngliā. **B**rytanniā et multas alias adiacētes subegit. nec his re-
bus ptent⁹ **G**ermanos statuit adoriri. pōteq; in rheno fluuiō extructo tra-
iecit copias et **G**ermanos. **G**ermanorū auxilio debellauit. **E**mit namq; (vt
ipse in cōmentarijs dicit) **G**ermanorū auxilia ptra germanos. **T**andē cū
frenis hoīb⁹ iugo imposito et adempta libertate late singula vastando ad
Albim deuenit fluuiū. nec longi⁹ pgressus. redijt in **G**allias mortua **J**ul-
lia cū **P**ompeio genero dissidie exorte sunt. **Q**ue cū nō possent cōpesci et ipse
litter⁹ senat⁹ a puincia reuocaret. **A**udiretq; sibi successorē declaratum vi-
dens se aduersantiū factiōi imparē et timēs si romā priuat⁹ venisset pericu-
lum armis rem gerere statuit et trajecto cū copijs rubicone (qd̄ nō licuit)
ad urbē direxit gressum **P**ompeius aduentū p̄sentiēs cū senatu fugiēs tra-
iecit maria quē cesar hiberno tpe insecut⁹ cōpulit. vt secū ferro decerneret
victus primo. scdo **P**ompeii vicit qui pfidia **P**tolomei interemptus **C**es-
sari orbis reliquit dominiū. **I**s debellata cū summo discrimine **A**lexandria
Romā rediēs ppetuū se dictatōrē declarauit. quiq; triūphos ptinuat⁹ die-
bus egit. inter quos **P**onticū in quo scripserat. **V**eni. vidi. vici celeritatem
victorie qua erga **A**ntiridatē vsus fuerat designās **C**onchiariū pplo dedit
epulasq; viritim diuisit. et cū minus splendide videret sibiipsi fecisse. iterum
eas instaurauit. tandē tertio anno a p̄uratoribus. **B**ruto **C**assio et alijs vi-
ginti tribus vulnerib⁹ in curia **P**ompeij pficiat. **V**ir certe et bellica et viba-
na virtute p̄cellens faciēdie tante fuit. vt **C**icero de claro oratore dicat. **M**es-
sinē se habere quē cū cesare eques. grece latineq; lingue fuit p̄doctus. vt
cōmentaria sua et alia opa testant. liberalissim⁹ erga omēs fuit tante clemē-
tie vt nemini rogātī nō p̄donauit quantūcūq; enormiter eū lesisset. **I**nter
fectores suos qui aduersarj p̄tū fuerāt inter intimos suos. habuit amicos
libidinis inextinguibilis ita vt milites currū triūphalē insequētes p̄ licētiam
et iocū canerēt. **V**rbani custodite vros caluū **A**bechū ducim⁹ in **G**allijs
auro stuprū emisti cesar. hic sumpsisti mutuū multa alia scitu digna. scriben-
da de eo hoīe essent. sed lectores ad **S**uetoniū **P**lutarchū **A**ppianū et ali-
os diffuse de eo scribentes remitto.

Tū **F**rederic⁹ venit optata dies q̄ vos ptueor: et qd̄
mens satagebat iāp̄ridē alloquor: audlo vicissim: et
amplector. **H**is dict⁹ mediū excipiūt carpētes viam.
Omīs assistentiū turba plausa eū salutat venerabū
dī inclinātes genua terre. **T**ū **C**esar. **B**ratulor opta

tū te tenere portū ⁊ fallaci subdoloꝝ mūdo sua p̄sol
uisse mūera. Sed quē moderatōrē rerū p̄stituerē effl
ctū scire opto. Frederic⁹ se filiū Maximilianū sub
stituisse: respub. christiane lora comisse rēdit. Ma
gnā (vt audio) gñoseq; indolis p̄bitatem adolescēs
adhuc de se p̄buit: p̄sumatissimū ⁊ optimū p̄ncipis oī
dit signa: vt haud ambigua spem future claritudis
sue p̄ciperēt dixit August⁹: s; quā vereor (vt fert mor
taliū misera p̄ditio) ne p̄sper⁹ reb⁹ q̄ aduersis nequē
p̄culcet. Dēs em̄ fortune ludibrio subiace⁹: q̄ mille
nos casib⁹ exagitās nūc mit⁹ nūc blāda affabilis ⁊ ni
mie p̄speritat⁹: illico aduersa: atrox: aspa: crudel
lis durissime nouerce officio p̄fungit. Quot ex fortiss
simis heroīs illecebris delinēs vana p̄strauit volup
tatū gl̄a: q̄ durati malis aduersis reb⁹ robustiores in
surgere. Hercules de⁹ deo nat⁹ p̄ oīa iūct⁹ m̄lier⁹ emol
lit⁹ blādicijs magnarū rerū p̄cedit triūphos.

Hercules Iouis ⁊ Alcumene vxoris Amphitriōis Thebanī ciuis fili⁹
quedē adhuc puer sue fortitudinis ⁊ vtut⁹ indicia p̄didit. Cū i cunabulis ias
ceret ingēt⁹ magnitudinis serpētes duo accessere. q̄s intrepide arripiens sin
gulū singla manu strāgulauit. Tandē cū tpe roborat⁹ virib⁹ varijs se perā
clis submisit. in oīib⁹ egregiā victoriā reportādo. fert cū adolescēs q̄sceret
duas ei apparuisse deas iuuenē alterā venustā ⁊ ppulchrā resurgente iurā
ce ostro ⁊ auro. alterā annosam vetulā. oblitā squalore ⁊ vestitū carētē luxu
p̄ma in tumlo stās cū v̄bis pellicere cepit ⁊ adhortari se sequerē velle se p̄
pitā benignā ⁊ fauentē ei fore Alia in p̄rupto quodā ⁊ altissimo scoplo p̄sti
terat ad quē arcta ⁊ angusta ducebat semita. Illa cū ad picla subeūdo scis
tauit. spreta itaq; voluptate vtut⁹ incepit militare auspicijs. et primo leonē
nemeū interfecit. Scdo Idra ingēt⁹ magnitudinis necauit. Tertio Apri he
rimatheū p̄fodit. Quarto p̄strauit Leruū Lacū furē ⁊ latronē sustulit. Oc
cidit Ipolitū. vicit Geronē triplici corpore p̄ditū. rapuit cū Theleo Pro
serpinā ⁊ Cerberū ab inferni faucib⁹ abstraxit. poma aurea i horto Hesper
dū violāter rapuit Hispanias subegit victor ⁊ colūnas sui laboris indices
apd Gades erexit Antheū terre filiū cū palestra aggressus ēēt ⁊ is sp̄ arim
gēs terrā vires ⁊ reb⁹ reassumeret qd illi terra mater benigne p̄tribuit. 2do
Hercle in altū eleuat⁹ ⁊ suspēsus a terra suffocat⁹. 3do scribit ei a plerisq; ali
is alijs mlti labores q̄s p̄sulto p̄termitto. Ille dem̄ moriēs in deoz relatus
nūerū ⁊ inter p̄mos sup̄mosq; deos a gentilitate habitus.

Achillis bellic⁹ feruor amore elāguir. Iferocia An
nibalīs ⁊ eximīa virt⁹ delicijs p̄cidit. Quid Persa di

et: qd Alexandrū memorē: qntū huius pstanti duci pul
uadi detraxit placiditas: q Litu Parmenonē Phil
lotā Linceston: et plerosq amīcorū (mero suffusus)
sustulit. Qui tñ durati oēs notitia rerū aduersarū labe
re. Quare huius plus metuo adulescētie. Astipulabatur
Cesar si talia pmpsit ore. Hoc secūm non inueniē q
ut ab auriga rota sic casib⁹ ipse pōt circūagi sed virum
prudētie et p̄silio suffultū exigit: qñ indies germanos
rū pncipū similitates et odia ingrauescāt gliscatq ha
bēdi scelerat⁹ ardor: exitialeq regnis vlr⁹. Ea peste q
si tabe ducū mētes ibuūt: ut p fas et nefas augere impi
pia: dilatare regna: implere nūmaras satagūt arcas:
p̄uat⁹ occecatī bonis cōe deserūt negligūt et p̄tēnūt pe
nit⁹. Auari ambitiosi tumidi et inflati oīa p̄prio di
metiētes cōmodo nulla respub. cura aut sollicitudo
si a p̄cupiscētia illa tā execranda anim⁹ renitit: venatōl
b⁹: puuijs: aut scort⁹ p̄donant tpa. Dis quo tā latū
olim imperiū sunt adepti: belli ardor p̄senuit. Eua
luitq tota p̄sice v̄tut⁹ imago. Inter seipos digladi
ant se exagitāt: hostib⁹ parcētes sibiip̄is parāt exitiū
Regi tñ parēt quoad lucrī aliquid se sperāt emūctu
ros: sec⁹ floccpendūt despiciūt et obloquūt. Sed dicit
q̄s in Italie potētatib⁹ sat abūde p̄ fugiū hz. Istorū
ope p̄silio et armis aduersarios quosq cōterat. Ne
pudet dicere de italie primatib⁹ q̄b⁹ tā imitant v̄ijs
q̄ p̄ditōe et mō v̄ltas agūt. In p̄mis p̄sul Romanus
quē summū vulgo appellāt sacrosctām p̄decessorū se
dē vsur⁹ symonijsq illicit⁹ polluit: subhastat episcopa
tus: vendit beneficia: ex religiōe vberrimū questū col
ligit: quē oēm (qd erubescendū nimis) distribuēdo
impartitur suis. Cardinales flagitijs: crimine: pō
pa: fastu: ambitione: gula et tacendis spurcijs con
tendunt: victorie palmam reponentes in multitudi
ne scelerum et libidinose contupiscētie gravitate.

Quid reges: quid principes memorem? qui tyranni
de regna occupant: dominantur. Superbe degloban-
tes non tendentes subditas oves. Adiferorum labo-
re regia gaza collucet: hinc gemma: inde tabule bis-
sus et purpura coeuntur: extruuntur palatia: relu-
cent aule: sudore pauperis pictura impij questus: pa-
rietes aureo fulgore choruscant. Hinc pellicum exole-
torumque cocinea palle aurum ingens fibule et copio-
sa nitescit smaragdus. Inuadunt nuptiarum thalas-
mos: pubescentium virginum florem decerpunt: li-
berorum pudicas oblutationes vlciscuntur morte.
Heu pietas: heu prisca fides: quam a parentum in-
stituto alieni: qui omne impium flagitiosum et equi-
tati contrarium exitiali odio contempserunt. Hi co-
tra sceleratissimi homines aliarum appetentes sua-
rum prodigi: es immensum subditorum perniciem co-
glomerantes in voluptuosis desideriis temnentes
exponunt. Non coacte: non auspicato: sed libidine
bella gerunt omnia prepostero inuertentes ordine cum
maria defatigetur ut perditorum expleatur gula: syl-
ue feris: rubeta auribus exhauriuntur. Omnia ante
capiunt luxu. Nihil fidi puri: sancti: pii: iusti aut ho-
nesti cogitantes. Est ut dicitur Cesar Augustus ait sed
olim cum superum fauore terris preessem ego ex omni
gentium aceruo (que late meo parebant nutui) sol-
lam Alemanarum sentiebam virtutem vimque illam
bellicam astris (ut reor) ipsis infusam Variana et Lo-
liana claudibus: quarum altera exitialis fere fuit: nec
intantum crede obtorpuisse vires: elanguisse robur
ferociam consenuisse: et celebrem animi prestantiam
modo caput habeant non languescens gnauum et se-
coris: victricibus armis totum submittent orbem: im-
perium longe augustius et latius facientes. Edoctus

atq; expertus periculo quid dicas sic ait Cæsar. Quā
do decennio perpetuo bella ipsis mouens sepius in
domitam inio effrenam magnanimitatem atrocēq;
belli furorem extimuerim: quotiens parua manu ex
lq; numero innumeros meorum adorti quos super
rarunt egregia victoria egereq; precipites Admīni a
septingentis eorum equitibus quinque milia meorum
coniectos in fugam: quod tam precellens facinus ne
temporū successu vetustas cecis suis morsibus obole
ret et corroderet quasi preco cōmentariis meis poster
ritatem transfudi. Quid enumerem quotiens castra
adorti: quotiens coadunatis copiis impetū in legio
nes romanas fecere. Quod nī plus consilio q̃ vi aut
potentia ipsorum repulsem conatus nulla vnq; de
ipsis contigisset victoria. Soli Romane distiōis et im
perij fuisset expertes. Vidi victorem quem trahebam
exercitum qui iam Gallias Britanniam et plures p
uincias Romāis submisserat Germanorum eximia
corpora exhorrescere et si quem videret durioris cer
uicis et voluntatis obstinationis in eum debere insur
gere: ipsis periculo ceteris incutere terrorem: hoc cō
ueniens celebre et laude dignissimū esse. Sed audio
te (pace tua ifrederice dixero) venationib; choreis:
et ludis hastarum implicatum: vt nullius rei q̃ pacis
conseruande minor sit cura. Nec eum angustia Stil
rie: ploratus Corinthie: Troacie depopulatio p im
manssimū turcum a delitijs cohercet. Consultores
quos nulla prouidentia elegit eorum cōmodo studēt
regijs voluptatibus indulgent: modo suos impleāt
loculos et farciant de regio decoro: statu: cōmuni bo
no: curantes nihil. Hinc aliquorū insolētia obor tur
qui paulo ante miseri egentes et calamitosi esse: nunc
palacia edificant: castella: arces: villasq; ingenti ere
B

mercantur. Rex ipse in opula et penuria laborans despectui habetur interit auctoritas: estimatio omnis velut fumus in auras euanescit: frangit paupertas fidem (que suapte natura intemerata ei est et singularis) Hinc curialium odia: inde principum consilia nascuntur et regum exterorum cauillationes. Principes si suis rebus consulunt non venit imputandum. Cum rei indignitas bilem ipsis moueat: et indignorum (qui ad summa rerum euehuntur) auctoritas stomachum prouocet. Hoc si ipsis imputabis cesar inhumanus videberis nimis. Aliud (si ita ut dicis) res habet cesar inquit. Verum cum non longa ante tempora Ernestus Saxonum dux (totius adolescentie specimen iuventutis exemplar: magna suorum spes: nitidum inclyte domus iubar et virtutis speculum: qui tantum sui apud superos reliquit desiderij: tot suspirijs lamentis et singultibus reuocatur a suis) hasce oras peragraret sumpturus (que bonitate et virtute gignuntur) perhennes quietis sedes is interroganti de imperij rebus mihi detexit aliquorum ducum nec minorum animos cum Galliarum rege consentire: eum colere atque vniuersum observare: excepta in consilijs ad eum perscribere sine mora: ipsum clamare expectare et accersere quo imperium si biven dicet deturbando regem. Allos in Pannoniam aut Polonorum reges intentos: eos suarum rerum presidia comparasse illis se viuere: pacis belli que temporibus esse obstrictos et deditos: quare non regem quam principes arguam. Quid enim sine eorum ope et auxilio: agere: facere: aut temptare presumet? Sed si ad Italie principes quis dixerit confugiendum breui experietur quam sit illis impolluta fides: quam sanctum iusiurandum: que deorum reuerentia:

quis metus superū: legum observatō: federis sancti-
tas: amor honesti aut pudor iniusti. Cui frideri-
cus dixit quam sum ego expertus: q̄ largis spon-
sionibus sunt sepe polliciti: q̄ amplo ore magna-
eluvie verborū promiserint. Quot deos testati sunt
quot diris execrationibus imprecati sibiipsis si fefel-
lissent fidem: quantū celestium infernaliumq̄ deorum ex-
poscentes impio: et rabido ore penam ultionem atq̄
vindictam. Verū polliceri et exequi noui longe diuer-
sa. Nullum ipsis numen sine lucro honoratū: null⁹
dei timor aut formido. His se filius credet: illos in-
uocet: eorū se perfidie (demens) cōmittet: Cum ces-
sar faciet inquit priusq̄ terna hyberna transierint:
aut solares equi tris cursus defessi impleant: et ni sum-
mus rerū opifex cuiq̄ vite prescripisset tempus: res-
dux haud inuiseret patrios lares: sed eorum oppres-
sus malicia: Ausonte oris spiritū exhalaret. Consilia
quoque hisce rebus anteuertat oportet: Respondit
Augustus tantū est alieno auxilio insistendū et credē-
dum fidei quo quis a periculo: perfidia: fraude: et
dolo tutus existat: nō (vt fertur) lupo auribus est te-
nend⁹. Quos em̄ alienos fidos inuenies: si tui te ode-
re incipiūt. Beniuolentia: comitate: munificentia:
liberalitate: aucupantur mortaliū animi: hisce artib⁹
bus regna et imperia cōseruantur. Cum timor haud
diuturni sit magister officij: mansuetū: placidū: af-
fabilem principē esse decet. Ille sunt incerpugnabiles
arces et menia nullis vnq̄ lapsura insidijs. Si his se
Maximilianus doctrinis imbueret: aures principū
animosq̄ quadā dexteritate prensaret: perpetuū fo-
ret imperiū: quod ita haud est diuturnum. Quā pri-
uenter consulis dixit Fredericus. Sepe uiuens filium
admonui: adulatoribus et perfidis consultorib⁹ ab-

stineret: principum innitere fidei: eos columnas fir-
missimamq; repagula regni sui fore ipsis amicis flores
pullulansq; esse regnum: aduersis debile caducum:
aridum: et imbecille: sed video me omnia surdis au-
ribus cecinisse. Jam imminentem eam turbulentiam
extimui: stupebam futuram pestem gliscensq; malum
sed consilio quod mos ingesserat excutiendum non erat.
Subibat nonnumquam spes animum deflagrare leuitatis
ardorem vanitatum illecebrarum ac desidia amorem
purgari posse. Multos alieno periculo cautos euas-
sisse. Siceum cuius capiti procellosa tempestas mi-
tioribus ventis agitata insurgere periculo tandem ad
meliora conuerti. principum noui ingenia aliquorum egre-
giam expertus fidem. Aliorum perfidiam plus cre-
dite solertie (vel vana vel vera imago) insiteq; pruden-
tie dispersus tumor a me coercuit. Credo tamen ite-
rumq; credo modo quem haberent expertum et glo-
riosum factis principem qui veris inniteretur vijs glo-
riam quereret et comune bonum eos intrepidus egre-
giam debere nauare operam et spe meritorum incen-
sus alternis inter se officijs contendere. Cesar annue-
do nulli plus Germanorum prestantiam notam quam
sibi asseruit eos in traieciendis fluminibus: assultan-
dis hostibus esse primos acerrimos in prelio et inter-
ritos bello non parvam ipsis glorie sue partem con-
tribuit. Quod si eos discordia non dilancinet: omni-
gentium primarios: credi equum esse: sed insolentia
eos precipites ruere: timere si eorum res vergere
ad occasum inclinantibus ut ita fieret fatis. Quam enim
credere potuisse sub Augusto tam letis rebus atq; flo-
rentibus: nunquam turbulentia circumagi: aduersis fa-
tigari aut labe in prosperis posse rem Romanam.
Quo miserrimarum deducta sit (principum secordia)

videre quilibet ita Alemanis ni brevis resipiscat: pre-
nosticari se tutissimum portum refugii esse consiliorum
mutationem quem si non summa cura perierint: im-
pendere naufragium procellosis irarum fluctibus:
tumidis inuidie procellis: eos interituros. Jam pridē
ea dicturus eram Augustus intonat que concepta et
nunc dicenda preripis: facient si sapiunt que eorum
sunt rebus conductura: quod si tanta dementia sunt
occecati vt nullo ipsis consilio mederi possit: deplora-
tarum rerum casum equus feremus q̃ si insperato
contigisset: plus em̃ inopinata ledunt q̃ que multo
ante certis iudicijs perpenduntur. His dictis appro-
pinquamus vrb̃ que tumulto elata emicuit: cuius cri-
stallina fuere menia turres fabricate solido adamā-
tho: tecta auro: gemmisq; relucebāt: porte eburnee
lumen acasto preciosum ⁊ smaragdo celebre radian-
s: inerat porticus spaciose ⁊ eminentes: quibus co-
lumne iacinctine: apex incrustatus: margaritis pre-
lucida: iaspis totius vrb̃s circulum ambitumq; cō-
seruabat. Hic thron⁹ ille summi maximiq; dei reful-
get: opus oīm creatorum primarium quē circūstant
apostoli: mirantur martyres: adorant vīrgines: stu-
pent confessores: reuerentur nouem angelorum or-
dines: qui dulci vocum armonia dissonisq; musico-
rum canticis deitatem trinam concelebrant: fatētur
sub triplici persona indiuiduam vnitatē. Huc egres-
sūtur Carolus cognomento Magnus. Henricus
⁊ Ludouicus eum serenis excipientes frōtib⁹ cum
subilo angelorum leticia in sempiternae felicitatis tri-
umphum gaudentes deducunt.

Karolus Pipini filius qui fm vulgatissimos auctores Germanus ex
Francia orientali oriundus fuit et si quidā eis Lothoringū volunt sed for-
tuna comite. industria sua et virtute. regnū Francie est adeptus et ei ad mul-
tos annos cū summa p̄fuit gloria. tandē defunct⁹ Karolū successorē habuit
it qui nō (vt pater) parue fuit stature sed q̄si giganteo robore et virib⁹ vlti-
tra om̄es alios p̄stans. tante magnanimitatē vt paterno regno in se florens-
simo latissimoq; multas alias puincias adiecerit p̄domuerit efferos et
truces pp̄los et gentes. In primis cū Saxonib⁹ ad triginta duos annos cō-
tinue decertauit. eos mult⁹ stragib⁹ et cladib⁹ afficiendo. quos demū dei au-
xilio. sua virtute ad fidē traduxit. Subegit Hispanias. Lombardoz potē-
tiā Italie formidandā subuertit. regem eoz captū et catenatū. attraxit in
Galliā. Germanoz tumultuantū impetū repressit et mult⁹ victorijs cla-
rus magni tulit cognomen. Pontifex vidēs Constantinopolitanū imperiū
nōnihil deficere. ignauia duce. Huic Karolo dyadema cū alijs p̄rogatiuis
imp̄ialib⁹ tradidit cui felicissime p̄fuit et trib⁹ relict⁹ filijs inter quos viuēs
adhuc regna est p̄titus. natu maiorē Karolū imperio p̄fecit. Pipinū Ita-
lie. Ludouicū Germanie regē p̄stituendo. Aquisgrane postremo moriens.
vbi et regia ipsius sedes fuit ingenti pompa maximis dolorib⁹ filiorū regio
sumptu est elatus totius populi lachrymis p̄sequutus.

Henricus eius nois sc̄ds ex Bavarie ducib⁹ in Iko. regē eligit et tandē
a Benedicto octano p̄secrat impator. fuit hic vir placidi animi et admo-
dū benigni ingenij. glorie tamē cupid⁹ ad quā semp cū quadā mansuetudine
et aurea quadā mediocritate aspirauit. eos vi et armis subigendo quos
salubritate p̄siliij et hūanitate. nō potuit allicere. Gessit multa bella nō tam
sponte q̄ necessario. Cū Abetensib⁹. Ungar⁹. Bohemis. Dandalis. Bal-
lis et mult⁹ alijs populis egregiā semp victoriā de eis reportādo. Sarrace-
nos demū Calabria expulit et oēm eoz subuertit sectā. In dubio est. an hic
victoriosissim⁹ impator felicitate sua immēsa. an cōnubio fuerit faustior cū
Kunegunde nāq; p̄sorte in magna vixit castitate (vt quidā volunt) virgī-
nitate p̄petua. annositate paulo ingrauescēs. oēm aīm ad religionē et ad pia
opa p̄iecit. passim eccl̄as Basilicasq; extruxit imensis mūerib⁹ totādo. In
primis Bambergā. Alisnā. Argigentinā. Aderfborgā. Wildisbēm et Adag-
daborgā. que ecclesie quantū inter ceteras p̄stent et floreat. hodie p̄ueri li-
cet. Impio annis p̄fuit. xxiij. Et de deo hoīb⁹q; benemerit⁹ nature debitū
morte exsoluit. Ciuitatē et dyocesiū Adagdeborgei. Otto prim⁹ extruxit et
fundauit q̄ magn⁹ cognōiatus. q̄ ibidē sepult⁹ est. tres Ottones regnarunt.
vn⁹ immediate post aliū. Vñ Otto post Otto regnauit tertius Otto

Ludouicus Karoli magni filius. patri in impio et regno Francie successit
et sue virtut⁹ eximius fuit imitator. mūificētia. liberalitate. comitate. cle-
mētia et pietate. vel par genitori vel supior Britannos Anglicosq; suppressit.
Dacas magno paratu instruētes bellū. deterruit celeritate aduent⁹. ip-
sisq; petentib⁹ tribuit pacē. et cū apud oēs christianitatē aliarūq; gentiū re-
ges clarū sibi nomē vēdicasset. turcisq; quoz secta tū pollulare cepit. alijsq;
q; Sarracenis esset metuend⁹ et formidand⁹. Christianis charus et delecta-
bilis. fati vigētia vigesimo primo imperij anno. corripitur.

Quos Deus (ultimum dicens Vale) insequitur ce-
sares retrocedentes persuatos se tanto bono ingemis-
cant et me una somnus destituit. Verum posthac so-
los q̄ reuiso exultans. Laus Deo.

Impressit Lyptzē Melchiar Lotter.

*Sine
Degeis*

*Sine meditatione at usum dei an ad deo velibet
daret*

Veni r̄ infirmis sine sed p̄stare gratia

Quia scilicet (venerabilis) pater
fuit et me vultu suo sustinuit. X. annis post
hoc scripto exultans. Amen. Amen.

Impressit X. pater X. pater X. pater

